190 PTES.

EL MÓN

NUM 195
17/1/86

«PLAY IT AGAIN», SOLÉ

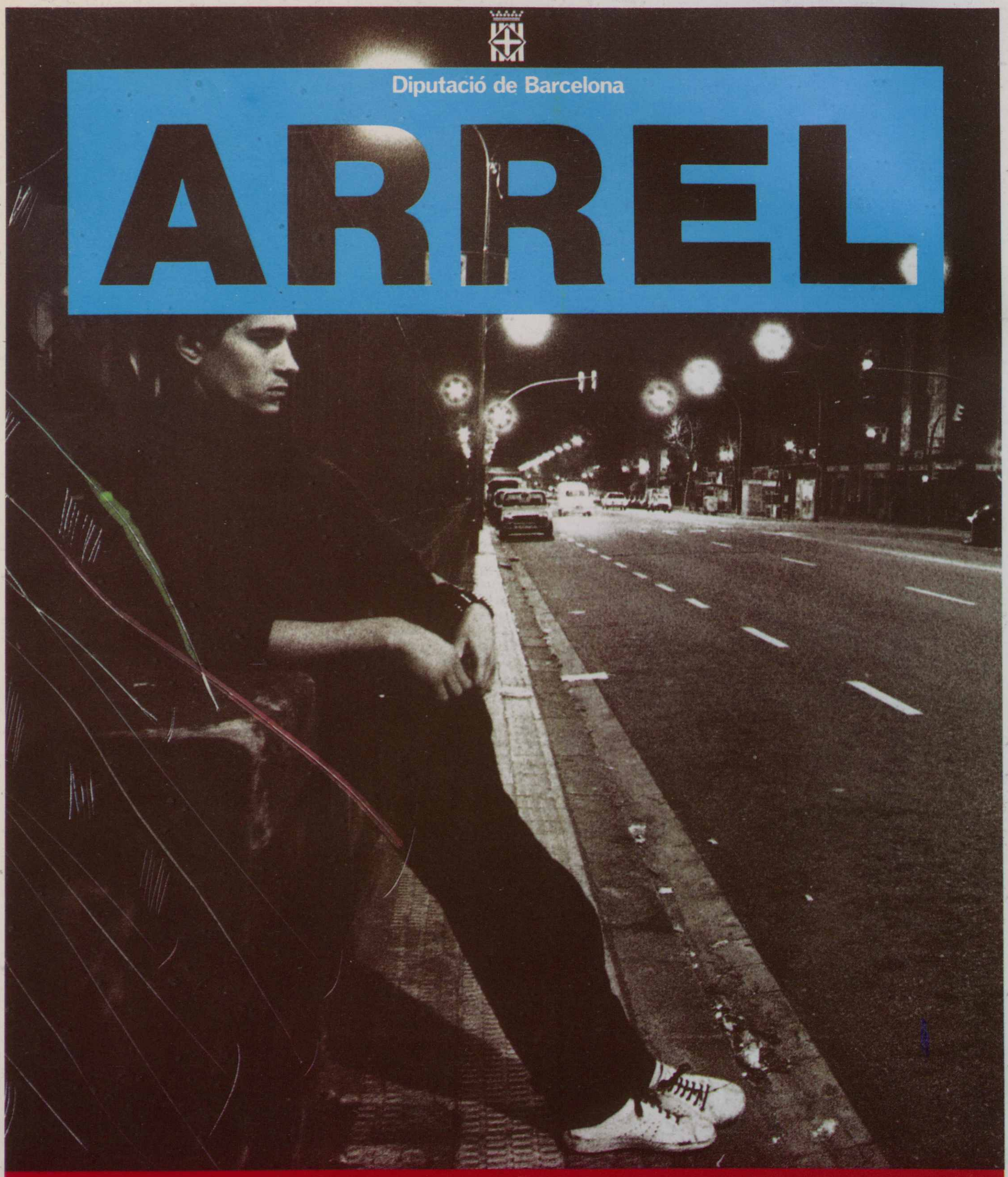
LA CATALUNYA SENSE LLUM NI TELÈFON

RULFO I SEIFERT EN EL RECORD

PAU FANER I EL SEU NADAL

Diputació de Barcelona

ARREL

DESEMBRE 1985-NÚMERO 12-PREU, 200 PTES. L'ANY INTERNACIONAL DE LA JOVENTUT VIST DE CATALUNYA ESTANT. TAULA RODONA I ARTICLES D'EXPERTS ◀ LES ADOPCIONS, UNA REALITAT QUE CAL DESDRAMATITZAR ◀ ¿COM HARMONITZAR LES RELACIONS ENTRE L'HOME I LA NATURA?: L'ENSENYAMENT ALS ESCOLARS UNA EINA DE FUTUR ◀ DOS ANYS DE MÚSICA I ESCENA A L'ABAST DE LES COMARQUES DE BARCELONA ◀ LLIBRES.

L'ENCÍS DE L'ESPERANÇA

Comentar la notícia abans que aquesta tingui lloc és arriscat, i molt més quan els protagonistes tampoc no saben com acabarà. Naturalment, estem parlant de la Primera Conferència dels Homes i Dones de l'Esquerra que se celebrarà aquest cap de setmana a Barcelona després de mesos d'expectativa.

Aquesta és potser la paraula: expectativa. La tenen els socialistes, que a partir d'ella, malgrat l'escepticisme d'algun dels seus membres, voldrien insuflar al seu partit una barreja d'aires de PASOK grec i de Partit Demòcrata nord-americà amb la conformació d'un moviment policèfal. Tenen expectatives també els comunistes del PSUC, per als quals, després de tanta crisi interna, la Conferència tant els pot representar un pont de connexió i encontre històric amb els socialistes com una autopista de desercions. I també la tenen els convergents perquè tant s'ha rumorejat que algun dels seus destacats membres hi podria participar, com els han dit que això no serà com l'acte de contrició que després de les autonòmiques del 84 es va fer a Girona per debatre la crisi de l'esquerra. Fins i tot es veu que hi ha esquerranosos disposats a agafar gaveta i pala i a construir.

Certament que és arriscat fer elucubracions d'aquesta confluència de vells progres, però ningú que no porti l'esperit progressista a Catalunya pot sostreure's del seu debat, encara que sigui llegint els breus de diari. El projecte és històric, amb uns antecedents que cal cercar-los en el Congrés Obrer de finals de segle, en les fundacions de l'Esquerra Republicana o del PSUC als anys 30 o en les unificacions socialistes dels anys 70. L'encís, doncs, amb el que es presenta aquesta Primera Conferència té l'aval de l'esperança.

BEDUÏNS I «COW-BOYS»

El novembre de 1985, el prestigiós reporter del «Washington Post», Bob Woodward, donava en primícia, a través del seu diari, que l'Administració de Ronald Reagan posseïa un pla per desestabilitzar i fer caure el règim del líder de la Yamahiria líbia, el coronel Gaddafi. Poques setmanes després, arran de les matances dels aeroports de Roma i Viena, el president nord-americà va fer sonar les primeres trompetes de batalla, acusant Gaddafi de ser l'instigador dels atemptats. És molt probable que la denúncia de Reagan fos exacta, encara que «les proves irrefutables» que Reagan assegurava de tenir a les mans no hagin sortit encara a la llum pública.

Amb el seu estil habitual, el president republicà s'ha presentat davant del món assumint la força del bé, mentre que el seu enemic era un monstre demoníac. Aquesta composició de lloc ha servit perquè les grans cadenes de la televisió dels Estats Units fessin penetrar el *monstre* a milers de sales d'estar a les hores de major audiència. Conscient de ser el protagonista de l'espectacle, l'atrabiliari coronel, que va qualificar els atemptats antiisraelians del dia 27 de desembre d'operacions heroiques, s'ha posat a competir amb el seu antagonista en un terreny que els dos coneixen molt bé: el dels actors. Així, Gaddafi ha mostrat recentment una imatge de pare de família beduïna a l'interior de la seva tenda, un habitacle senzill que obliga els seus estadans a posar-se roba gruixuda quan l'aire fred del capvespre de Trípoli penetra a l'estança. Després de les acusacions, insults i amenaces, la imatge de la pau familiar i l'enfrontament en solitari dels dos estadistes, Reagan no ha aconseguit encara que els països europeus se sumessin al boicot comercial. A Europa han prevalgut les bones expectatives que ofereix un país que no té indústria suficient ni per confeccionar una camisa i un vastíssim desert minat de petroli, del qual se n'abasta amb bona mesura. Per la seva banda Israel, que qualificà Líbia de centre mundial del terrorisme, s'ha apressat a descartar la realització d'una operació de càstig semblant a la que va dur a terme contra el campament de la OAP de Tunis per temor a no enviar en orris l'incipient apropament que manté amb l'URSS, país que abasta d'armament Líbia.

Davant de totes aquestes reaccions, Reagan s'ha equivocat de nou amb la seva actitud redemptorista i maniquea, fins i tot els líders àrabs més moderats, que veuen en Gaddafi una amenaça permanent, han tancat fileres al voltant del líder beduí quan Reagan li ha encarat el canó del Colt 45.

SUMARI

6
CATALUNYA SENSE LLUM NI TELÈFON
Molt segle XX, sí, molta evolució, molt avançar, però a Catalunya encara hi han pobles sense llum i sense telèfon. Com es viu així? Hem recorregut un curiós itinerari perquè ens ho expliquin els mateixos que ho pateixen.

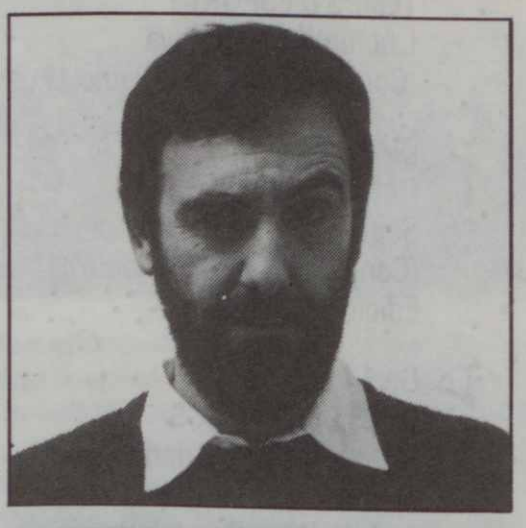

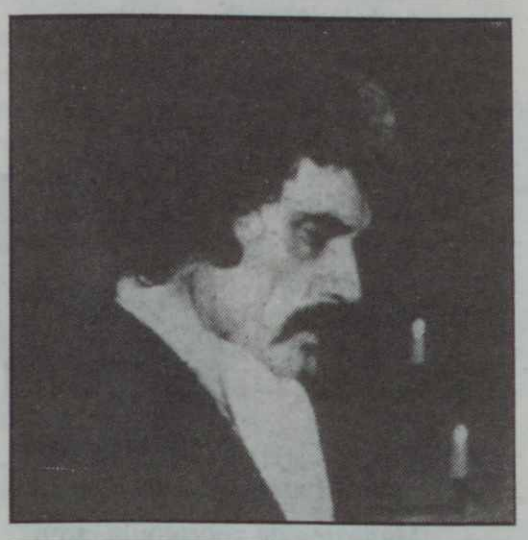
10
RÈQUIEM PER UN CONSELL
El Consell Assessor de Cultura de la Generalitat està tocant fons. Les postures entre els que fins ara eren els seus membres i el conseller estan més contraposades que mai. El Consell pot desaparèixer.

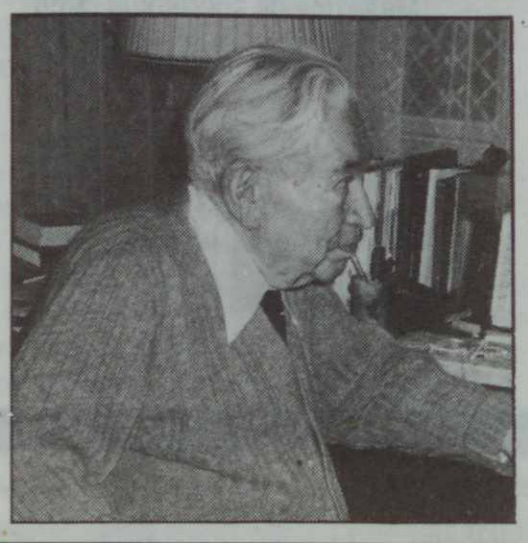

26
JORDI SOLÉ TURA
Entre els rumors d'una possible baixa al PSUC i la seva benedicció als homes i dones, Solé Tura fa balanç del canvi que ha estat i dels canvis que haurien de venir.

35
PAU FANER
Ha guanyat el Premi Nadal amb una novel·la històrica emmarcada en el s. XVIII Ara és a Menorca, la seva terra, però abans va voler explicarnos el secret del «realisme màgic»

42
LA PEL·LÍCULA *Pedro Páramo*
Arran de la desaparició de Juan Rulfo, Avel·lí Artís ens recorda la història de la versió cinematogràfica de la novel·la.

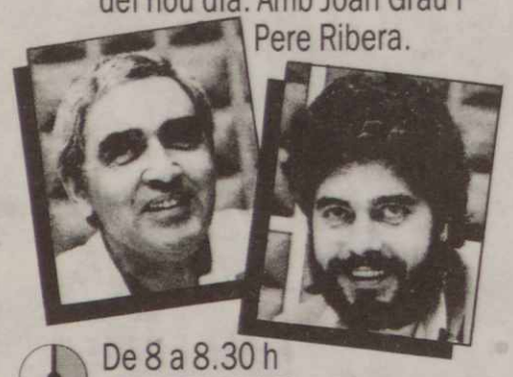
43
PETIT HOMENATGE A JAROSLAV SEIFERT
Mónika Zgustovà, traductora al català i amiga personal del poesta txec, ens fa una evocació personal de la seva obra.

45
JULI GONZALEZ
L'IVAM inaugura una exposició a la Llotja de València amb l'obra de l'escultor català adquirida per la Generalitat valenciana l'estiu passat.

FE D'ERRADES: En l'article «Viatge Atlàntic» publicat al número anterior vam ometre la signatura del seu autor, Pere Vilanova

NIT i DIA DE BONA RÀDIO

De 6 a 8 i de 9 a 10.30 h
ANTENA MATINERA
Un despertador per a viure amb optimisme les primeres hores del nou dia. Amb Joan Grau i Pere Ribera.

De 8 a 8.30 h
AMUNT I CRITS
El programa que compta amb la massiva audiència i participació dels nens i nenes de tot Catalunya. Amb Joan Grau i Pere Ribera.

De 8.30 a 9 h
RÀDIODIARI-I
Primer informatiu de Ràdio 4.
Edició: Joan Carles Cortés.

De 10.30 a 11 h
FORA DUBTES
Un espai de ràdio-servei que té respostes a tot. Amb Roser Espinosa.

De 11 a 13 h.
PARLEM-NE
Programa d'opinió, que reflecteix la pluralitat del país. Amb Joan Lluch i Joan Barril.

© DOS POR DOS

De 13 a 13.15 h
DIA A DIA
Entrevista seriada amb un personatge cada setmana (Conjuntament amb Ràdio 1).
Amb Joan Ramon Mainat.

De 13.15 a 13.30 h
TEMPS D'ESPORT-I
L'actualitat esportiva (Conjuntament amb Ràdio 1).

De 13.30 a 14 h
RÀDIODIARI-II
Segon informatiu de Ràdio 4 (Conjuntament amb Ràdio 1).
Edició: Pere Font.

De 14 a 14.30 h
DUES DE CLÀSSICS
Música clàssica triada pels oients.
Amb Joan Lluch.

De 14.30 a 15 h
LA RÀDIO MODULADA
Cançons i melodies adients per aquesta hora.
Amb Maria Matilde Almendros.

De 15 a 16 h
GENT COM CAL
Magazine de sobretaula, amb els temes de màxim interès.
Amb Xavier Sardà.
(Conjuntament amb Ràdio 1).

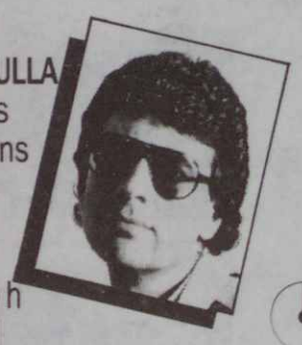
De 16 a 16.30 h
ANDORRA ACTUALITAT
Aspectes de la vida andorrana que també interessen a Catalunya. Amb Lluís Quintana.

DE 16.30 a 17 h
BALADES I CANÇONS
Cançons del país i d'arreu del món. Amb Jordi Roure.

De 17 a 18 h
PEDRA DE TOC
Debats, taules rodones, entrevistes, tertúlies...
Amb Alfred Rexach.

De 18 a 20 h
TORÇANT L'AGULLA
Tot el rock, des dels orígens fins avui. Amb Joan Tortosa.

De 20 a 20.30 h
RÀDIODIARI-III
Tercer informatiu de Ràdio 4.
Edició: Estanis Alcover.

De 20.30 a 21 h
TEMPS D'ESPORT-II
L'actualitat esportiva.

De 21 a 22 h
PLAÇA DE CATALUNYA
(De dilluns a dijous).
Un personatge a l'estudi respon a les preguntes dels oients.
Amb Ricard Fernández Déu.
(Conjuntament amb Ràdio 1).

De 21 a 22 h
FORUM (divendres)
Programa sobre temes europeus. Amb Ernest Udina i Lluís Maria Bonet.

De 22 a 23 h
LA MÚSICA DE LES 10 i 5
El rock, el jazz, la nova música, els concerts...
Amb Eduard Elías.

De 23 a 24 h **RADIOACTIVITAT**
Magazine socio-cultural alternatiu. Amb Elvira Altés i Eduard Delgado.

De 0 a 0.30 h
RÀDIODIARI-IV
Quart servei informatiu de Ràdio 4. Edició: Daniel Capella.

De 0.30 a 2 h
ARA ÉS DEMÀ
Les històries de la nit, amb cadència i imaginació. Amb Cèlia Motis.

De 2 a 6 h
LA NOIA DE LA NIT
Quatre hores de música i bona companyia nocturna.
Amb Anna Lafau.

RÀDIO 4 FM 100.8 — LA PRIMERA EN CATALÀ

- Programació de dilluns a divendres
- Butlletins informatius a les hores en punt.

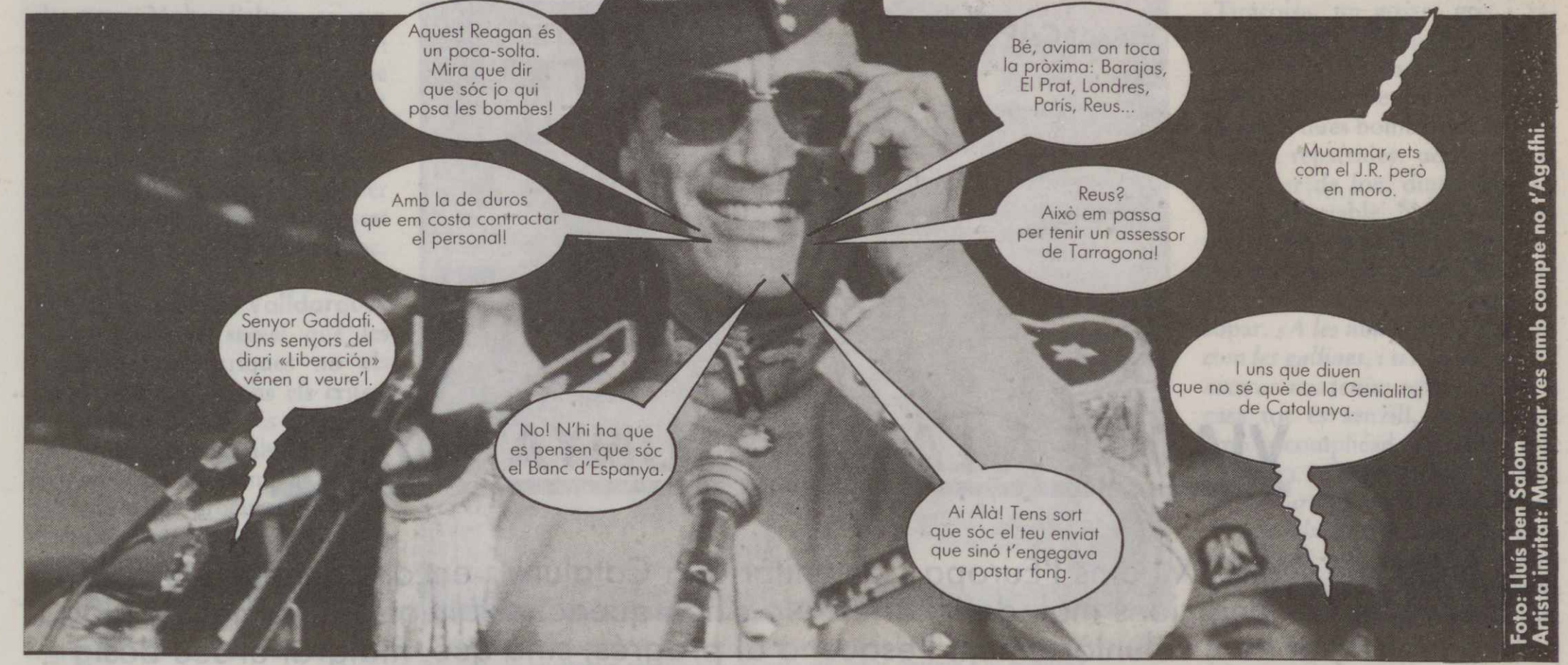

Foto: Lluís ben Salom
Artista invitat: Muammar ves amb compte no t'Agathi.

EL MÓN

Director: Joan Barril
Sots-director: Josep Manuel Campillo
Redactors: Francesc Baiges, Francesc Burguet, Nadal Escrig, Manuel Forasté, Núria Escur, Andrea Pascual, Esperança Rabat, Joan Sella
Secretària de Redacció: Annabel Campo
Documentació: Mariàngela Rovira
Compaginació: Enric Güell, Carles Bartolomé
Fotografia: Anna Boyé
Correcció: Mònica Biosca, Maite Guisado
Maqueta i disseny gràfic: Ricard Molas & TMFF
Consell Editorial: Joan Anton Benach, Josep M. Huertas, Josep Pernau
Col·laboradors: Annabel Abril, Miquel Alzueta, Isidre Ambrós, Josep Ametller, Rossend Arqués, Josep Baiges, Jordi Balló, Enric Bastardes, Xavier Batalla, Jordi Batlle, Mariano Belenguer, Mercè Beltran, Héctor Borrat, Manuel Campo Vidal, Quim Casas, Georgina Cisquella, Enric Company, Enric Cormenzana, Xavier Duran, Mite Ferrer, Josep Gàlvez, Xavier Garcia, Josep Gifreu, Jaume Guillament, J.J. Guillén, Francesc Hernàndez, Enric Juliana, Jaume Lorés, Júlia Lorenz, Ernest Lluch Martín, Madaula, Eva Martín, Francesc Mercadé, Antoni Munné, Josep M. Muntaner, Nadal Escrig, J.J. Navarro Arisa, Joan Ollé, Milagros Pérez Oliva, Glòria Picazo, Miquel Porta Perales, Arnau Puig, Valerià Pujol, Jaume Rexach, Joaquim Romaguera, Margarita Sáenz-Diez, Carmen Sánchez Larraburu, Josep Sarret, Luis de Sebastián, Ramon Súrio, Toni Talarn, Julio Trujillo, Pep Trujillo, Joan Trullén, Joan Tudela, Ernest Udina, F.X. Vega, Xavier Vidal-Folch, Pere Vilanova
Corresponsals: Alvaro Abós (Buenos Aires), Esther Borrell (París), Cristina Gallach (Nova York), Edgardo Krawiecki (Jerusalem), José López (Estocolm), Vicente Pertegaz (Moscou), Domingo del Pino (Rabat), Montserrat Radigales (Londres), Verònica Ruz (Estocolm), Elisabet Sabartés (Mèxic), Josep Sànchez Cervelló (Lisboa), Mario Vila (Berlín Occ.)

Edita: Publicacions EL MÓN, S.A.
President del Consell d'Administració: Xavier Adroer
Conseller delegat: Antoni Albareda.
Consellers: Benjamí Bastida, Francesc Casares, Miquel Horta, Ferran Mascarell, Ricard Molas, Jaume Nualart, Romà Planas, Pere Portabella, Ignasi Riera, Jordi Solé Tura.
Secretari del Consell: Josep M. Caminals

Gerència, Redacció i Publicitat
Rambla de Catalunya 10, 4rt. 4a.
08007-Barcelona
Telèf.: 302.11.08/302.12.66/302.14.84
Tèlex: 93124 APB E
Gerent: Àngel Jiménez
Administració: Gabriel Bronchales
Secretària: Dolors Badenes

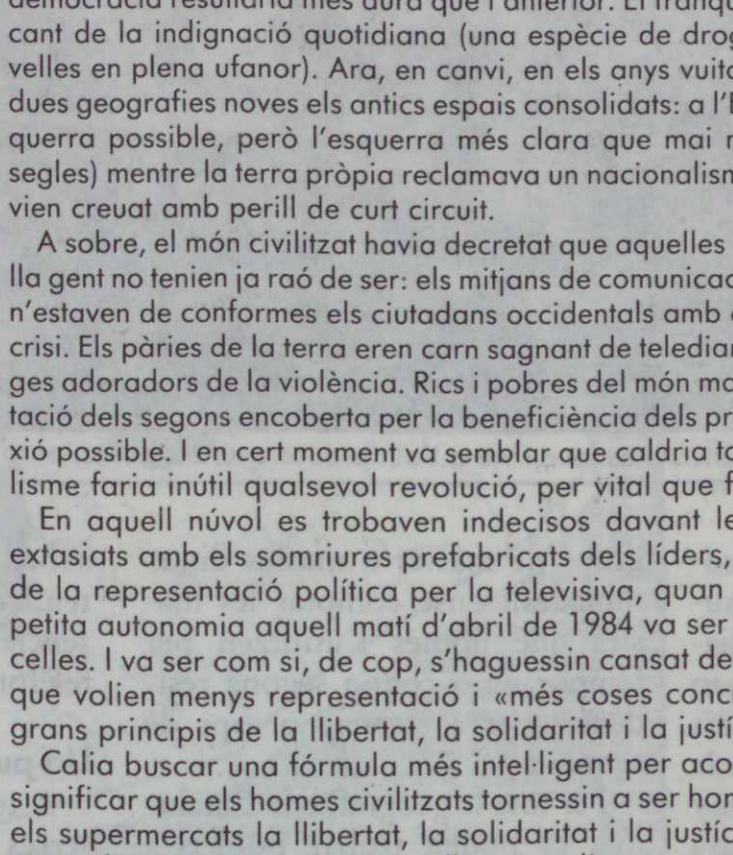
Serveis de Publicitat: Jordi Torelló
Rbla. de Catalunya, 10, 4rt 4a.
Telèf: 302.12.66 / 302.20.44

Fotocomposició i Fotomecànica:
Llovet S.A.
Còrsega, 199 Barcelona-08036
Telèf: 239.33.56
Impressió
Alvagraf S.A.
Girona, 6 La Llagosta (Barcelona)
Telèf: 560.53.11
Distribució
PRISA
Zona Franca, Sector B, Carrer D
Barcelona 4
Dipòsit legal: B. 42.401 Any 81

Coberta: Projecte de R. Molas. Fotografia: d'Albert Fortuny

ONLY YOU

EN EL CAMÍ

Seran els suficients com perquè algú s'inquieti. Van donar signes de vida en la seva perplexitat el mateix matí en què descobriren que aquesta terra insistia en el fet de voler una autonomia de dretes. Van passar mesos calibrant el volum de la contradicció. Van descobrir el seu propi buit i, al final, es van adonar que potser calia passar pel damunt del cadàver d'un bon munt de tòpics i comoditats de l'esperit. Van veure en ells mateixos com l'aburgesament consolidat de les seves idees els havia deixat anquilosats, paralitzats en el camí.

No sense esforç, es van posar en moviment. Una altra vegada. La nova marxa per la democràcia resultaria més dura que l'anterior. El franquisme tenia aquell regust gratificant de la indignació quotidiana (una espècie de droga que mantenia les idees més velles en plena ufanor). Ara, en canvi, en els anys vuitanta, la història havia dividit en dues geografies noves els antics espais consolidats: a l'Estat governava l'esquerra (l'esquerra possible, però l'esquerra més clara que mai no s'havia conegut des de feia segles) mentre la terra pròpia reclamava un nacionalisme conservador. Els cables s'havien creuat amb perill de curt circuit.

A sobre, el món civilitzat havia decretat que aquelles idees que van moure tota aquella gent no tenien ja raó de ser: els mitjans de comunicació no paraven de parlar de com n'estaven de conformes els ciutadans occidentals amb el seu mode de vida, incloent la crisi. Els pàries de la terra eren carn sagnant de telediari; una cosa així com uns salvatges adoradors de la violència. Rics i pobres del món mantenien la dialèctica de l'explotació dels segons encoberta per la beneficiència dels primers en un diàleg sense connexió possible. I en cert moment va semblar que caldria tornar al segle XIX: el neoliberalisme faria inútil qualsevol revolució, per vital que fos.

En aquell núvol es trobaven indecisos davant les bondats de la burocràcia, extasiats amb els somriures prefabricats dels líders, entretinguts per la substitució de la representació política per la televisiva, quan el que va ocórrer a la nostra petita autonomia aquell matí d'abril de 1984 va ser com un cop de puny entre les celles. I va ser com si, de cop, s'haguessin cansat de l'espectacle quotidià. Van dir que volien menys representació i «més coses concretes». I algú va recordar els grans principis de la llibertat, la solidaritat i la justícia.

Calia buscar una fórmula més intel·ligent per aconseguir això (que podia voler significar que els homes civilitzats tornessin a ser homes) perquè el món ja venia en els supermercats la llibertat, la solidaritat i la justícia. Calia buscar espais físics, punts de contacte: trobar aquells que volien tornar el sentit a les paraules.

No sé si fou exactament així. El cas és que els homes i les dones que desitgen que l'esquerra sigui alguna cosa més que un *gadget* intenten trobar-se i obrir-se pas entre el núvol per prendre-li el pols veritablement a la realitat. És una cosa estranya que no passa a gaires llocs. És com si dues línies es creuessin una vegada en l'espai amb el risc que aquest encontre fos tan sols un instant fugaç: hi ha moltes altres línies disposades a interferir el camí. No és fàcil apoderar-se del futur. Els futurs. Però són allí, a l'abast de la mà. La Conferència, com la vida, és un pols a la intel·ligència, a la voluntat.

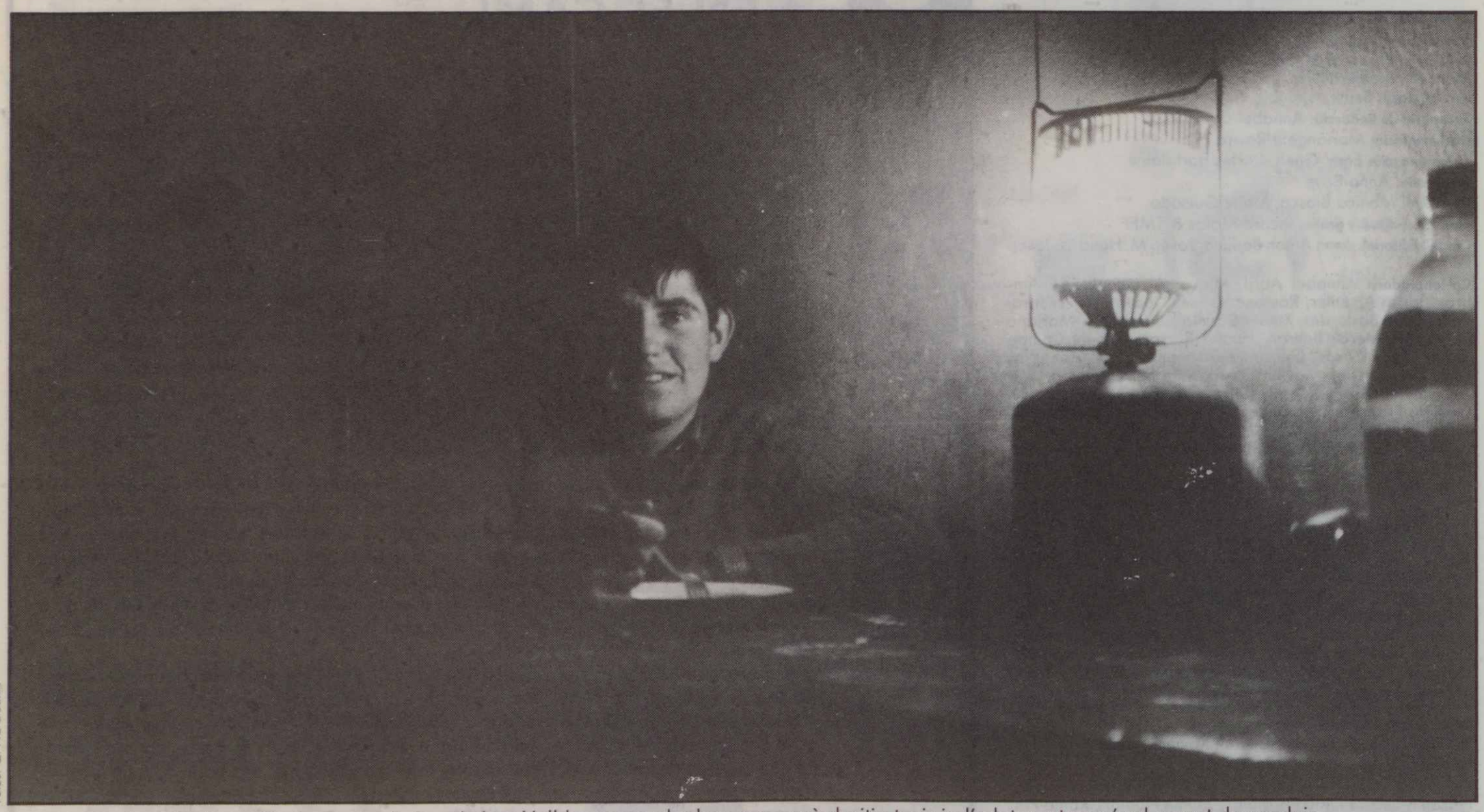
Margarita Rivière

CAP A L'ANY 2.000 A LES PALPENTES

VIATGE A LA CATALUNYA FOSCA

A finals del segle XX i dins l'Europa Comunitària, a Catalunya encara queden ciutadans que viuen en condicions molt deficitàries. No s'han quedat estancats en formes de vida caduques, donant voluntàriament l'esquena al progrés, sinó que, malgrat el seu desig d'incorporar-se a les formes de vida modernes, la societat no els ha prestat l'ajuda necessària.

Fotos: Q. NOGUERA

En Josep Maria encara és jove i viu a Valldarques amb els pares, però desitja tenir ja l'edat per treure's el carnet de conduir.

El desequilibri econòmic i social entre les grans ciutats superpoblades i el camp àmpliament despoblat, s'agreuja quan els serveis per atendre necessitats essencials no s'acompleixen. A la Catalunya d'avui, que ja pertany al Mercat Comú, hi ha encara una manca de serveis essencials a molts petits municipis o nuclis de població. Diverses enquestes realitzades per organismes oficials han posat de manifest que la manca de telèfon i d'electricitat són els dèficits més sentits a les comarques deprimides. Més de 1.500 famílies catalanes viuen en cases sense llum en pobles petits, grups de masies o masies disseminades, sense comptar les masies que només s'utilitzen per temporada o com a segona residència per a estiueig o caps de setmana.

Per tota la geografia de Catalunya es poden trobar poblets i masies que no tenen electricitat, però aquesta manca s'agreuja a les comarques d'economia rural i d'alta muntanya. El 50 per cent de les famílies que viuen sense llum es concentra a set comarques: La Noguera, el Pallars Jussà, el Solsonès, l'Alt Urgell, el Berguedà, l'Alt Empordà i la Segarra. Allà la vida no és fàcil, i a sobre s'afegeix el problema de no tenir serveis mínims tan essencials com l'electricitat o el telèfon.

Un punt del mapa

A terres de l'interior, entre les serres de Corramina i d'Aubenç, prop del pantà d'Oliana que produeix anualment milions i milions de quilovats hora, es troben un quants nuclis de població que no disposen ni d'una espurna de l'electricitat que es genera tan a la vora seu. Al municipi de Coll de Nargó, que té el 50 per cent del pantà dins el seu terme, hi ha encara moltes famílies que continuen vivint en aquelles serralades pre-pirenenques sense llum, com els seus avis, dels quals van heretar les cases i els magnífics boscos propietat del Comú de Veïns des de sempre. Pobles com Sallent d'Organyà, Valldarques o Gavarra, que un dia foren grans i amb entitat de municipis, s'han quedat relegats a nuclis adscrits al municipi de Coll de Nargó. A Nargó, tal com ells diuen. Allà hi viuen en Vicenç, en Josep i la seva dona, «lo Ciscu», Lídia i l'àvia Maria, els quals poden representar molts catalans fidels a la terra on van néixer que no l'han abandonada malgrat l'esforç que això

els costa. Molts d'altres es van cansar de viure com fa segles i van fer via cap a poblacions que els ofereixen coses que allà dalt són impossibles: aigua corrent, bombetes que fan llum i il·luminen la nit, o electricitat per poder planxar la roba i deixar de costat la planxa de ferro escalfada al foc.

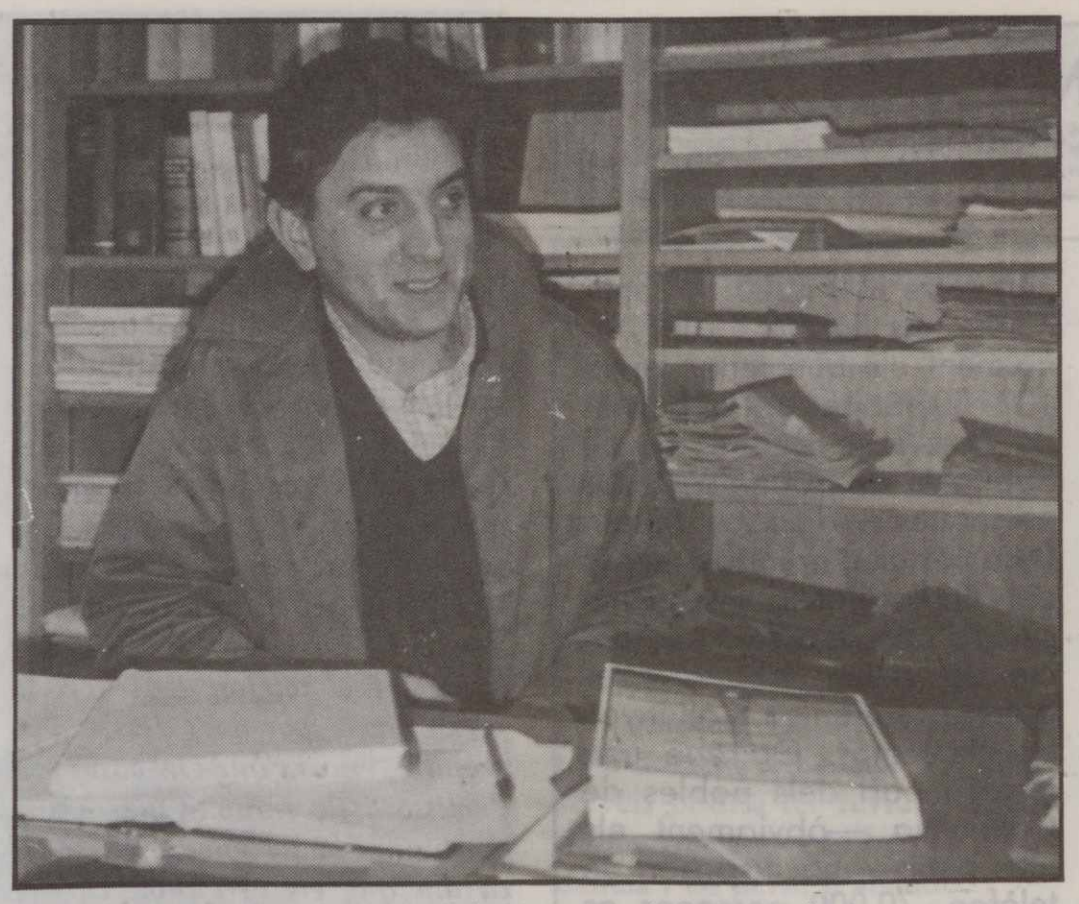
El molí de vent de Valldarques

Per suplir el servei que les companyies elèctriques no els donen, perquè segons els criteri de rendibilitat de les empreses «servei» vol dir una altra cosa, els habitants de molts nuclis o masies aïllades procuren obtenir energia amb diferents mitjans tècnics rudimentaris per aprofitar la força del vent o de l'aigua que baixa per la muntanya. A Valldarques, «lo Ciscu» va instal·lar-hi, fa temps, un molí de vent a can Vilàs, però no va donar el rendiment que esperava. Allà en queden les restes i un tros de cable gris que voleia, mig enganxat a una sòlida paret de pedra, com a mut testimoni d'una il·lusió que no va poder ser. Ara un llum de gas, de bombona blava, els salva de la foscor quan cau la nit. I el posen ben baixet, perquè el gas es gasta i cal pujar-lo de Nargó, o esperar que pugi el camió de servei que va cap a Gavarra, que allà tenen telèfon i el poden avisar. A Valldarques, de telèfon tampoc n'hi ha. *«Ara diuen que ens posaran un aparell de ràdio i que connectarem amb la farmàcia de Nargó* —diu «lo Ciscu»—. *Miri, fa anys, la filla, que és casada i viu a Andorra, volia que poséssim un motor de gas-oil per fer llum. I va ser tot alhora, parlar del motor i fer-nos reunir als veïns i demanar-nos 25.000 pessetes per fer un estudi de la instal·lació de la llum. I vaig dir, esperem aviam què. I per ara res, ni motor ni llum, perquè l'estudi l'han fet, però de llum no ens en posen».*

A Can Vilàs viu «lo Ciscu» amb la seva família. El seu fill, Josep Maria, desitja tenir l'edat per treure's el permís de conduir. *«Si tenim una necessitat, diu vostè, doncs el que fem és sortir a la carretera a veure si passa algú».* Però carretera allà dalt es sinònim de camí que cal pujar, per anar bé, en Land-Rover, com el d'en Vicenç, que ens va portar per aquells camins de Déu, seixanta-cinc quilòmetres, dels quals més de trenta eren quilòmetres de sots ben posats l'un darrera l'altre.

Un modern «tam-tam»

«L'aparell de ràdio», com diu «lo Ciscu», arribarà un dia d'enguany a casa seva i els permetrà avisar de qualsevol emergència que tingui la família o que es produeixi per aquells boscos. La conselleria de Governació, a través de la direcció general de Prevenció i Extensió d'Incendis, va posar en marxa una experiència pilot a la Segarra consistent en la col·laboració de petites emissores de ràdio en FM a alguns nuclis aïllats, tot connectant-los amb la central de bombers de Cervera on un servei permanent d'escolta permet rebre comunicats urgents. El servei ha donat molts bons resultats i en breu s'implantarà també a l'Alt Urgell i a d'altres comarques deficitàries en comunicació telefònica. Si bé aquest sistema dóna solucions a problemes greus i urgents, no resolt la incomunicació de persones que viuen aïllades, ja que les emissores de ràdio no permeten que entre familiars llunyans o veïns puguin comunicar-se.

Antoni Patsi, president del Consell de Muntanya de l'Alt Urgell. «La gent que viu a la muntanya se l'hauria de subvencionar perquè s'hi quedés».

Les dues bombetes de Sallent

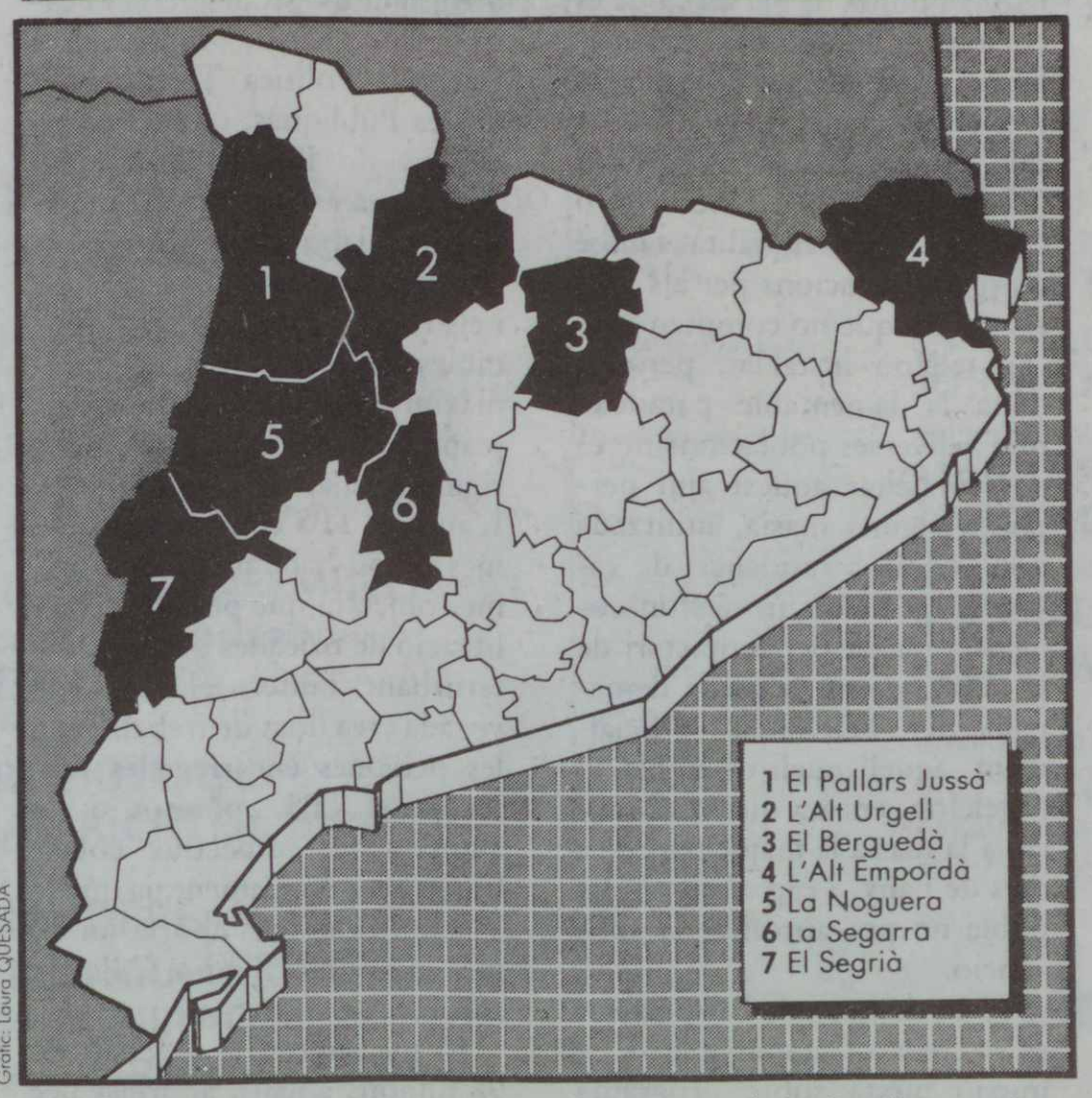
Als masos de Sallent també s'hi instal·larà una emissora de ràdio per a serveis d'emergència. En una d'aquelles masies —«La Pera»— hi viu l'àvia Maria, que té 88 anys, amb la filla i el gendre. Amb l'ajut d'un pastor s'ocupen d'un petit ramat d'ovelles que el «Tiracols», un gosset gris i rabiüt, fa obeir a l'hora de tornar a la quadra. Una bassa mig buida d'aigua els permet donar llum de 25 vats a dues bombetes equitativament repartides: una al costat de la llar de foc, dintre la casa, l'altra a l'estable. Només s'encenen de set a nou del vespre, l'aigua no dóna per a més. Just per arreglar el bestiar i preparar el sopar. *«A les nou anem a dormir, com les gallines, i si a la nit ens cal aixecar-nos tenim espelmes».* A la casa tot és senzill, en contrast amb la complicada orografia que l'envolta. *«Després de fer l'estudi per portar la llum ens han dit que l'única solució eren les plaques solars, però que paguéssim "naltris"!».* L'àvia Maria, que de jove vivia a Valldarques, ha passat tota la vida sense llum. No la troba a faltar, però es pentina i s'estira el davantall quan sent a parlar de fer fotografies. *«Per qualsevol necessitat hem d'agafar el cotxe i sortir de seguida, però ja heu vist la carretera. Aneu amb compte ara quan passeu per Sant Maximí, el camí és mig ensorrat».* Sant Maximí és una preciosa església romànica. No la vam poder veure, era ja nit tancada i per aquí res no s'il·lumina. Ni que sigui Nadal.

Al servei de les companyies de serveis

Si segons diu la Constitució: tots tenim els mateixos drets i els mateixos deures a qualsevol lloc del territori, i un dels deures de l'Estat és planificar l'activitat econòmica general i atendre les necessitats col·lectives per harmonitzar el desenvolupament regional i equiparar el nivell de vida dels espanyols, donant un tractament especial a les zones de muntanya, sembla lògic doncs esperar que l'actuació del govern, tant l'autonòmic com el central, pugui incidir directament sobre la política de planificació de les companyies que presten serveis reconeguts per tothom com essencials.

L'acció reguladora del govern ha de ser decisiva en aquests temes, sobretot si es té en compte que ni la Companyia Telefònica, malgrat ser concessionària de l'Estat, ni les empreses elèctriques tenen com a preocupació màxima la cobertura total del territori per poder fer arribar els seus serveis a tots els habitants, sinó que, des de sempre, han atès millor les zones de més densitat demogràfica en les quals el rendiment econòmic obtingut és més elevat. Amb l'aplicació de criteris purament economicistes, destinats a complir objectius de rendibilitat, mai no es podrà arribar a

LES ZONES FOSQUES DE CATALUNYA

Gràfic: Laura QUESADA

En aquestes set comarques es concentra el 50 per cent de les famílies que viuen tot l'any en pobles o masies sense llum.

SETANTAMIL PERSONES SENSE OPCIÓ A TENIR TELÈFON

La tarifa de connexió de línia telefònica en «zona urbana» és d'11.000 ptes. Però si es vol instal·lar un telèfon fora de «zona urbana» cal pagar la quota oficial de 30.830 ptes. per cada 500 metres de distància entre el domicili i la «zona urbana» més propera.

Per un decret del ministeri de Presidència de desembre de 1984, tots els municipis de més de 50 habitants tenen dret a constituir-se en «zona urbana» a efectes d'instal·lació del servei telefònic. Es van marcar quatre etapes per aconseguir-ho. Primer els municipis de més de 300 habitants, després els que en tenen entre 300 i 200. A continuació els de 200 i 100, i finalment els que tenen entre 100 i 50 habitants. 133 pobles de Catalunya de més de 50 habitants es troben inclosos en aquesta darrera etapa. Però per als pobles de menys de 50 habitants, les previsions d'obtenció de qualificació de «zona urbana», segons la Telefònica, s'allunyen en els temps. Gairebé una tercera part dels pobles de Catalunya —òbviament els més petits— no disposen de telèfon. 70.000 persones es veuen afectades per aquest dèficit.

A.P.

donar serveis tan essencials com la llum o el telèfon a zones deprimides o d'alta muntanya en les quals la manca d'aquests serveis és una de les principals causes, sinó la primera, del despoblament progressiu a què es veuen abocades. Segons Antoni Patsi, president del Consell Comarcal de Muntanya de l'Alt Urgell *«A la gent que viu en aquesta zona no se li ha de posar entrebancs, al contrari: fins i tot se'ls hauria de subvencionar perquè hi visquin. En realitat ens fan un servei a tots. Són vigilants d'una zona de territori que sense ells es quedaria deshabitada i sense control».*

Gavarra, com una talaia

Aconseguir que tots els serveis essencials arribin a tota la població és una vella aspiració. Ja en temps de Prat de la Riba, la Mancomunitat de Catalunya s'havia imposat expressament, com un dels seus objectius, aconseguir l'extensió dels serveis mínims essencials a tots els municipis de Catalunya. Ha plogut molt des de llavors i Catalunya encara té massa zones fosques. Com Gavarra. Gavarra és un poble petit, alt i assolellat. *«L'única cosa bona que tenim aquí és lo clima»* —diu Josep. *«I el telèfon* —afegeix la seva dona— *poc me'l deixaria jo prendre, encara que ens posin ara l'emissora de ràdio. Que també ens vindrà bé perquè la Telefònica diu que els surt molt car de mantenir aquesta línia i triguem més d'una setmana en adobar-lo quan s'espatlla. El que ens fa falta és l'electricitat».* Josep vigila la instal·lació que va fer el poble per aprofitar l'aigua de la Font d'Issot per fer-se electricitat. Si en ragés més aigua fins i tot es podrien carregar les bateries per fer funcionar els televisors. *«Aquí ho agafem tot, no ens calen repetidors. Però ara ni tan sols llum no podem fer. La font s'ha secat. Ni gota en baixa. Tot això que ens fan a nosaltres no són més que pedaços. Ens cal poder connectar la línia de la companyia, tot l'altre és misèria. Mai hi pots comptar.»* Josep es queda callat, com recordant. *«Quan la font anava bé, de primera, però ara res».* Des de les teulades d'algunes cases les antenes de televisió que un dia els portaven imatges d'un món tan diferent aixequen les banyes cap a un cel net, blau i daurat. Són com una denúncia teixida de desig i impotència en blanc i negre.

Contra rendibilitat, solidaritat

Segons la Federació de Municipis de Catalunya caldria que els elevats costos d'extensió de les línies de telèfon o d'electricitat les companyies els consideressin costos socials i fossin finançats per la totalitat dels usuaris dels serveis. També caldria considerar que la companyia no dóna servei complet fins que la seva xarxa no cobreix tot el territori. Això suposaria, evidentment, modificar el poder decisori de les companyies.

La Comissió de Petits Municipis de Catalunya, de la Federació de Municipis, seguint el criteri que cal tendir cap al finançament solidari dels serveis essencials, va presentar el mes de novembre passat una proposició no de llei a tots els grups parlamentaris de

TIPS DELS TPS

Segons les tarifes que demana actualment la Companyia Telefònica, instal·lar un telèfon particular a pobles o masies aïllades ha arribat a costar prop del milió de pessetes. Diverses institucions fan, des de fa temps, estudis i realitzacions concretes per a subvencionar alguns casos. Així, el departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca va establir, per un decret del mes de juliol de 1984, un servei de subvencions per a instal·lació del telèfon en aquelles explotacions agràries que superessin el milió de pessetes l'any, fixant com a límit màxim de l'ajuda 500.000 pessetes. Unes quantes famílies es van poder aprofitar d'aquesta subvenció, però el problema general de les famílies pageses que no arriben a l'obtenció d'un milió de pessetes l'any per l'explotació de la seva terra va quedar sense solució.

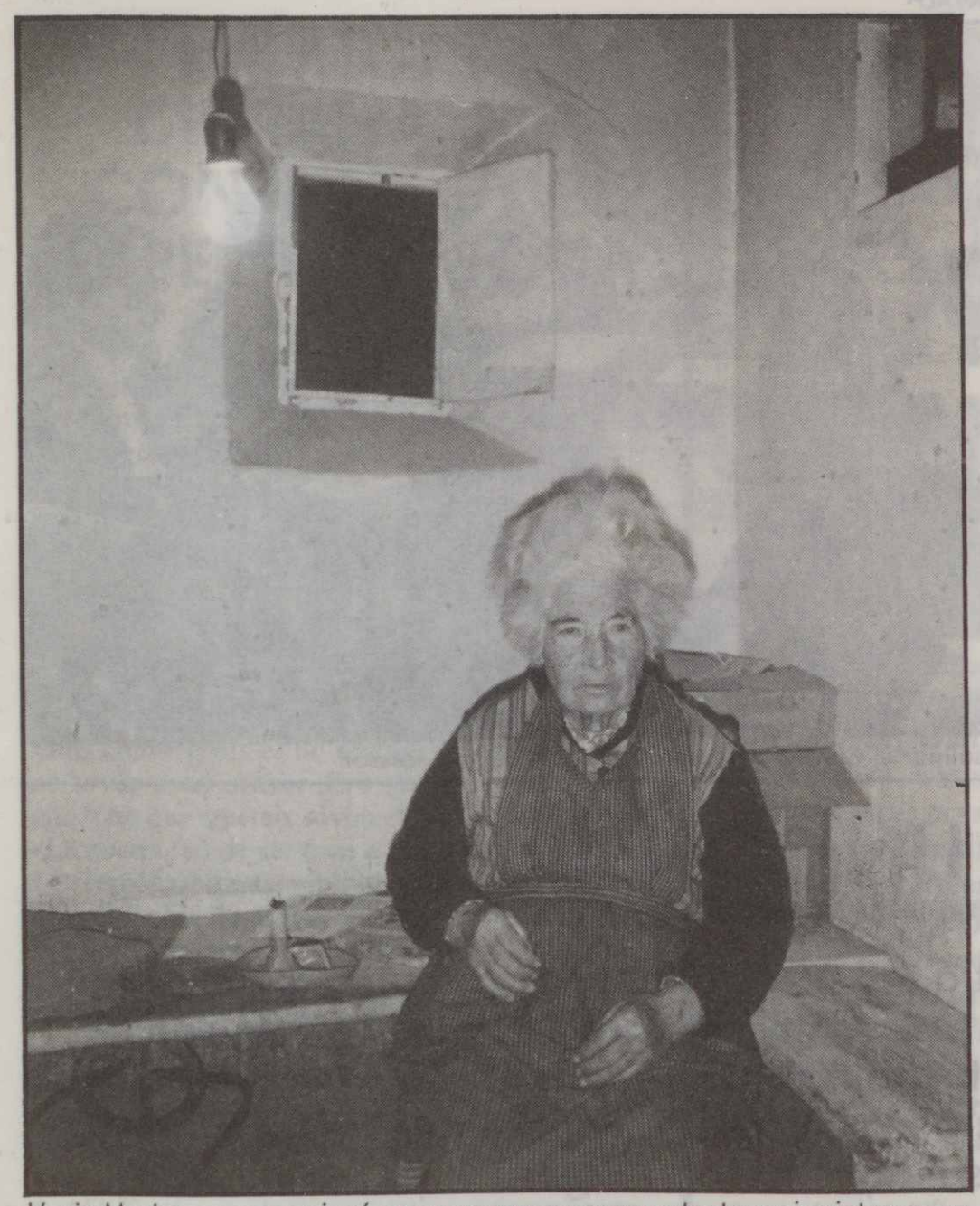
També s'han dut a terme altres accions coordinades entre diverses institucions, d'accord amb la Companyia Telefònica, per aconseguir accelerar el procés d'instal·lació dels TPS (Telèfons Públics de Servei), que es col·loquen en una casa particular però han d'estar al servei de tots els habitants de la zona —i que es diferencien dels TPM (Telèfons Publis de Moneda) o cabina—. La Generalitat també atorga subvencions per als TPS als pobles que no compten amb cap telèfon instal·lat, però es dóna la lamentable paradoxa que a diverses poblacions no es pot sol·licitar aquest ajut perquè a alguna masia, utilitzada només com a residència de vacances, ja hi ha un telèfon col·locat i pagat pel propietari de la masia segons la tarifa demanada per Telefònica. Oficialment, aquell nucli de població té telèfon, encara que resti tancat a la masia la major part dels dies de l'any, i cap altre veí del poble no pot aprofitar la subvenció.

El 18 de juny de l'any passat es va crear a Catalunya la «Comissió mixta sobre programa d'extensió del servei telefònic al medi rural», formada per representants dels departaments d'Agricultura, Ramaderia i Pesca; Governació; Indústria i Energia; Política Territorial i Obres Públiques, i de les diputacions de Barcelona, Lleida, Tarragona i Girona. La Comissió ha elaborat un programa que recull les prioritats a assolir i els recursos econòmics disponibles, i s'intenta aconseguir al màxim el desenvolupament dels plans de Telefònica, malgrat la rigidesa d'actuació d'aquests. L'ajut als TPS en poblacions de més de 50 habitants és un primer objectiu que permet la realització de trucades urbanes, interurbanes i internacionals i a la vegada crea llocs de treball per a les persones encarregades d'atendre el TPS, sobretot si els ajuntaments respectius col·laboren econòmicament, ja que la Telefònica només aporta un 10 per cent de l'import de la trucada.

El pla suposa la inversió de 98 milions anuals, aportats per les diverses institucions que formen la comissió, durant els quatre
anys de durada del pla, als quals s'han d'afegir els aportats per Telefònica. Amb aquesta col·laboració s'espera enllestir els objectius l'any 1988. Segons el ritme propi de Telefònica no s'aconseguiria fins a l'any 2016.

Les diputacions gestionen estudis i inventaris dels dèficits en els serveis telefònics i d'electricitat. Concretament, la Diputació de Barcelona l'any 1984 inicià un treball sobre els dèficits a les comarques d'Osona, el Berguedà i el Bages, i en base a les dades obtingudes s'ha iniciat ja la contractació de diverses obres per electrificar masies aïllades i ampliar el servei telefònic. Actualment s'ha iniciat un inventari de dèficits a les comarques de l'Alt Penedès, l'Anoia, el Vallès Oriental i el Vallès Occidental.

A.P.

L'avia Maria pensa que ningú no es preocupa per aquestes terres i aviat seran un desert «hi quedem quatre gats».

Catalunya i de Madrid. La proposició no de llei sobre «Extensió dels serveis públics essencials a tots els ciutadans» va ser presentada els primers dies de desembre a la Mesa del Parlament de Catalunya pel grup Socialista. La Mesa va acordar la tramitació de la proposició amb data 17 de desembre de 1985. Aquesta proposició en cas que es tingués en compte amb l'atenció que mereix, podria solucionar una de les manques més importants i més sentides a moltes zones del país on l'absència de telèfon i d'electricitat ha estat una de les principals causes de despoblament. Una dotació adequada d'aquests serveis podria fer reviure alguns pobles que ara es troben en decadència i en perill d'abandó.

A Gavarra, com a molts altres pobles, els propietaris de les cases les arreglen quan pugen durant les vacances, i potser alguns tinguin intenció de tornar-hi a viure algun dia. *«Si ens posessin la llum, encara. Però per viure com nosaltres, tornar a viure aquí, ben rucs foren!»*, s'exclama la dona d'en Josep. Els veïns es lamenten que el projecte que s'ha elaborat estudiava el pas de la línia d'electrificació per cases en les quals fa temps que no hi viu ningú. *«Veieu si seria fàcil de portar la línia aquí: des de les masies de Nargó, per la serra d'Arqués, passant per la torre del Duc i el pla de Talustre, amb poc «gasto» hi fora. Ben recte. Per Déu, que aquí Gavarra és un nucli amb totes les cases aplegades i encara hi ha set o vuit joves, fadrins. Es podria aguantar el poble»*, es queixa amb ràbia en Josep. La Lídia, una de les noies joves de Gavarra, troba a faltar la llum i la carretera ben arreglada. *«A d'altres pobles ho arreglen tot i aquí res»* —diu. *«A d'altres llocs el que fan és «derrotxar», noia, «derrotxar»* —li replica en Josep— *Aquí només ens troben per pagar, que fins per anar a votar hem d'anar a Nargó, i entre unes coses i altres ens hem de gastar mil pessetes»*. Però en Josep baixa a Nargó quan cal votar i vota. *«Nosaltres aquí votem en Jordi Pujol, des de sempre. Per anar-lo ajudant»*. Té raó Josep, un vot ajuda. Un vot val, encara que vingui d'un racó de la Catalunya que viu a les fosques. Ben a prop de l'any 2.000

Andrea Pascual

FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS **TEMPORADA MUSICAL '86**

VI FESTIVAL DE MÚSICA ROMÀNTICA

Franz Schubert

Del 15 de gener al 6 de febrer de 1986

CONCERTS

Dimecres, 15 de gener a les 21 h.
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
CHRISTOPH ESCHENBACH, piano
JUSTUS FRANTZ, piano

Divendres, 17 de gener a les 21 h.
SALÓ DEL TINELL
THE CHAMBER PLAYER'S OF ST. JOHN'S SMITH SQUARE
THE ALBION ENSEMBLE
JORDI VILAPRINYÓ, piano

Dilluns, 20 de gener a les 21 h.
SALÓ DEL TINELL
THE HILLIARD ENSEMBLE, veus

Dimecres, 22 de gener a les 21 h.
CENTRE CULTURAL CAIXA DE PENSIONS
ALBADA OLAYA, piano

Divendres, 24 de gener a les 21 h.
SALO DEL TINELL
ROBERT HOLL, baix
KONRAD RICHTER, piano

Dilluns, 27 de gener a les 21 h.
SALÓ DEL TINELL
ADELINA OPREAN, violí
GOTFRIED MÜLLER-RODA, violí
TOMOKO SHIRAO, viola
MARÇAL CERVERA, violoncel
CRISTIAN FLOREA, violoncel

Dimecres, 29 de gener a les 21 h.
CENTRE CULTURAL CAIXA DE PENSIONS
JOAN RUBINAT, piano

Divendres, 31 de gener a les 21 h.
CENTRE CULTURAL CAIXA DE PENSIONS
VICENÇ PRUNÉS, piano

Dissabte, 1 de febrer a les 21 h.
CENTRE CULTURAL CAIXA DE PENSIONS
JORDI CAMELL, piano

Dimarts, 4 de febrer a les 21 h.
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
MARGARET PRICE, soprano
GEOFFREY PARSONS, piano

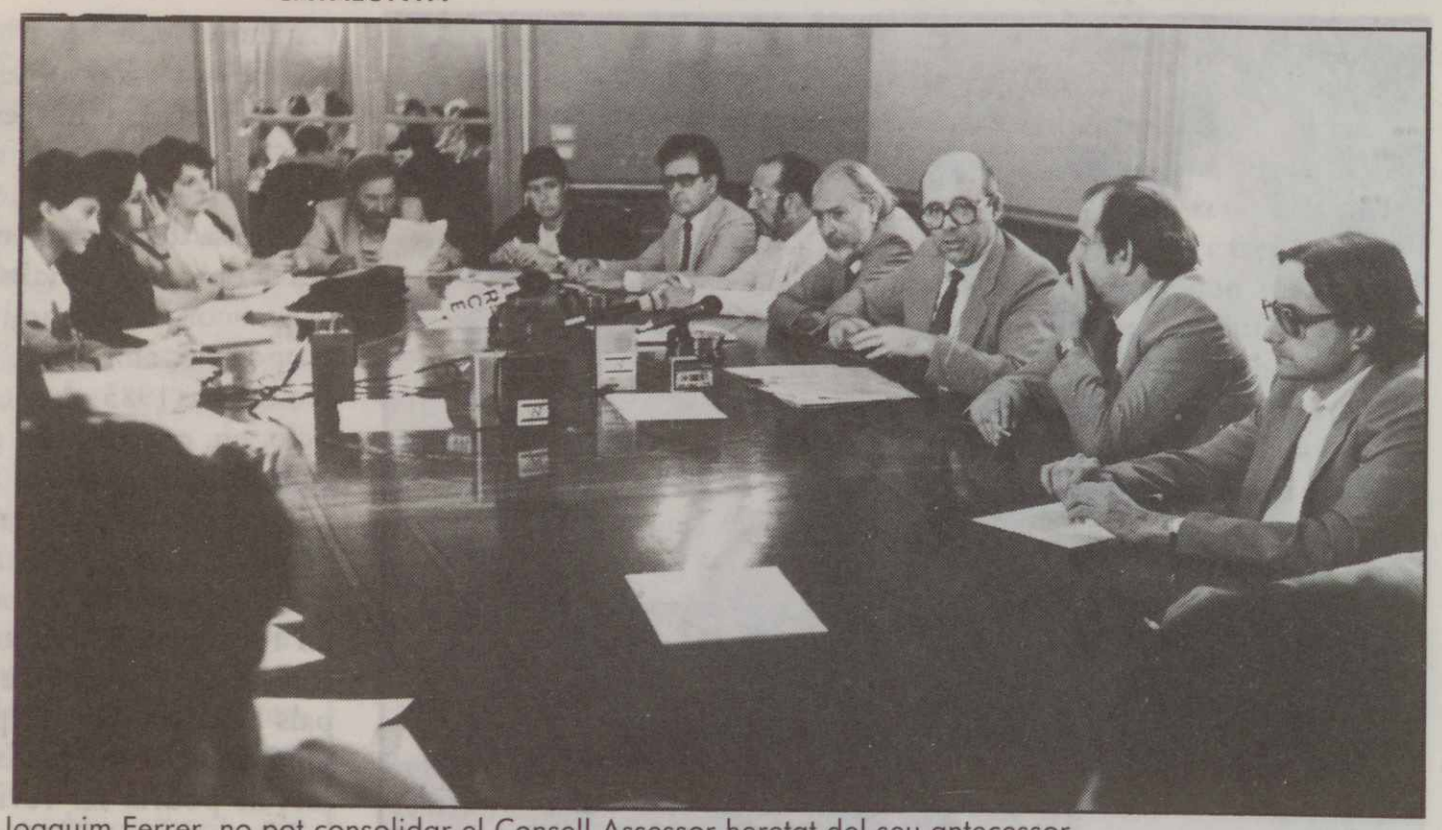
Dijous, 6 de febrer a les 21 h.
SALÓ DEL TINELL
MANUEL CID, tenor
FÉLIX LAVILLA, piano

INFORMACIÓ:
Servei d'Informació de l'Obra Social de la Caixa de Pensions. Tel. 302 54 04, ext. 207
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
Tels.: 301 11 04 - 302 09 95

FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS

CATALUNYA

El nou conseller de Cultura, Joaquim Ferrer, no pot consolidar el Consell Assessor heretat del seu antecessor.

RÈQUIEM PER UN CONSELL

El Consell Assessor de Cultura està arribant a les seves acaballes perquè persisteix la voluntat de dimitir en una bona part dels seus membres, precisament la d'aquells consellers que donaven el *pedigree* de pluralitat política a l'organisme. La nova orientació que Joaquim Ferrer vol donar a Cultura és la peça clau per entendre que gairebé res no tornarà a ser com en els temps de Joan Rigol.

Els vint-i-quatre membres del Consell Assessor del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya són a punt de fer públic un document manifest —si és que ja no l'han fet públic quan aquest número d'EL MÓN surti al carrer— en el qual analitzen, amb un to distès però irònic, la gestió de l'exconseller Joan Rigol i el paper d'ells com a consellers assessors, com també els clars indicis de reconducció en la política cultural que el nou conseller Joaquim Ferrer vol dur a la pràctica. Aquest document, que en principi només havia d'anar signat pels consellers assessors més crítics —i més decidits a dimitir—, a la fi apareixerà signat per la pràctica totalitat dels fins ara membres del Consell Assessor de Cultura, encara que amb un to més suau que l'inicialment previst a fi que tothom, des de les opcions més conservadores fins a les més esquerranes del Consell, s'hi sentin identificats i capaços de signar-lo.

Si la gestió de Rigol, que culmina amb la signatura del Pacte Cultural entre Generalitat, Diputacions i Ajuntaments, és analitzada positivament en document dels consellers assessors, la incipient gestió de Ferrer els mereix preocupació: des d'un possible *«perill de superpolitització de la cultura catalana»* si s'acaba entrant en una dinàmica de majories i minories entre les dues forces polítiques catalanes majoritàries, passant per altres possibles riscos com d'una *«provincianització cultural»* del país si és que no s'augmenta l'actual dotació pressupostària, fins a la culminació d'un *«numantinisme»* per part de la Generalitat a l'hora de no voler acceptar diners del ministeri de Cultura per a algunes activitats amb l'argument que l'autonomia catalana té competència exclusiva en matèria de Cultura. El cert també és que el govern central també actua amb una prepotència difícilment assimilable por la Generalitat quan per altra banda es nega a donar el seu suport econòmic de forma global.

Aquesta, però, no és tot el conflicte que recau sobre el Consell Assessor. Si, d'una banda, sembla ser important l'actitud dels membres del Consell, que es preveu unànime, de subscriure l'esmentat document-manifest, això no vol dir pas que tots aquells estiguin disposats a dimitir. Aquesta opció estaria reservada, en principi, als consellers assessors provinents del camp socialista o comunista —i fins i tot convergent o independent— per uns motius de rotunda discordança política.

Els motius que al·leguen aquests consellers dimissionaris són diversos. Un d'ells és que la política cultural a seguir pel conseller Ferrer no tan sols pot ser una altra de diferent a la que executava el seu antecessor, sinó que aquesta nova política que s'entraveu *«pot arribar a ser l'absurd total». «Rigol ens comentà en una ocasió* —manifesten alguns dimissionaris— *que se n'aniria del càrrec de conseller en el moment en què ja no pogués continuar fent la seva política. Rigol va dimitir. Per tant, no es vol portar a terme la seva política».* Però encara hi ha més: la gran majoria de membres del Consell Assessor ha mantingut reunions privades amb Joaquim Ferrer, el qual els ha exposat uns nous paràmetres d'actuació malgrat que el mateix president Pujol manifestés públicament, a l'endemà del cessament dels consellers Rigol i Sanuy, que la política cultural de Joan Rigol era la del Consell Executiu i que, per tant, l'actuació política continuaria sent la mateixa. Joaquim Ferrer té dos propòsits: l'un, considerar el Pacte Cultural com un instrument al servei del desplegament de la política del seu departament que estimuli, sobretot, el consum cultural a comarques i als barris metropolitans; i, de segon propòsit, fer de la cultura catalana la capdavantera de les cultures espanyoles no castellanes davant la majoritària, i que és òbviament la castellana.

Si membres del Consell Assessor consultats per EL MÓN han qualificat el primer aspecte de *«bestiesa»* i *«actitud demagògica»* perquè a més de no saber exactament què és el que es pretén, sembla desvirtuar el sentit de confluència institucional del Pacte Cultural —i perquè, en la pràctica es trenca un ànim d'entesa per tornar a obrir les malfiances del passat—, el segon propòsit de Ferrer és interpretat com una part més de l'estratègia reformista de Miquel Roca: fer de la catalana la cultura que porti el lideratge de les cultures basca, gallega o andalusa enfront de la castellana *«quan el que caldria fer*— afirmen consellers dimissionaris— *és arribar a una entesa amb la castellana, que és la poderosa i, per tant, la que porta les de guanyar, i situar-se en paral·lel al costat seu».*

Estant així les coses, els membres del Consell Assessor de l'òrbita del PSC i del PSUC ja tenen més que decidida la seva dimissió, malgrat que el mateix conseller els tornarà a proposar d'aquí a dos mesos que tornin al Consell Assessor. En aquestes circumstàncies hi hauria la possibilitat que, davant la baixa dels dissidents, Joaquim Ferrer optés per omplir els buits del Consell amb nous membres provinents de l'Esquerra Republicana o del nacionalisme radical. Aquesta és una possibilitat, però el Consell Assessor perdria la seva raó d'existència com és el ser la confluència en una mateixa taula de representants de tots els sectors de la cultura catalana. Per aquesta raó, algunes fonts opinen que, si no es pot aconseguir un Consell Assessor plural, aquest serà suspès, si és que no mor definitivament.

Josep Manuel Campillo

HA MORT CIURANA, EL CONTRAPÈS DE L'OPERACIÓ ROCA

El «nacionalisme radical possibilista» és un corrent molt més estès entre la militància de Convergència Democràtica del que sembla a primera vista, com ho va demostrar l'elecció inesperada de Jaume Ciurana com a cap del partit a la ciutat de Barcelona el mes de març de l'any passat. Ara Jaume Ciurana ha mort sobtadament, però això no vol pas dir que el corrent nacionalista possibilista hagi de quedar difós.

Parlem de corrent, però en realitat el que hi ha entre una bona part de la militància i els simpatitzants convergents és un sentiment, que a vegades no se sap exterioritzar però que se sintetitza amb una frase que repeteix sovint el mateix Jordi Pujol: «La nostra raó de ser com a partit és Catalunya». Les responsabilitats públiques de la gran majoria dels dirigents de CDC els impedeixen de posar l'accent únicament en aquesta part del discurs nacionalista. Jaume Ciurana, pel contrari, allunyat dels càrrecs públics en els últims mesos (va deixar l'INCAVI per integrar-se a Codorniu) sí que podia desenvolupar, i en certa manera rellançar, aquest sentiment nacionalista radical d'una manera més orgànica. Per aquest motiu va presentar-se com a candidat a la direcció de la federació de Barcelona, davant de l'opció del comitè sortint que tenia uns tints més liberals.

Ningú dintre de Convergència va pensar, però, que aquesta pugna interna a Barcelona anés contra la direcció del partit. Al contrari, Ciurana era «lleial amb tots i especialment amb en Jordi Pujol», segons ha escrit aquests dies el també convergent Josep Maria Ainaud de Lasarte, que el coneixia prou bé. Tots els observadors creuen també que la candidatura de Ciurana podia haver estat derrotada si la cúpula de CDC ho hagués volgut.

En resum, l'elecció de Ciurana va palesar que el sentiment nacionalista sense fissures és el que motiva més la militància convergent i que la direcció del partit veu amb bons ulls l'expressió d'aquest sentiment, especialment després de començar les operacions polítiques d'abast espanyol. El nacionalisme radical possibilista era, doncs, el contrapès de l'operació reformista estatal. Diem contrapès, no pas contrapoder i molt menys oposició. Per dir-ho amb paraules planeres recollides per EL MÓN: «Ciurana no hauria iniciat mai l'operació reformista, però una vegada en marxa considerava que no era positiu oposar-s'hi. Aquest era en bona mesura el seu possibilisme i el de bona part de la militància».

Aquest sentiment es considera que on és més estès és a Barcelona ciutat on es concentra la major part dels històrics que des dels temps dels CC dels anys 50, del CIRP els 60 i el GASC a començament dels 70, van col·laborar estretament amb Jordi Pujol. A comarques, tot i que també hi ha històrics, la procedència és més diversa.

Per substituir Ciurana hom parla de Jordi Vila Foruny, que ja ho ha fet interinament en tant que vice-president de CDC a Barcelona. Vila Foruny, membre també del Comitè Executiu, és un estudiós i teòric del nacionalisme i se'l pot considerar de la mateixa «corda» que Ciurana. Un detall biogràfic: prové del Front Nacional de Catalunya. La tasca prioritaria serà l'organització de les eleccions municipals de Barcelona; la incògnita del candidat de CiU persisteix, però fonts responsables han insistit en la candidatura de Josep Maria Cullell. De bo de bo, no hi ha res decidit.

Albert Viladot

OBSERVATORI

UN MILER D'ORFES

ENRIC JULIANA

El contingut dels debats que tindran lloc aquest proper cap de setmana al Palau de Congressos de Barcelona i les formes de continuïtat que pugui adoptar la primera Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra seran, sens dubte, la millor manera de comprovar fins a quin punt són certes les acusacions que aquesta iniciativa ha derivat en una operació destinada a fer créixer l'àrea d'influència del Partit dels Socialistes, i permetre l'ingrés elegant a persones i personalitats fins fa poc vinculades al PSUC.

No es tracta d'una hipòtesi impossible, sobretot si recordem les manifestacions del primer secretari del PSC Raimon Obiols, a Girona, en ocasió d'un debat sobre el futur de l'esquerra a Catalunya, quan posava l'exemple del Partit Demòcrata nord-americà per explicar el paper que desitja per al seu partit en el futur, és a dir, ser l'articulador de diferents moviments i organitzacions al voltant del projecte polític socialista.

Hi ha d'altres sectors que participaran en aquesta Conferència, que no volen anar en una altra direcció, i veuen en la iniciativa la possibilitat de construir ponts de diàleg entre els diferents corrents de l'esquerra catalana, en la perspectiva de refer un clima unitari que tingui la seva traducció electoral en les autonòmiques de l'any 88, o anant més enllà en les de l'any 92, que prometen ser unes eleccions olímpiques.

Finalment, ben segur que també hi ha els qui participaran en la Conferència moguts pel simple plaer de poder discutir, fora de les estructures partidistes, els grans interrogants que les transformacions socials d'aquests darrers anys obren per a l'esquerra.

Però més enllà de les suspicàcies que la Conferència ha desvetllat a l'interior dels aparells polítics i més enllà de l'oportunitat d'or que pot significar per a alguns per poder fer un discret canvi de camisa, el cert és que aquesta Primera Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra ha aixecat una notable expectació, tal i com ho demostra d'una manera irrefutable que ja hi hagi més d'un miler d'afiliats a la convocatòria.

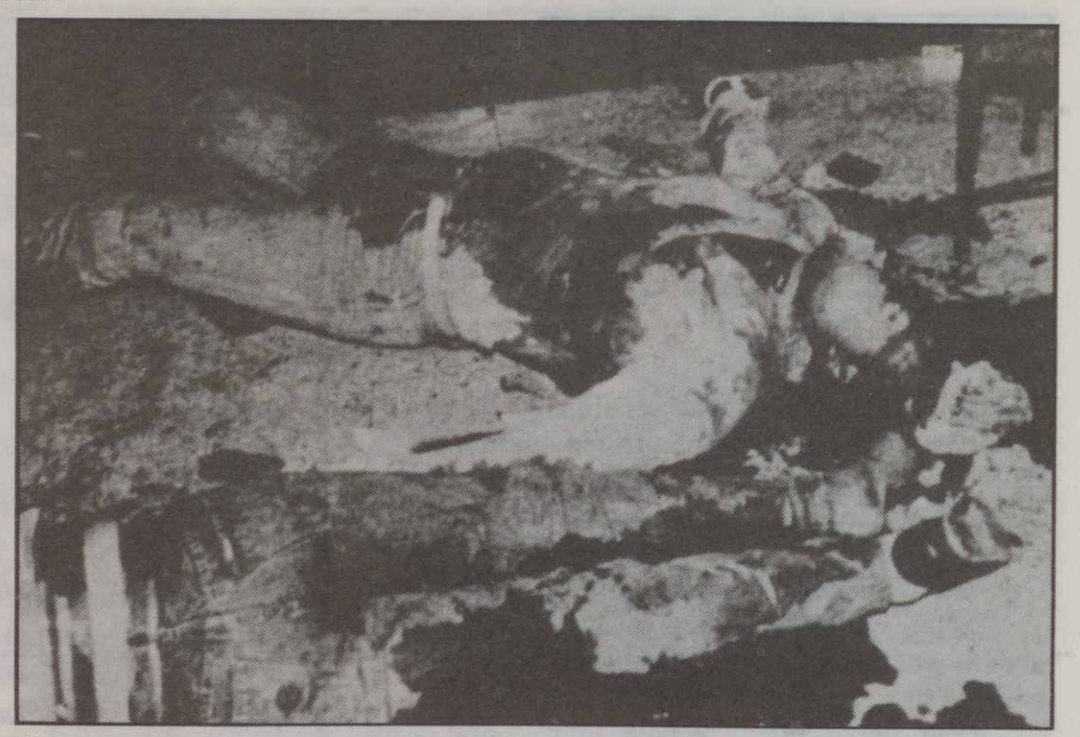
Una expectació que obeeix a un fet objectiu: la crisi del PSUC més les dues derrotes del PSC en les eleccions autonòmiques políticament han deixat orfe molta gent que avui no es troba satisfactòriament representada per cap dels partits de l'esquerra catalana. Per damunt de suspicàcies i segones intencions, aquest buit real és el que legitima la Primera Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra

KATALÒNIA

ESPANYA

L'atemptat contra el restaurant «El Descanso» i els assassinats a Barcelona de dos presumptes agents secrets israelians són dos exponents de les accions terroristes pro-àrabs que van tenir lloc a Espanya durant l'any passat.

LA RECONVERSIÓ DELS AGENTS SECRETS

La manca de coordinació entre els serveis d'informació de la policia i de l'exèrcit és una de les causes de la relativa poca eficàcia dels organismes d'intel·ligència espanyola. Ara, davant de l'establiment de relacions diplomàtiques amb Israel i el risc d'atemptats terroristes que això comporta, els ministeris de Defensa i Interior emprenen la reconversió dels seus respectius cossos d'agents secrets.

Els recents atemptats de Roma i Viena, amb l'anunci que havia d'haver-se'n produït un altre a Madrid, i la desarticulació pel Centre Superior d'Investigació de la Defensa —CESID— d'una xarxa terrorista integrada per diplomàtics libis que han estat expulsats, ha tornat a posar sobre la taula el problema del terrorisme internacional a Espanya i la relativa incapacitat dels serveis d'informació espanyols per fer front a la teòrica amenaça constant. Atemptats realitzats a Espanya des de fa més d'un any no sols no han produït detencions, sinó que la policia espanyola no té una hipòtesi clara sobre la seva autoria.

A Espanya, els serveis policíacs i d'informació militar pateixen la formació que han rebut en els seus orígens. La tradició del franquisme, cada vegada més residual però encara important, ha deixat com herència uns vicis que s'han traduït en prejudicis a l'hora d'acarar els temes d'informació exterior i la prevenció d'atemptats, com també una sèrie d'inèrcies a l'hora d'escollir els aliats.

Fins als començaments de la dècada dels setanta, Espanya, que no sols no reconeixia Israel sinó que tampoc no hi mantenia relacions a cap nivell, operava en solitari per obtenir informació sobre Pròxim Orient. Excepte la informació que cedien els americans, escassa, i la que s'obtenia a través del Marroc, on per raons òbvies Espanya manté una bona xarxa d'informació, les dades sobre el Pròxim Orient que Espanya tenia no servien pràcticament de res.

Espanya com a paradís

Però en aquesta època, i per aquesta mateixa circumstància entre d'altres, Espanya comença a convertir-se en un refugi còmode pels activitats procedents del Pròxim Orient. La proclamada tradicional amistat, les dificultats pels israelians, la legislació permisiva i una policia dedicada a vigilar dissidents o diplomàtics de l'Est, eran condicions favorables per a aquest procés. Així, Espanya es va trobar amb pocs anys amb milers de refugiats

La policia espanyola comença a tenir dificultats a controlar una pell de brau que cada vegada és més terra fronterera de diverses estratègies estrangeres.

anti-Khomeini, facilitats per l'acció dels agents pro-Khomeini, un alt nombre de ciutadans procedents del Pròxim Orient completament incontrolats i un important nivell de penetració econòmica i social de determinats grups de pressió àrabs en tots els nivells de la societat. Els canvis d'orientació en la política exterior espanyola, l'apropament als israelians i els canvis en el propi conflicte del Pròxim Orient han convertit Espanya —Madrid i Barcelona, sobretot— en centres mundials d'espies amb lluites entre distints serveis secrets que, en ocasions, s'han saldat amb morts em ambdues parts.

La influència de Tel Aviv

Les creixents activitats de grups terroristes i palestinians radicals a Europa i a Espanya han radicalitzat el paper d'Israel a Espanya. Per la porta petita, els israelians han vingut oferint a Espanya informacions importants, mètodes sofisticats i entrenaments per a la lluita contraterrorista. Algunes d'aquestes informacions han estat fonamentals, fins i tot contra ETA. Al mateix temps, els israelians espien per a Espanya a Líbia, per exemple, a canvi que els espanyols controlin militants àrabs d'interès per a Israel. Les relacions d'Israel amb el Estats Units i els països del Mercat Comú han constituït un dinamitzador d'aquesta creixent influència, sense oblidar les excel·lents relacions de dirigents del PSOE amb el laborisme israelià i l'amistat, per raça i cultura, dels jueus socialistes espanyols amb homes importants del règim de Tel Aviv.

Aquests fets han determinat un refredament de les relacions d'Espanya amb alguns països àrabs, les recents topades amb Líbia, que recorda sistemàticament com amenaça el

contenciós de Ceuta i Melilla, i la més recent advertència de diversos països àrabs davant l'anunci de l'obertura de l'ambaixada d'Israel a Madrid. No obstant això, l'apropament és irreversible, els contactes entre els ministeris de l'Interior dels dos països és constant, i la col·laboració policíaca, pràcticament total.

El convenciment davant l'irreversible d'aquest procés ha estat en l'origen de l'atemptat dels palestinians radicals contra el restaurant El Descanso o en l'assassinat de dos espies israelians a Barcelona. Avui, la xarxa israeliana a Espanya és la més important d'Europa, mentre que en la banda contrària actuen marroquins, sirians, libis i jordans.

Desconnexió espanyola

No obstant això, els espanyols depenen de serveis estrangers per als controls efectius dels possibles terroristes. Els dos serveis que es dediquen a això, la Brigada d'Exteriors de la policia, i la secció de Contraespionatge i Desestabilització del CESID, a penes col·laboren entre ells, fins i tot topen entre si com en el recent cas del cubà que va estar a punt de ser segrestat i competeixen pels mateixos objectius. Conscients d'aquest problema, el ministeri de l'Interior està intentant posar en marxa una reestructuració dels serveis d'informació sobre estrangers a Espanya, entre altres coses per fer front a les amenaces d'atemptats per quan s'estableixin relacions diplomàtiques amb Israel.

Per altra banda, la pertinença d'Espanya al grup Trevi, organisme policíac europeu creat per intercanviar informació i mètodes d'investigació sobre terrorisme i la integració d'Espanya a l'OTAN, exigirà una major centralització de la informació contraterrorista i una més estreta col·laboració amb les policies europees, cosa que determinarà una major homologació de la forma de treball.

Tres prioritats

En qualsevol cas, la reestructuració no es farà sobre el buit. Els serveis d'informació, ja reestructurats per Gutiérrez Mellado des de l'inici de la transició, tindran ara tres prioritats d'acord amb la nova època. La primera d'elles serà detectar la relació de determinats països amb terroristes espanyols o estrangers que actuen a Espanya, controlar les activitats de l'espionatge dels països de l'Est en temes militars i en tercer lloc impedir que aquestes mateixos països obtinguin a Espanya tecnologia occidental de possibles usos militars. Aquesta és una de les exigències de l'OTAN i el COCOM —Comitè de Control per a la Reexportació de Tecnologia—, organisme relacionat amb l'OTAN, en el qual Espanya s'ha integrat recentment.

Així, els serveis secrets espanyols consideren que la recerca de la tecnologia occidental és l'activitat principal dels serveis secrets de l'Europa de l'Est. Les pressions dels nordamericans i els aliats europeus han obligat recentment el CESID a establir una secció dedicada exclusivament a prevenir aquest tipus d'espionatge. Aquesta prevenció s'ha convertit en la línia principal de reestructuració dels serveis secrets militars des del ministeri de Defensa mateix.

Julio Trujillo *Madrid*

MIRADOR

BONA ESTRELLA

MARGARITA SÁENZ-DIEZ TRIAS

El govern de Felipe González vilipendiat per la dreta més conservadora en nom dels principis de l'Església catòlica que assegura representar, acusat més o menys veladament per sectors de la jerarquia eclesiàstica d'ignorar la consciència catòlica del país, acaba de rebre ratificació pública per part del nunci de sa Santedat a Espanya, que té la transcendència que poden acompanyar tots els actes de les mes rància tradició vaticana.

La ratificació, indirecta per descomptat, va tenir lloc recentment quan la nunciatura vaticana va organitzar una recepció en honor dels reis i del govern. L'acte permeté no solament el diàleg entre el president del govern i la jerarquia catòlica, sinó l'obtenció per als mitjans de comunicació d'imatges que van plasmar aquest acte. El gest diplomàtic ha suposat també la superació de les soterrades tensions que havien acompanyat la vinguda a Espanya del nou nunci de sa Santedat, monsenyor Tagliaferri. Anteriorment el govern espanyol s'havia negat a donar llum verda a aquesta representació dipomàtica en tant que el seu ambaixador en el Vaticà, el despectivament anomenat «agnòstic» Puente Ojea, no rebés el plàcet de la plaça de Sant Pere.

Així, la recepció organitzada pel nunci Tagliaferri sembla haver tancat una etapa de reticència entre la representació oficial de l'Església Catòlica o el govern espanyol després de les «batalles» de l'avortament i de la LODE, i poc després que els bisbes espanyols decidissin ajornar la publicació de les seves postures davant de la política de defensa espanyola i més concretament respecte a la permanència a l'OTAN.

L'encontre no modificarà cap de les postures de fons, però ja ha permès projectar unes imatges de cordialitat que poden repercutir positivament en la tasca governamental. Sembla, en moltes ocasions, que fets inicialment adversos o conflictius acaben fiant en favor del president del govern. En el front de la lluita antiterrorista acaba de registrar-se un espectacular gir en aquest sentit. L'alliberament del segrestat Juan Pedro Guzmán sense ni un sol tret, amb l'exhibició —aquesta vegada sí— de l'acorralament en què s'ha de trobar l'organització ETA militar, i amb l'anunci d'un seguit d'imminents detencions, constitueix un èxit polític de primera magnitud que el president González pot capitalitzar amb tota legitimitat.

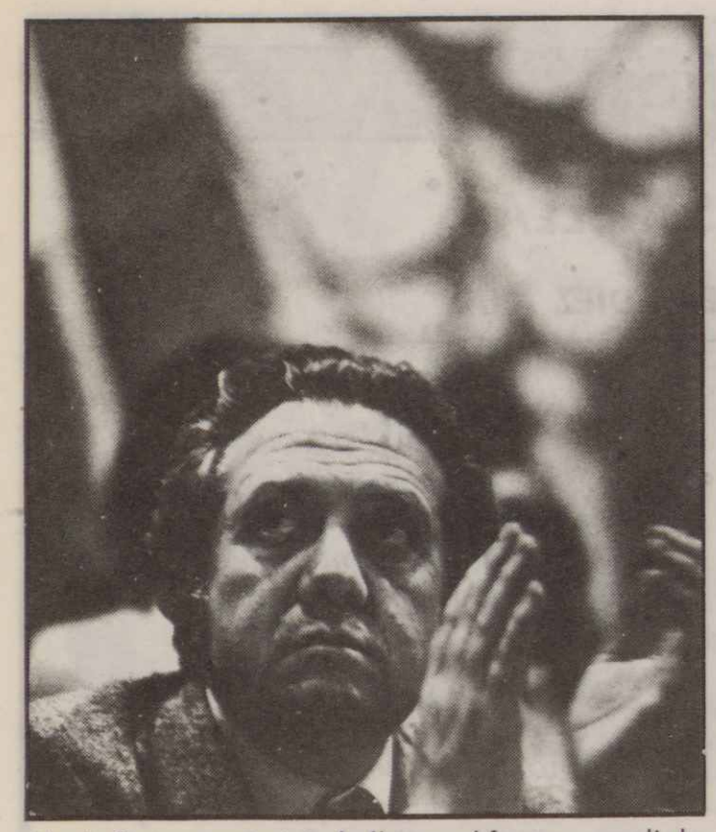
Si un gir espectacular de l'opinió pública es produís en el referèndum sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN, a més a més de demostrar que les tècniques de «marquèting polític» funcionen i que el país ha canviat d'opinió al compàs d'una sèrie de reflexions fetes pels qui són al front de l'executiu, podria arribar-se a la conclusió que Felipe González, definitivament, ha nascut amb bona estrella.

La batalla de la LODE va ser llarga, dura i complexa, però cada vegada s'adverteix amb més nitidesa que sectors importants de l'Església Catòlica fins i tot consideren positivament nombrosos aspectes d'aquesta. La despenalització de l'avortament, durament condemnada, apareix progressivament davant de l'opinió pública com el que és: només un intent de no penalitzar fets provocats per circumstàncies tràgiques, sense que això suposi de cap manera una benedicció de les pràctiques avortives. La batalla del referèndum no ha fet més que començar, però el liderat inqüestionable del qual s'ha fet creditor Felipe González el podria conduir a un nou èxit.

Encara són molts els embats que li queden fins que comparegui davant dels electors, però si els esdeveniments continuen voltant en la direcció assenyalada, el resultat no sorprendrà ningú. És clar que l'atur continuarà, en tot cas, sense resoldre's i el contenciós entre l'Estat centralista i les autonomies té encara moltes batalles per lliurar. Molts governs ensopegarien amb això, però si governar és aplicar cada dia l'art del que és possible, es pot dir que Felipe González, a més a més de fer-ho amb destresa, fins i tot se li posen al seu favor esdeveniments l'evolució positiva dels quals era totalment imprevisible. El factor sort no deu ser aliè a la bona estrella que sembla acompanyar Felipe González.

RADIONOVA
BARCELONA
101.7 FM. Stereo

ESTRANGER

Mario Soares posa tota la llenya al foc per assolir la Presidència.

Una imatge que enguany no es repetirà. Per imperatiu constitucional, l'home que ha presidit la República durant els darrers deu anys, Ramalho Eanes, no pot presentar-se a una nova reelecció.

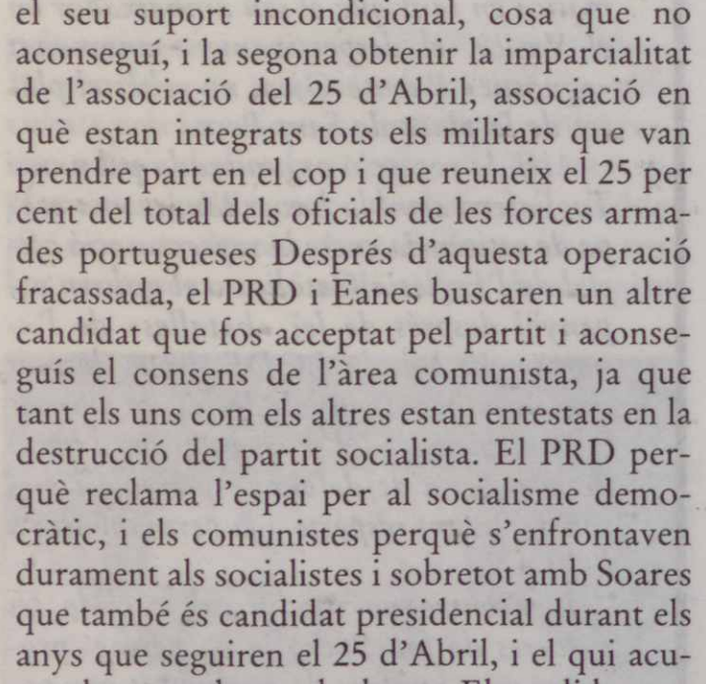
PORTUGAL: L'ESQUERRA BUSCA PRESIDENT

Comença la cursa electoral per la presidència de la República portuguesa. Mentre que els partits de centre i dreta s'agrupen al voltant del professor Freitas do Amaral, l'esquerra anirà a les urnes dividida, exeptuant els comunistes i el Partit Renovador Democràtic que donen suport a l'antic «número dos» del PSP, Salgado Zenha.

Les darreres eleccions municipals del 15 de desembre no van despertar un entusiasme especial entre els mitjans de comunicació i entre l'electorat (un 36 per cent s'abstingué). Aquest poc interès es degué a la proximitat de les eleccions presidencials, que se celebren aquest mes, en les quals no es pot presentar l'actual titular de la presidència, el general Ramalho Eanes, per imperatiu constitucional, ja que la suprema norma del país impedeix la presentació per tercera vegada consecutiva a un candidat. Eanes ja ho fou el 1976 i el 1980. L'actual president, que en aquests més de vuit anys de mandat s'havia intentat presentar com un home per damunt de les lluites polítiques partidistes, ha trencat aquest fals mite quan decidí crear aquest estiu el Partit Renovador Democràtic (PRD) per continuar des de la seva direcció, que li serà lliurada quan deixi el quinze de gener pròxim la presidència de la República, com a home a comptar dins del panorama polític portuguès. Si aquest nou partit justificà la seva participació a les darreres legislatives en el fet d'acabar amb el clientelisme i la corrupció, no estigué després justificat el suport que Eanes donà a un militar gris, amic seu, el coronel Costa Braz per presentar-se com a candidat a la presidència de la República, i no ho estigué perquè al darrera d'aquesta maniobra l'opinió pública hi veié un intent de fer el que féu Perón a l'Argentina amb Héctor Cámpora: buscar un home apagat que li preparés la seva *rentrée* el 1990.

Operació fallida

Aquesta operació va ser fallida perquè les dues condicions que posà el coronel per ser candidat van fallar estrepitosament. La primera era que el partit d'Eanes, PRD, li donés el seu suport incondicional, cosa que no aconseguí, i la segona obtenir la imparcialitat de l'associació del 25 d'Abril, associació en què estan integrats tots els militars que van prendre part en el cop i que reuneix el 25 per cent del total dels oficials de les forces armades portugueses Després d'aquesta operació fracassada, el PRD i Eanes buscaren un altre candidat que fos acceptat pel partit i aconseguís el consens de l'àrea comunista, ja que tant els uns com els altres estan entestats en la destrucció del partit socialista. El PRD perquè reclama l'espai per al socialisme democràtic, i els comunistes perquè s'enfrontaven durament als socialistes i sobretot amb Soares que també és candidat presidencial durant els anys que seguiren el 25 d'Abril, i el qui acusen de ser un home de dretes. El candidat que té el vist i plau del PCP i del PRD fou l'advocat de 62 anys Salgado Zenha, antic número dos del PS i fins al 1980, íntim amic de Soares. Zenha té ja el suport públic d'Eanes i de la seva dona, els quals ja han anunciat que participaran activament a la campanya electoral per a la seva elecció.

A les eleccions municipals de desembre, el 36 per cent de l'electorat s'abstingué. Ara s'espera que els portuguesos mostrin més entusiasme a l'hora d'elegir al president de la República.

Els socialistes reaccionaren immediatament i amb duresa i van considerar la candidatura de Zenha com un intent de desfer el partit socialista, en una maniobra dissenyada pels comunistes. L'entrada de l'ex-número dos del PS a la cursa presidencial ha permès al partit socialista recuperar la seva cohesió interna davant els constants atacs que li dirigeixen els homes d'Eanes i els comunistes, i així acabar amb la sòrdida lluita interna en què el partit de Soares estava immers després de la derrota estrepitosa de les legislatives del mes d'octubre.

Qüestió de vida o mort

Antonio Vitorino, portaveu de la candidatura de Soares afirmava recentment que, per al PS, la candidatura de Soares és una qüestió de vida o mort. Un altre candidat presidencial és, per a la dreta, el professor Freitas do Amaral, antic secretari general del Centre Democràtic i Social (CDS) i home d'idees conservadores que compta amb el suport d'aquest partit que ell fundà i del PSD, amb qui ha signat un pacte mitjançant el qual es compromet a no dissoldre el govern encara que aquest sigui minoritari a l'Assemblea de la República. El projecte polític de Freitas és combatut per tots els altres candidats, ja que en cas que sortís guanyador el gener que ve representaria per primera vegada des del 25 d'Abril un govern i un president de la República en consonància, la qual cosa podria consolidar la dreta en la governació del país per a

ESTRANGER

Cavaco Silva, que ha apartat els socialistes del govern, dóna el seu suport al candidat Freitas do Amaral.

molts anys. Freitas, que inicialment compta amb el fort suport per part dels mitjans financers i empresarials del país, davant l'atac en què es troba Mario Soares ha vist que part d'aquesta base s'ha aproximat als socialistes perquè per a ells seria millor la victòria del secretari general del Partit Socialista, un home centrista, capaç d'equilibrar les forces socials portugueses, cosa que no succeiria si guanyés Freitas i qualsevol altre candidat d'esquerra que polaritzaria i radicalitzaria en la seva òptica la societat portuguesa. A part d'aquest suport i de la natural incondicional ajuda del seu partit, el socialista, Soares compta també amb la col·laboració dels dirigents destacats del PSD, entre els quals destaca el president regional del govern de Madeira, que troben la candidatura de Freitas massa a la dreta.

L'altra quarta candidata, i que és la que preocupa més els partits, fins i tot els de dreta, és la de Maria de Lourdes Pintasilgo, una enginyera de 55 anys que fou primera ministra el 1979 per designació del general Eanes i que féu una política d'esquerra. També ha obtingut el vist i plau del sector més progressista de l'Església, ja que ella és monja seglar. Tota la seva campanya, amb una xarxa que abraça tot el país, està feta al marge dels partits i compta amb una àmplia base de suport entre la població.

Es pot dir que la seva campanya, a pesar de ser la que es finança en aparença, amb mitjans econòmics més precaris, és la que arrossega més la població i la que desperta més simpaties entre els mitjans electorals i un ampli sector de la joventut. Vist així el panorama de les candidatures a la presidència de la República podríem dir que sembla que cap candidat no té assegurada la majoria per guanyar a la primera volta. Les últimes enquestes, sempre de dubtosa fiabilitat, mostraven que, si les eleccions se celebressin ara, passarien a la segona volta Freitas, per la dreta, i Lourdes Pintasilgo per l'esquerra, encara que la campanya pot canviar completament l'actual panorama. És, amb tot, la incertesa el to predominant dels comentaris políticcs i ningú no s'atreveix ara per ara a fer vaticinis sobre el futur.

Josep Sánchez Cervelló

PLANETARI

LA CRISI DE MARGARET THATCHER

XAVIER BATALLA

Els analistes britànics han hagut de recórrer a l'hemeroteca per trobar una dimissió tan espectacular com la del 9 de gener passat, en plena reunió del gabinet, protagonizà l'aristòcrata Michael Heseltine, fins llavors ministre de Defensa. En opinió dels ex-primers ministres Home i Wilson no existeix cap precedent d'aquesta mena en el present segle, i els articulistes, com a màxim, s'atreveixen a recordar alguns cops de porta sonats com els de George Brown, quan el 1968 abandonà el govern de Harold Wilson, o el de Peter Thorneycroft, que s'allunyà bruscament de Harold Macmillan el 1958.

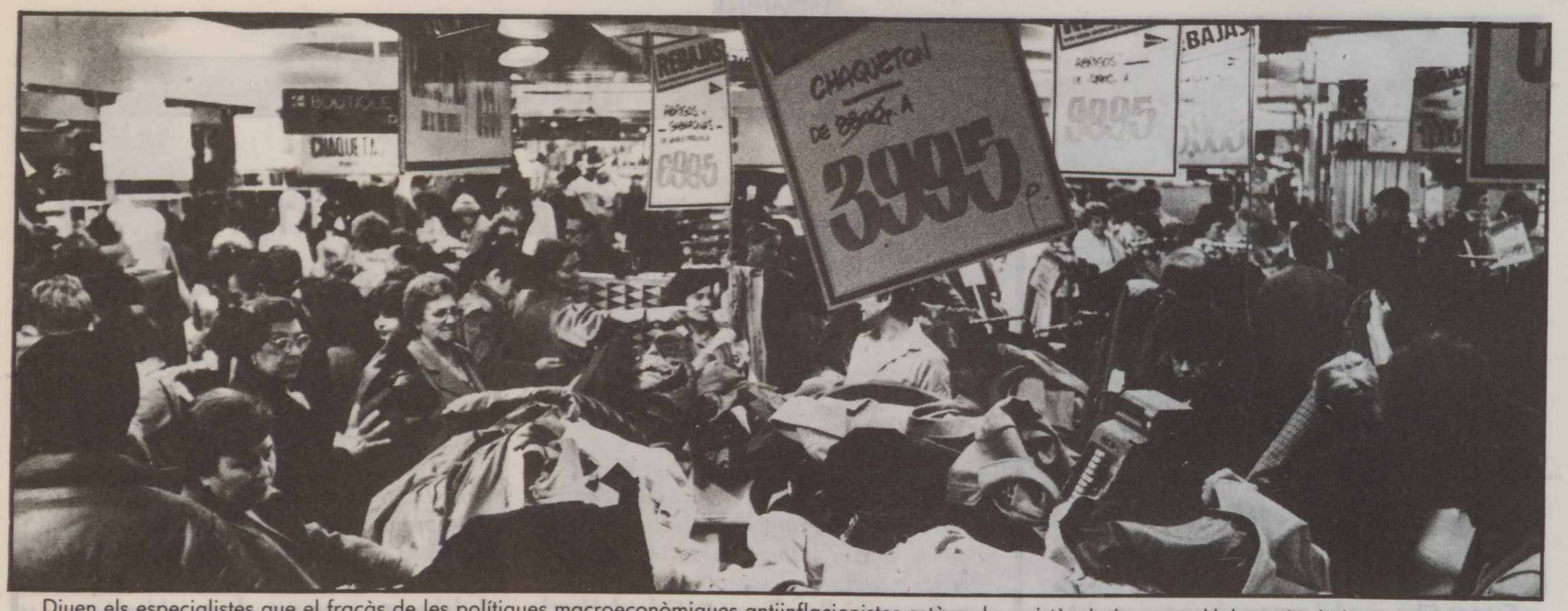
La premsa britànica no ha tingut gaire en compte el motiu aparent de la renúncia que ha convulsionat la vida política del país. El menys important hauria estat, en la seva opinió, que l'enfrontament entre un cap de govern d'un país membre de la CEE i un ministre del seu gabinet es degués a una baralla sobre qui, si un consorci europeu o una empresa nord-americana, ha d'aconseguir el control de la companyia britànica Westland, fabricant d'helicòpters. Però la baralla, almenys al vell continent, no ha deixat de posar de manifest que el general De Gaulle no deia cap bestiesa quan tancava les portes comunitàries a la Gran Bretanya perquè la considerava un autèntic cavall de Troia dels Estats Units a Europa.

A les illes, l'apassionada defensa del consorci europeu per part de Heseltine no ha estat analitzada com una manifestació d'europeisme, una cosa, per altra banda, bastant estranya a la classe política britànica.

Mentre el diari «Le Monde» lloava el coratge de Heseltine, afirmant en la seva editorial que en política no sempre l'ètica es compagina amb els interessos personals, el londinenc «The Times» (conservador) qualificava de «molt bona» la dimissió del ministre encara que per raons una mica diferent. Per al «The Times», la dimissió era «molt bona» per l'oportunisme polític demostrat per Heseltine, que ara sortirà triomfador de la crisi en renunciar a temps i sigui quina sigui la solució que se li doni al «cas Westland». Si Westland passa a ser controlada pels europeus, hauran triomfat les seves tesis; si els nord-americans són finalment els beneficiaris, també, perquè en darrer terme s'hauran confirmat les pressions de Margaret Thatcher en aquest sentit.

La premsa conservadora britànica saludava la dimissió de Heseltine com un regal inesperat per a l'oposició, tant per als laboristes com per als socialdemòcrates i liberals. I els diaris conservadors han tingut una reacció que explicaria les vertaderes conseqüències de la crisi. En línia amb aquells que des del primer moment veieren en la dimissió l'inici de la cursa de Heseltine cap al liderat del partit conservador i el càrrec de primer ministre, «The Times» publicà una no gens benevolent biografia del ja ex-ministre en la qual, entre altres coses, se subratllava la facilitat amb què l'aristòcrata és capaç de canviar de cavall enmig del riu, com va succeir a mitjan anys setanta, quan abandonà Edward Heath per l'aleshores ascendent Margaret Thatcher. I l'ambició del nou aspirant quedava apuntada amb l'anècdota que deia que en els seus temps d'estudiant a Oxford deixà escrit que en complir 55 anys ocuparia el número 10 de Downing Street. Heseltine té ara 53 anys.

Malgrat vessar aquesta aigua al vi de Heseltine, l'editorialista del «The Times», com la majoria dels conservadors moderats, no han pres partit en la crisi per Margaret Thatcher. Sigui quin sigui el resultat de l'aposta de Heseltine, el que ha predominat ara han estat les crítiques adreçades des d'aquest sector al «presidencialisme», quan no prepotència de la cap de govern. La crisi esclatà quan a Heseltine se li va prohibir defensar la seva postura sense abans no passar pel filtre del gabinet, és a dir, de la primera ministra. I aquesta postura intransigent, que a Margaret Thatcher se li va permetre en temps de crisi, com a la guerra de les Malvines o en la vaga dels miners, no se li concedeix ja ara entre els conservadors moderats, que creuen indefensable aquesta postura quan el pes polític de la primera ministra segueix una línia descendent. Especialment quan les seves receptes econòmiques tenen el seu contrapunt en la progressiva baixada de la crítica econòmica britànica i en el ressorgiment del laborisme després d'un llarg període de guerres internes. En aquest sentit, més que la pujada de Heseltine, que no és descartable, seria el descens de la senyora Thatcher allò que el «cas Heseltine» hauria posat de manifest.

Diuen els especialistes que el fracàs de les polítiques macroeconòmiques antiinflacionistes està en la resistència i poca col·laboració d'algunes indústries.

LA INFLAMACIÓ DE LA INFLACIÓ

L'any que tot just fa quinze dies se n'ha anat ens ha deixat una inflació bastant notable, la qual, afegida a la implantació del nou impost de l'IVA i, de retruc, a les reivindicacions d'augment salarial, pot posar en perill una estabilitat en els preus que sempre ha circulat per la corda fluixa. A finals del 85, la inflació ha sofert una inflamació.

Seria lamentable que, davant les males notícies sobre la inflació que hem rebut, el govern decidís afrontar una taxa d'inflació que s'entesta a no baixar, prenent mesures de caràcter monetari. Seria lamentable, perquè, encara que en dissenyar el programa de lluita contra la inflació de 1982, les mesures que es van prendre corresponien en general als tipus d'inflació que s'estava produint al món, en l'actualitat la inflació que tenim a Espanya no correspon a cap dels models que justificarien una nova intervenció monetària en economia.

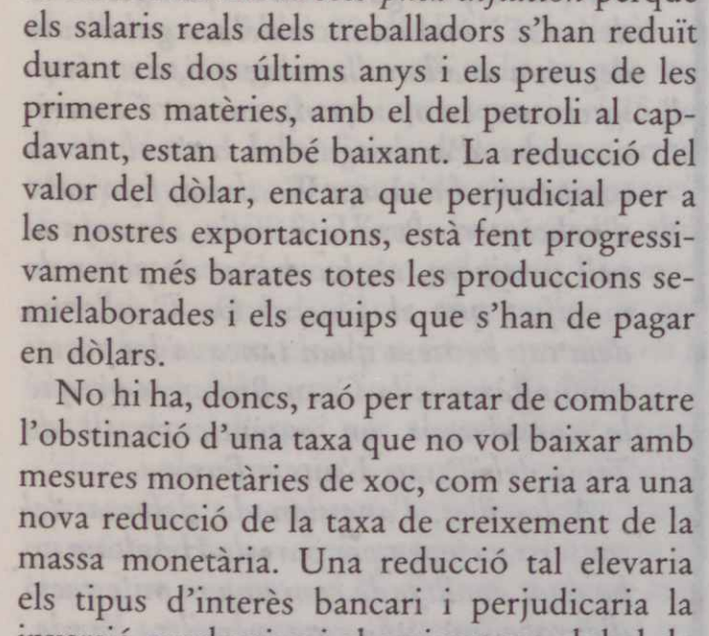
La inflació a la qual hem arribat a finals de 1985 no és una inflació importada, ja que la dels nostres principals clients i proveïdors, fonamentalment els països de l'OCDE, s'està reduint contínuament, està situada en aquests moments en un 5 per cent de mitjana anual per a tots els països.

Entre l'atur i la inflació

Tampoc no és deguda a una estirada de la demanda, cosa que es coneixia en la literatura tècnica com a *demand-pull inflation,* perquè la demanda global no creixerà en més de l'1,5 per cent aquest any. Ni és cap inflació monetària perquè la taxa de creixement de l'oferta monetària en les seves diverses mesures s'ha mantingut a dins dels límits fixats per a aquest any, que es van considerar adequats per reduir la taxa d'inflació al nivell previst del 7,5 per cent. No hi ha hagut, doncs, descontrol monetari, més aviat es podria dir que la demanda de liquiditat de les empreses està fonamentalment insatisfeta a l'actual tipus d'interès (que mesura el cost del diner), considerat encara massa elevat per a la rendibilitat dels projectes.

Tampoc no es pot dir que la inflació present sigui inflació de costos, el que la literatura tècnica anomena *cost-push inflation* perquè els salaris reals dels treballadors s'han reduït durant els dos últims anys i els preus de les primeres matèries, amb el del petroli al capdavant, estan també baixant. La reducció del valor del dòlar, encara que perjudicial per a les nostres exportacions, està fent progressivament més barates totes les produccions semielaborades i els equips que s'han de pagar en dòlars.

No hi ha, doncs, raó per tratar de combatre l'obstinació d'una taxa que no vol baixar amb mesures monetàries de xoc, com seria ara una nova reducció de la taxa de creixement de la massa monetària. Una reducció tal elevaria els tipus d'interès bancari i perjudicaria la inversió productiva i el creixement global de l'economia que, donades les notícies també bastant desencoratjadores sobre l'ocupació, hauria de ser una prioritat social.

La inflació nostra de cada dia... la de finals de 1985, no és una inflació importada ni és deguda a una estirada de la demanda.

El govern té plantejada, en la forma més dramàtica i brutal, la típica alternativa entre l'atur i la inflació, que es representava estadísticament en «la corba de Philips». Actualment el punt sobre la corba seria donat pels paràmetres de 8 per cent d'inflació i 21 per cent d'atur. Intentar reduir la inflació per sota del 8 per cent amb mesures exclusivament monetàries pot portar, únicament, a un augment de l'atur.

Els preus, una clau

La impressió que es va estenent entre els tècnics no compromesos amb les anàlisis i polítiques establertes és que per a la inflació que ens resta hem de buscar les seves causes en la microeconomia del sistema: en la formació de les expectatives i en la presa de decisions sobre els preus dels empresaris i en l'estructura de les indústries que més es resisteixen a reduir la inflació i que són les responsables del fracàs de les polítiques macroeconòmiques antiinflacionistes.

Si aquesta persuasió fos correcta —o bàsicament correcta—, les mesures adequades per combatre el remanent d'inflació serien mesures de política comercial; per exemple, revisar els aranzels proteccionistes i els subsidis a les empreses i sectors industrials complets, com també mesures de política industrial: legislació per augmentar l'àmbit de la competència i vigilància de les pràctiques monopolístiques per elevar els preus, sense oblidar les mesures per fer més flexibles cap avall els preus, i no només els salaris, com sempre reclamen els empresaris i aquells que formulen més tècnicament els seus interessos.

Luís de Sebastian

L'IVA, ELS SALARIS, I ELS PROBLEMES D'UN MINISTRE

Quinze dies després que es comencés a aplicar l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA), aquest s'està tornant una preocupació per al govern més gran de la que el mateix ministre d'Economia i Hisenda, Carlos Solchaga, s'imaginava. La gent està preocupada o més ben dit enutjada perquè sospita que al darrera de la presumpta aplicació del nou impost alguns empresaris intenten realitzar aquells que no van aconseguir l'any passat.

Aquesta és potser la principal preocupació de Carlos Solchaga, que l'IVA contribueix a aixecar tant els preus durant aquest primer trimestre de l'any 1986 que després li sigui impossible dominar la inflació per poder tancar l'exercici dins les previsions inicials.

I en aquest sentit, poc pot fer l'Administració per frenar-ho, ja que no s'ha d'oblidar la llibertat de preus existents, la qual cosa serveix, sobretot, al petit i mitjà empresari, per justificar l'encariment dels seus productes. Davant d'això, el govern només pot prendre una mesura: permetre una més gran importació de productes, que generalment són d'una qualitat igual o superior als d'aquí la qual cosa suposarà que els proveïdors del país hauran de rebaixar els preus que ara han imposat.

Ara bé, malgrat que aquesta mesura ja s'ha pres, de segur que fins al proper mes de març no es notarà, ja que és a partir d'aquest moment quan entra en vigor la disminució del 10 per cent dels aranzels, com a conseqüència de l'ingrés d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europa (CEE).

Atur i revisió salarial

El món laboral és l'altre gran maldecap que assetja el ministre d'Economia, i li preocupen dos aspectes molt concrets. El primer és el que fa referència a la revisió salarial corresponent al 1986. Amb aquest problema s'hi troben involucrats prop de cinc milions de treballadors, que l'any passat van negociar els convenis acceptant la banda baixa de l'oferta salarial que oferia l'Acord Econòmic i Social (AES) i ara han de negociar la revisió salarial, ja que la inflació prevista per al 1985 ha estat superada.

Aquest fet implicarà que durant tot el primer semestre d'aquest exercici es caracteritzarà pel pagament dels increments derivats de les corresponents revisions salarials. Això comportarà, segurament, un lleuger augment de la inflació. Però no serà l'element principal. Aquest paper està reservat als convenis que s'han de signar enguany i que tot sembla indicar que es pactaran en les xifres més altes de la banda salarial pactada en l'AES, és a dir el 8,5 per cent en lloc del 7,2 per cent que és la xifra que permetria frenar la inflació.

Les preocupacions del ministeri d'Economia estan avalades pel fet que, mentre que la CEOE està disposada a pactar un augment salarial en aquests conveni del 8 per cent, els sindicats superen el límit més alt de l'AES; la UGT reivindica el 8,56 per cent i CCOO l'11 per cent.

La segona gran preocupació de Carlos Solchaga és l'atur. En aquest sentit, els tècnics del ministeri d'Economia estarien força contents si continués la mateixa evolució que ha marcat el segon semestre de l'any 1985. Però són conscients que la lluita més dura es desenvoluparà al llarg d'aquest primer semestre, ja que és quan hi ha més persones que s'apunten a l'atur, fonamentalment joves que acaben de finalitzar els seus estudis.

A més de l'atur i la revisió salarial, el govern vol intentar controlar al màxim la balança comercial i reduir, el més possible, el dèficit públic o com a mínim que es mantingués en els mateixos nivells que ara. Si això es produís, es podria dir que el govern de Felipe González es presentaria a les eleccions generals que s'han de dur a terme enguany amb la satisfacció d'haver complert les principals directrius del seu programa econòmic.

Augment de preus

Però tornant al món dels preus, la Junta Superior de Preus preveu autoritzar aquest any 1986 un increment de l'ordre del 5 per cent en el sector dels fertilitzants. El mateix augment es preveu que es realitzi en els transports públics. La darrera pujada de preus que es preveu, a curt termini, és la de la llum, en aquest sentit, les companyies d'electricitat han sol·licitat que s'apugin els preus un 10 per cent.

Altres augments de preus que provocaran maldecaps a les famílies, encara que tardaran una mica de temps a produir-se seran, amb moltes probabilitats, el de la llet i el del pa. Així mateix, es pot dir que aquest darrer producte pot ser la punta de l'iceberg del que passarà amb la majoria de productes agrícoles.

Així doncs, tot fa preveure que les previsions de Carlos Solchaga, respecte al fet que la implantació de l'IVA només suposarà un increment de dos punts pel que fa a la inflació d'aquest any, és molt suposar, perquè també podria ser del 3 o 4 per cent.

Isidre Ambrós

L'Escorpí Teatre El Galliner

Josep M. Benet i Jornet
El manuscrit d'Alí Bei

L'Escorpí/Teatre. El Galliner, 90. 128 pàgs.
Un possible segon manuscrit d'Alí-Bei per un dels nostres autors dramàtics més importants.

Ricard Creus
Entre aigua i anís
Jo vinc d'un altre temps

L'Escorpí/Teatre. El Galliner, 91. 80 pàgs.
Dos excel·lents monòlegs teatrals del poeta i narrador Ricard Creus.

edicions 62

De venda a totes les llibreries

REPORTATGE

UNA LLARGA CUA DE DÒLARS

HALLEY, EL NEGOCI ASTRONÒMIC D'UN COMETA

D'un temps ençà s'ha posat de moda batejar els anys. Hem passat per l'any del jovent, de la música i fins i tot pel de la dona. Des de l'orwelià 84, però, els anys estan revelant-se més mercantils que institucionals. Un cometa, que no ens visitava des de l'any 10, ha fet possible que els cervells més lúcids del marquèting occidental es posessin a mirar les estrelles fins a fer-ne rajar or.

El cometa Halley arrossega una llarga cua d'or avaluada en 500 milions de dòlars. Els astrònoms diuen que, aquesta vegada, el cometa passarà molt més lluny de la Terra que el 1910 i no serà, doncs, fàcilment visible per a l'ull humà. Aquest contratemps no ha fet més que encoratjar els homes de negocis que han sabut transformar aquest problema en un talismà. Per veure'l caldran instruments: fabriquem-los. I així, han aparegut al mercat nombroses cartes estel·lars que, amb l'ajut d'un telescopi, permetran a l'aficionat trobar el celestial camí de la màgica visió.

Els primers a moure's han estat els productors i distribuïdors de material òptic. La Celestron International ha llançat al mercat un nou model de telescopi, el Comet Watcher, a 80.000 pessetes, amb la seguretat que només amb aquest producte incrementarà el seu mercat en un 300 per cent. Pel mateix preu, la Polarex Unitron ha tret el Comet Seaker; encara que el que millor s'ha venut ha estat un modest telescopi, el Halleyscope de 35.000 ptes.

És clar que qui no vulgui caure de peus i mans en les xarxes del consum, comprant un aparell que no ha de fer servir probablement mai més, pot seguir els consells de l'International Halley Watch, organització americana que coordina l'observació del cometa arreu del món i pot comprar uns simples binocles de 7x35. Cal, doncs, que els qui només vulguin veure el cometa facin cas d'aquest consell, ja que els binocles són més que suficients.

Travessar el món per veure Halley

A finals d'aquest mes de gener el cometa deixarà de ser visible des de l'hemisferi nord i el negoci dels telescopis anirà de baixa obrint pas a un altre gran negoci: el de les agències de viatges.

Personatges com el nord-americà Owen Ryan (a baix, a l'esquerra), «representant terrestre» de Halley, s'estan fent d'or agafats a la cua d'un cometa que tothom està disposat a veure. Globus, gorres, samarretes, cosmètics...

Koo Stark, vestida de bola de neu amb estels daurats, a la Halley's Comet Royal Gala de Londres, el passat 29 d'octubre.

Tot és previst. L'òrbita del cometa serà més propera a la Terra de març a abril i serà visible, sense necessitat d'instruments, des de llocs exòtics i turísticament atraients de l'hemisferi sud.

Els publicistes nord-americans han sabut vendre bé els seus viatges: *«once in a life time»*, una vegada a la vida. I per què no? han pensat els deu mil passatgers que viatjaran per mar fins a Nova Zelanda i Austràlia organitzats per la Viking Cruise Line en el creuer més luxós: l'Aukland-Sydney, comentat pel prestigiós astrònom Carl Sagan i per la mòdica quantitat de 1.600.000 ptes. La British Airwaiys programa els vols Comet specils en els quals un Super One 11 de 99 places sobrevolarà el mar per, a uns milers de metres més a prop, i lluny de la contaminació, gaudir de la celestial visió. A Itàlia una revista d'astronomia i una agència de viatges han organitzat un viatge a les illes Maurici amb dos guies d'excepció: un físic i un astrònom. Les places estan exhaurides. Per als més sedentaris, les editorials, tant a Nord-amèrica com a Europa, han tret al mercat una quinzena de llibres editats per a l'ocasió en els darrers mesos.

Ficar l'ONU dins el negoci

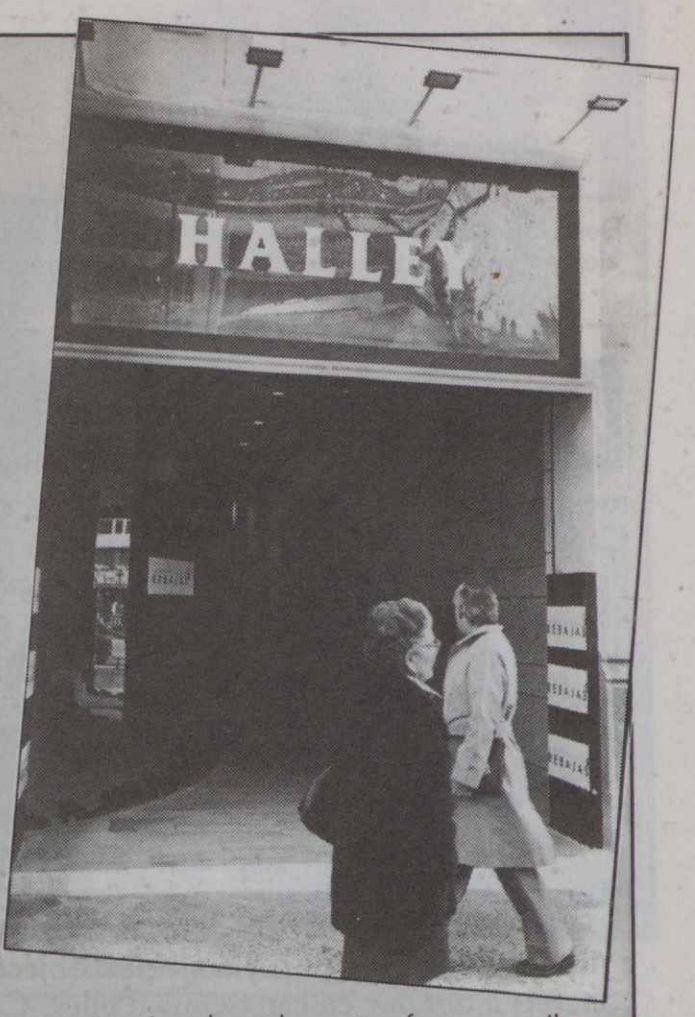
Però el veritable rei del cometa és el publicista novaiorquès Owen Ryan, que ja va obtenir grans beneficis en el decurs de l'Olimpíada de Los Ángeles i que ara, sense cap ombra de rubor declara: «sóc el representant a la Terra del cometa». Ha fundat la General Comet Industry que ven arreu del món els drets d'utilitzar la seva marca. Bruses, samarretes, camises de dormir, barrets, adhesius,... porten el seu lema: *«Things are looking up»* (les coses miren a dalt) és a dir, tot s'arreglarà. El que realment vol arreglar aquest ambiciós publicista és aconseguir, mitjançant els auspicis de l'ONU, que l'11 d'abril —data en què el cometa serà més a prop de la Terra—, sigui un dia de festa internacional. Però encara va més lluny, de moment ja està venent certificats de propietat del cometa a 9,95 dòlars les 100 accions, amb la garantia que el cometa tornarà en 75 anys. No dubtem que a aquest home el Halley li portarà sort, ell tampoc no ho dubta: *«si demostro que sóc capaç de vendre el vent, els anunciants no dubtaran que puc vendre els seus productes»*.

Larry Lawton, un controlador aeri d'Alburquerque, ha creat, juntament amb la seva mare, la societat Astroline Products per a samarretes, adhesius i bosses de viatges amb l'insinuant frase *«sóc com el cometa Halley: una experiència única a la vida»*. Irresistible.

Els anglesos no es queden enrera. Brian Harpur, fundador de la British Halley's Comet Society, i protagonista fa pocs mesos de l'escàndol aristocràtic de reunir en una mateixa gala la princesa Anna i a l'ex-amant del seu germà Koo Stark, actriu de pel·lícules porno, s'ha introduït en el mercat dels alcohols posant a la venda l'Official Halley Scotch Whisky, el Halley Barancourt Brut Reserve i el Chilford Hundred Halley. Com per emborratxar-se.

Isabel Rosell

A CATALUNYA, L'ESTEL DE NATZARET

A casa nostra, i malgrat la nostra fama, no s'ha fet gaire negoci amb Halley: telescopis, alguna excursió o una muntanya, i l'obertura d'unes noves galeries barcelonines. (Foto: Anna Boyé).

A casa nostra sembla que pocs són els comerciants que s'han deixat emportar per la cua del Halley. Ni les fortes campanyes publicitàries de Nadal han aprofitat la imatge, indubtablement nadalenca, d'associar el brillant Halley amb un producte qualsevol. Cap cometa ens ha felicitat el Nadal per televisió, pel carrer o a les revistes. Potser han trobat que era poc original. En aquest panorama, només una estrella ens ha guiat pel passeig de Gràcia barceloní per dur-nos a la porta de les recentment inaugurades galeries «Halley». Pel que fa als petits *gadgets* ha estat impossible trobar a Barcelona alguna cosa més que un calendari. Ni una trista samarreta ni una bossa. Cap conductor ens ha seduït des de l'adhesiu del seu cotxe amb la promesa de ser com el cometa: una experiència única a la vida.

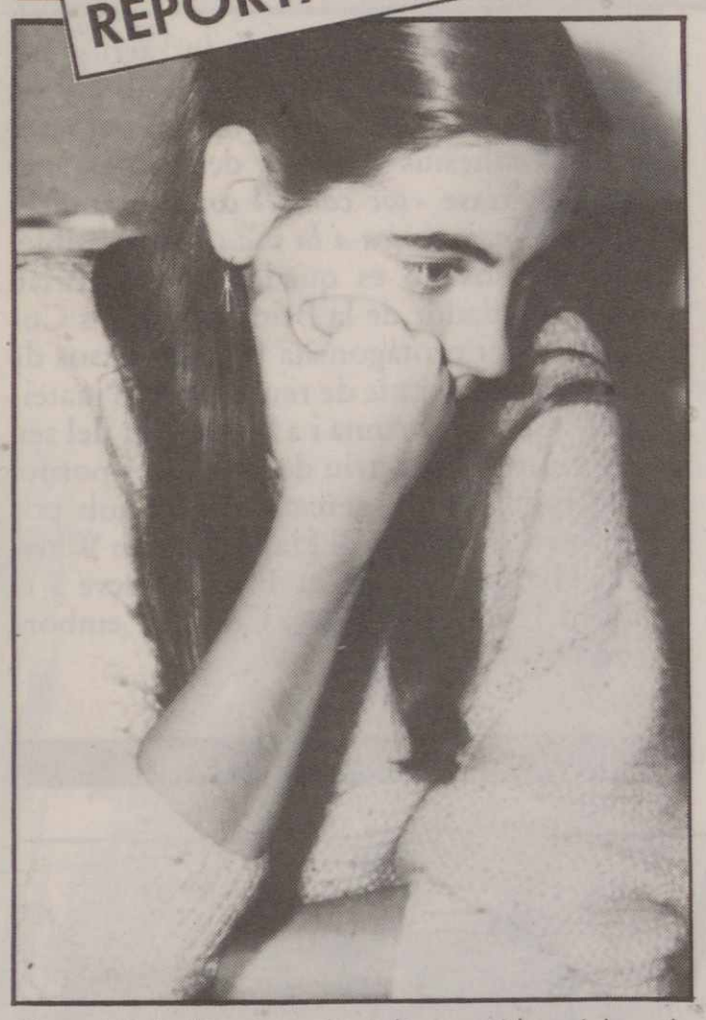
Els amants dels viatges i de l'astronomia, de moment, no ho tenen gaire millor. Poques són les agències que coneixen l'existència d'un fantàstic creuer de vint dies de duració, que sortint de Màlaga i amb destí al Brasil té com a gran atractiu l'observació del cometa. El preu és prohibitiu: 475.000 ptes., i l'organitza l'agència britànica Ocean Cruise. Els editors tampoc no s'han lluit. Plaza y Janés ha traduït el prolífic Asimov en el seu darrer títol *El cometa Halley*. Sota el mateix títol, Salvat, en la seva col·lecció «Temas clave», n'ha tret un altre. Ambdós es troben pràcticament exhaurits.

Els qui han sabut veure el negoci han estat els venedors de telescopis. Les petites botigues han esgotat les existències i les grans, tot i haver-ho previst, han incrementat les seves vendes en un 100 per cent. Per al neòfit es troben encara uns telescopis molt econòmics de la casa Tasco que van de les 11.000 a les 43.000 ptes., i els Halley, fabricats per a l'ocasió, a 49.000 ptes. Però, els qui realment s'han endut el gat a l'aigua han estat els japonesos que no podran servir més material fins al mes de març.

Halley no ens ha donat la llum de la creativitat i no hem sabut fer negoci. Probablement ens falta empenta o potser ens hem despertat tard i el 2061 haurem après a rendir els honors a un visitant d'excepció que, a més a més, té la delicadesa d'anunciar la seva arribada amb 76 anys d'antelació. Estaria bé que per a la pròxima visita se sabés per què a un mercat que ha engolit tot el que se li ha donat del cometa ha rebut una oferta tan minsa. I és que aquí ningú no ha sabut fer realitat l'eslògan *«Halley is money»*.

I. R.

REPORTATGE

Descobrir la literatura, l'art, l'esport i la música són elements necessaris per a la plena reinserció social de l'ex-drogaaddicte.

LA REINSERCIÓ DELS DROGAADDICTES,

COM TORNAR-SE A ENGANXAR A LA VIDA

Un addicte a l'heroïna es pot veritablement reinserir a la societat? A Espanya es tenen comptabilitzats entre setanta i vuitanta mil heroïnòmans. Malgrat que és una droga que afecta un nombre reduït de persones (quan per exemple a Espanya existeixen tres milions d'alcohòlics) no s'ha d'oblidar que l'heroïna provoca la drogodependència que comporta més problemes socials, legals i de salut.

Dels qui segueixen un tractament amb tendència a la no-consumició de l'heroïna i a la seva reinserció social, únicament entre un 3 i un 8 per cent (cas concret a Catalunya) veuen materialitzats els seus propòsits. Altres especialistes del camp de les toxicomanies apunten que fins a un 25 per cent dels casos tractats aconsegueixen deshabituar-se. Les xifres, que quan es comparen poden semblar xocants, són merament orientatives. No s'ha d'oblidar que el procés de reinserció social d'un ex-heroïnòman és llarg, la seva durada oscil·la entre els dos i els cinc anys, o fins i tot més.

Aquest procés de deshabituació compta amb una sèrie d'etapes, i amb uns objectius concrets a obtenir en cadascuna d'elles. Cada heroïnòman exigeix una anàlisi i tractament particulars; els factors personals, familiars i ambientals són diferents en cada cas. Per tant, no es poden establir i aplicar programes d'actuació vàlids per a tota la població heroïnòmana catalana.

Generalment, al llarg d'aquest procés, es produeixen recaigudes, de major o menor duració, segons el jove de què es tracta. Per aquest fet, no es pot considerar que un noi, per exemple, que faci dos anys que està «desenganxat» i pateixi una recaiguda torni a ser un toxicòman i que tot el que s'havia aconseguit no hagi servit de res. Potser per aquest motiu les xifres d'uns especialistes i altres siguin diferents.

És difícil poder establir resultats d'efectivitat definitius, i més quan es treballa en aquest terreny des de fa pocs anys.

Com els mateixos toxicòmans comenten: *«És relativament fàcil deixar l'heroïna, però resulta quasi impossible no tornar-hi»*. Així i tot, si un toxicòman desitja abandonar la droga, actualment pot aconseguir-ho. Se li exigirà una gran voluntat i sacrifici i comptarà amb una xarxa de serveis amplis, encara que insuficient, però que durant quasi tota la dècada dels 70 no existia.

I si és cert que «és quasi impossible no tornar-hi», també ho és que un bon nombre d'ex-toxicòmans estan portant una vida normativa comparable a la de qualsevol ciutadà.

Xarxa assistencial

Fa escassament cinc o sis anys, la dedicació institucional en l'heroïnòman era pràcticament inexistent. Afortunadament, i vist que la magnitud del problema de les drogues en el país anava en alarmant ascens amb els seus consegüents afectes damunt la joventut consumidora, professionals de diferents àmbits es varen plantejar la necessitat de «prendre partit». Així va ser com metges, psicòlegs, psiquiatres i assistents socials, principalment, es van posar a analitzar les conseqüències de l'heroïna, i d'altres drogues, sobre els consumidors.

Les conclusions extretes de les investigacions no són ni de bon tros definitives, però, sens dubte, gràcies a elles actualment es treballa en el tema amb major coneixement de causa i més possibilitats d'èxit. D'altra banda, aquests mateixos professionals van començar a elaborar programes d'actuació amb la finalitat de curar i reinserir en la societat el toxicòman.

L'Ajuntament i la Diputació barcelonines desenvolupen plans de tractament amplis i eficients. Tots dos organismes compten amb un extens ventall de recursos, tant a nivell de desintoxicació com de reinserció. La Creu Roja i el departament de Toxicomanies de l'hospital de Ntra. Sra. del Mar fan una feina principalment ambulatòria i de tractament a base de teràpia, ja sigui individual o en grup. La Generalitat de Catalunya té tres centres d'atenció al drogodepenent. A més supervisa professionalment la feina realitzada per part de les diferents associacions privades o religioses que treballen sense fins lucratius, i, en alguns casos, les subvencionen.

Falten recursos

La demanda supera desbordantment l'oferta. Aquesta és la realitat a l'hora d'avaluar si són o no suficients els recursos, tant humans

Ex-toxicòmans en un dels tallers d'activitats de l'Ajuntament de Barcelona.

com econòmics, dedicats a la problemàtica de les drogodependències.

Totes les institucions i associacions consultades coincideixen en l'opinió que es dediquen molts més mitjans que fa alguns anys, però *«anem escanyats de feina»*, diuen.

Andreu Obrador, psicòleg del programa SPOTT de la Diputació, confessa que *«nosaltres estem en aquests moments completament escanyats; programem un munt de coses, però no sempre pots portar a terme aquests projectes tan bé com desitjaries»*.

A la manca de mitjans humans s'hi ha d'afegir la escassedat de recursos econòmics —els primers depenen directament d'aquests—. *«La situació és molt greu. Els recursos socials són molt necessaris i els pressupostos per arribar a aquests nivells no són tan amplis com haurien de ser»*, considera el Dr. Joan Sans, de l'àrea de Sanitat de la Generalitat de Catalunya. L'Ajuntament de Barcelona, en el pla pressupostari de cara a 1986, dedicarà 100 milions de pessetes al tema de les toxicomanies. *«Aquest pressupost es ínfim per a tot el que fem, és realment ridícul»*, comenta Felisa Pérez, psicòloga del programa DROSS del mateix consistori barceloní.

Pel que fa a atenció hospitalària, la situació d'atenció al toxicòman és caòtica. El Dr. Lluís San, del departament de Toxicomanies de l'hospital de Ntra. Sra. del Mar, ens va manifestar que *«quan es diu que en tota Barcelona no hi ha llits disponibles per a un heroïnòman és cert, l'oferta assistencial és cada dia més llunyana de la realitat, del creixement del fenomen de les toxicomanies»*.

Així i tot, el Dr. Lluís San espera que amb la recent aprovació al Parlament de la llei de Prevenció i Assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència, quant a assitència hospitalària, s'adoptin les mesures que el problema requereix.

«Nosaltres (l'hospital del Mar) *prenem la iniciativa d'atenció al toxicòman, però l'hospital del Mar és un hospital general i el que no es pot fer és que la resta d'hospitals s'inhibeixin del fenomen»* acaba el Dr. San.

La demanda desborda l'oferta. Tanmateix, els professionals que es dediquen al treball de prevenció, tractament i reinserció social dels drogaaddictes es «deixen la pell» per ells. És competència de les institucions polítiques abordar seriosament el tema, pel que fa a recursos econòmics, i donar solucions eficients capaces d'ampliar els recursos existents i de dotar d'un major nombre de personal especialitzat.

Actualment, són molts els toxicòmans que estan desenvolupant una vida normal.

Col·laboració ciutadana

No només en el que podríem anomenar «altes esferes» es respira certa falta de justa conscienciació —pel que hem exposat s'inverteix en el tema, però no prou— sinó que socialment, per al ciutadà corrent, la poca sensibilització, fins i tot la total despreocupació cap a la qüestió de la rehabilitació social és un fet tangible.

Mercè Fontanilles, del programa SPOTT, considera que *«aquesta insolidaritat de la societat en el tema de la lluita en contra de la droga»* es basa en el fet que *«l'egoisme impera en la societat i fins que la persona o la família no troba el problema de la droga en el seu propi nucli familiar no s'arriba a sensibilitzar. D'altra banda, la droga és un assumpte que mou molts milions i molts estan interessats a mantenir aquest negoci; no interessa extirpar veritablement el problema de la droga perquè sortirien a la llum pública personatges del món polític i empresarial del nostre país»*.

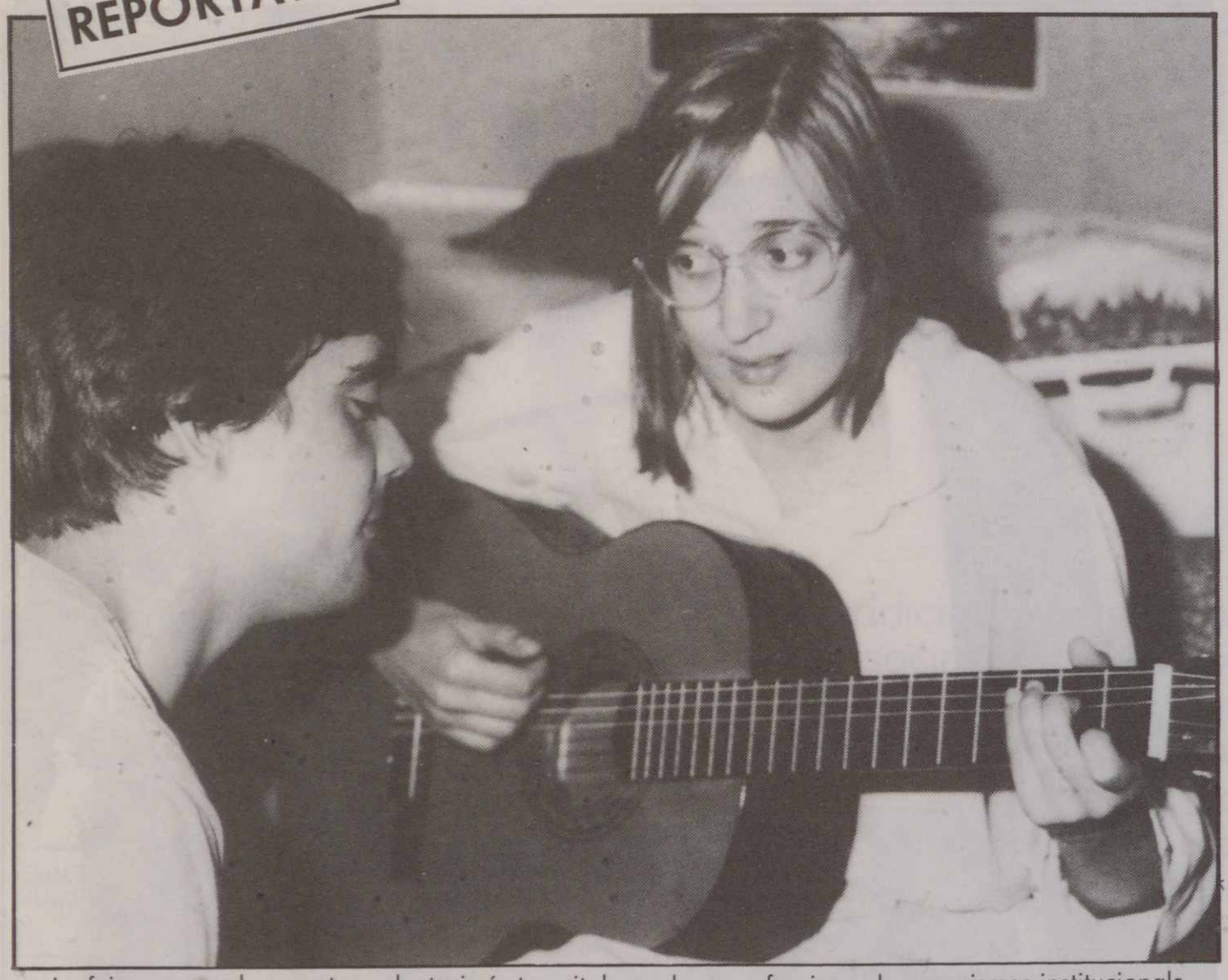
Que serveixi d'exemple l'«abandó» de José Jiménez Villarejo, fiscal especial nomenat pel govern per coordinar la lluita contra la droga. El mes d'octubre passat, Jiménez Villarejo va haver de «llançar la tovallola» davant la incomprensió policíaca i del matix poder polític. Un exemple significatiu. Se'n en va anar un home honrat després de disset mesos d'estèril lluita.

Daltra banda, bona part dels ciutadans —tan poc habituats a fer més humana la ciutat— consideren que aquesta és una feina exclusivament competència de les institucions polítiques de l'Estat.

La droga és un problema social i per tant se li ha de donar una resposta social. —Considera Andreu Obrador— *No ha de venir el «pare» Diputació, o el «pare» Ajuntament o el «pare» Generalitat i dir-nos: «Senyors, no es preocupin, tot està solucionat». De cap de les maneres.»* Obrador considera que s'han de potenciar les iniciatives particulars, encara que aquestes estan orientades i conduïdes des

ON ANAR

Actualment, en el tema de la reinserció i tractament de toxicòmans estan desenvolupant una feina àmplia i efectiva els següents organismes oficials i associacions (citarem els més importants): **Diputació de Barcelona**—Servei de Prevenció, Orientació i T·àpia per a Toxicòmans (SPO ,— Telf: 317 74 79 i 317 76 36.
Ajuntament de Barcelona— Àrea de Serveis Socials— Telf: 301 88 61.
Generalitat de Catalunya— Departament de Sanitat i Seguretat Social— Telf: 339 11 11.
Hospital de Ntra. Sra. del Mar (per a casos d'urgència) Telf: 309 22 08.
Dispensari de Toxicomanies de l'**Hospital de Ntra. Sra. del Mar.**— Telf: 319 24 47.
Creu Roja— Centre pilot de la secció de toxicomanies— Telf: 318 17 96.
«El Patriarca»— Telf: 254 55 58.
Delegació de Marginats del **Bisbat de Barcelona** — Telf: 317 63 97. **Associat** (Associació de pares afectats)— Telf: 317 07 94. **Associació d'Ajut als Toxicòmans** (ATT)— Telf: 237 97 00. **Coordinadora Catalana de Lluita Antidroga**— Telf: 217 97 38. **Narcòtics Anònims** — Telf: 431 51 28.

La feina que poden prestar voluntaris és tan vital com la que ofereixen els organismes institucionals.

dels inicis per especialistes en la matèria. *«Si s'arribés a donar la combinació entre l'acció de l'Estat i l'acció de les associacions estaríem donant una resposta social a un problema social»*, assenyala Obrador.

Les associacions de barri, integrades per gent normal i corrent —no cal ser grans especialistes, només amb bona voluntat i l'assessorament diari i meticulós d'un psicòleg ja es pot fer funcionar adequadament—, serien una bona base de futures actuacions.

En el programa DROSS de l'Ajuntament de Barcelona es dóna especial rellevància a «la unitat barri». Es poden obtenir millors resultat i més ràpids si s'aconsegueix una ferma participació ciutadana, participació activa i constant, i si es compta amb la col·laboració dels propis recursos del barri: centres cívics, esplais, grups teatrals, biblioteques, associacions, etc.

I és que, realment, cadascú en el seu nivell pot contribuir en el tema de les drogodependències. Amb una simple trucada telefònica a una de les institucions o associacions anteriorment esmentades qualsevol persona pot canalitzar la seva contribució en la lluita contra la droga i a favor de la reinserció social dels ex-toxicòmans.

Juan Carlos Vázquez

ATURAR UN CAVALL SENSE BRIDES

Claudio i Pedro són dos nois ex-toxicòmans que actualment es troben a «Pau i Bé», un centre dedicat a la reinserció social dels drogaaddictes a Barcelona. «Pau i Bé» es va constituir el passat mes de maig de la mà de Maria Servat, psiquiatra, pedagòga i missionera franciscana de Maria, i d'un grup de joves ex-toxicòmans desitjosos de començar una nova vida, lluny de qualsevol dependència d'una droga. Claudio, per començar, ens explica perquè a la fi es va decidir a deixar l'heroïna, sobretot després de la «lluna de mel».

—La «lluna de mel»?, preguntem.

—Claudio: *Sí, la «lluna de mel» és quan et creus que domines la droga i no és així, ella et domina a tu. «La lluna de mel» és quan tens diners per aconseguir la droga, quan encara conserves els amics, quan l'heroïna t'enreda i et fa veure la vida d'una altra manera.*

Pedro: *«La lluna de mel» dura un any, any i escaig. Després t'adones que has perdut els amics, que no tens diners per al «cavall», que fas tota mena de coses per aconseguir-lo, com robar o enredar la gent. T'adones que ets tu i la droga, i res més. L'heroïna t'arriba a dominar totalment; només vius per a ella.*

Claudio: *Sí. T'aixeques i només penses com poder obtenir els diners per poder-te «punxar». Et fiques al llit pensant sempre el mateix. I aquesta vida acaba per no satisfer cap «xionqui». Perquè tots els que hem estat heroïnòmans arribem en un punt en què t'adones que la droga no et fa feliç i la vols deixar.*

Pedro: *L'heroïna t'anul·la completament com a persona, et deixa sense personalitat, sense voluntat.*

Claudio: *Mira, a mi l'heroïna m'ho va treure tot i no em va donar res a canvi. Em va treure la família, els amics, el treball, tot, a canvi de res.*

Pedro: *El pitjor de tot és que l'heroïnòman té consciència que fa mal, que ha de robar o enredar per aconseguir la droga. El drogaaddicte pateix molt, no viu en un món feliç i està totalment desvinculat d'aquell on viuen les altres persones.*

—Cansats de l'heroïna, com vau conèixer «Pau i Bé»?

Claudio: *Bé, jo vaig ser en una comunitat terapèutica curant-me i quan vaig tornar a Barcelona vaig assabentar-me de l'existència d'aquest grup i m'hi vaig incorporar.*

—Quin paper ha jugat el grup?

Pedro: *Jo crec que molt important. Molta gent quan torna de les comunitats terapèutiques a Barcelona es troba sola, sense saber què fer o on anar. I molts tornen a «enganxar-se».*

Claudio: *A més, la germana Maria sempre ens ha ajudat moltíssim. Sempre ens dóna moral i ajut. És una dona «quantitat de bé» i tots ens l'estimem moltíssim.*

Pedro: *En el grup xerrem de coses nostres i uns i altres ens ajudem a sortir endavant. Et dóna ànims saber que un noi com tu està superant les drogues.*

—Com us trobeu ara?

—Claudio: *Jo ja fa més d'un any que estic desenganxat i ara valoro la vida. Abans mirava el mar i no el veia; ara el miro i m'adono de la seva immensitat i la seva bellesa. També m'estic adonant que hi ha alguna cosa més de la vida. Has de lluitar molt, però val la pena.*

—Claudio: *És meravellós llevar-se al matí i pensar: Que bé, avui puc anar al treball, o a estudiar, o anar a passejar sense haver de pensar en el «cavall». És meravellós saber que no necessites l'heroïna per poder fer qualsevol cosa.*

—Què demana un noi com vosaltres que deixa l'heroïna?

Pedro: *Demanem que ens tractin com a persones noves, no com el que hem estat. Si et tracten com el que has estat et deprimeixes, penses si realment val la pena tanta lluita.*

Claudio: *També demanem que la gent vegi el problema que té al damunt quan hi està ficat.*

Pedro: *La qüestió també és que no hi ha prou gent per ajudar els drogaaddictes. Si vam caure a les drogues va ser perquè vam perdre una sèrie de valors; ara que ens estem superant hem d'unir-nos i ajudar-nos tots.*

Claudio: *Si fóssim més els qui treballem per als toxicòmans segur que hi hauria molta més gent que deixaríem el consum de drogues.*

J.C.V.

per conèixer l'àrea metropolitana de Barcelona

l'evolució, el creixement i la voluntat de futur d'una peça cabdal de Catalunya

PLANTEJAMENT METROPOLITÀ:
- Plan Director del Area Metropolitana de Barcelona. Comisión Técnica para la revisión del Plan Comarcal de 1953.
- Plan General Metropolitano de Ordenación Urbana de la Entidad Municipal Metropolitana de Barcelona.

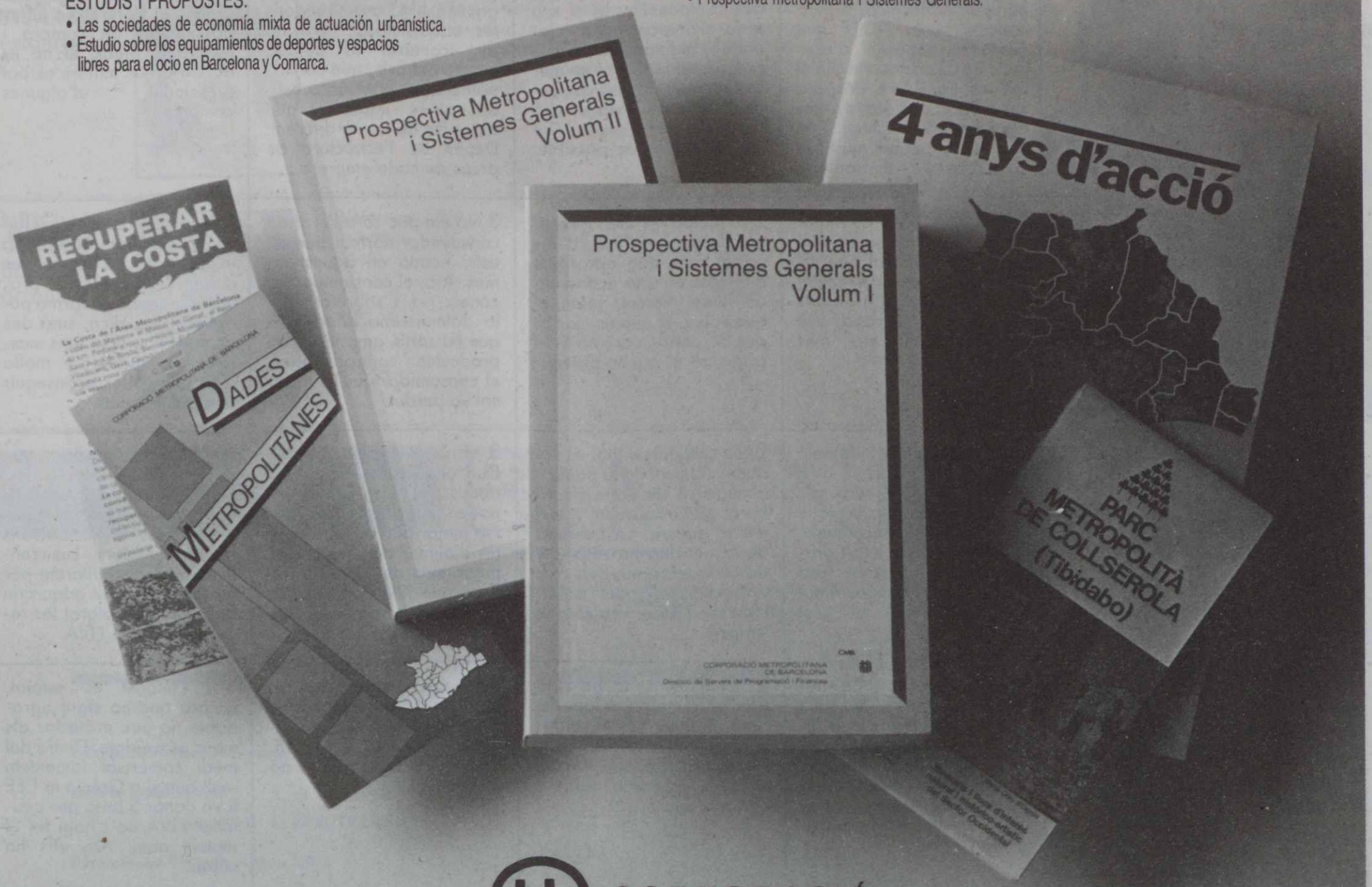
NORMATIVA METROPOLITANA:
- Normes urbanístiques.
- Ordenanzas metropolitanas de edificación.
- Disposiciones Generales.

DEBAT METROPOLITÀ:
- Discurs en la sessió de cloenda del Simposi sobre Àrees Metropolitanes. Narcís Serra.
- Institucionalización del Area Metropolitana. Pascual Maragall.
- El futur de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Jordi Parpal.
- La ciutat metropolitana, un camí per Barcelona. Jordi Parpal.
- Baltimore, l'experiència del Metro Center. Jack C. Fisher.

GUIES I DOCUMENTS METROPOLITANS:
- Guia de transports públics.
- Recursos, centres, activitats, iniciatives. Infància i Joventut.
- 4 anys d'acció. 1979-1983.
- Dades metropolitanes, quatríptic.
- Parc metropolità de Collserola (Tibidabo).

ESTUDIS I PROPOSTES:
- Las sociedades de economía mixta de actuación urbanística.
- Estudio sobre los equipamientos de deportes y espacios libres para el ocio en Barcelona y Comarca.
- Estudio del patrimonio natural de la comarca de Barcelona y su entorno inmediato.
- Estudio de los niveles sónicos en los aeropuertos del Area Metropolitana de Barcelona.
- Bases para un plan de aforos en una red viaria.
- La localització industrial a la zona metropolitana de Barcelona. Proposta per al programa d'actuació 1980-90.
- Recomendaciones para la redacción de proyectos de saneamiento de la Comarca.
- Estudio sobre la regulación de las actividades extractivas en las márgenes y delta del Llobregat.
- Els horts familiars a l'àmbit territorial de l'EMMB.
- La problemática de la vivienda en la EMMB.

DOCUMENTS DE TREBALL:
- Estudio de tráfico del Baix Llobregat.
- Recopilación de medidas de tráfico para la potenciación del transporte colectivo de superficie.
- Projecte d'estudi sobre la contaminació ambiental.
- Implantación de un sistema tarifario integrado para los transportes públicos en el área metropolitana de Barcelona.
- Enquesta de mobilitat obligada 1981.
- Estudio sobre la problemática del taxi en Barcelona.
- Evolución de la población de la EMMB 1950-1990.
- El fenómeno de la movilidad en el ámbito territorial de la CMB.
- La problemática de transporte en el ámbito territorial de la CMB en el nuevo orden constitucional.
- Análisis comparativo de la movilidad obligada 1975-1981.
- Dades estadístiques del Padró 1981 dels municipis de la CMB.
- Prospectiva metropolitana i Sistemes Generals.

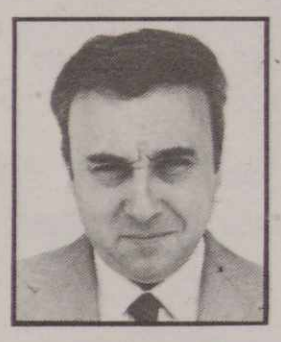
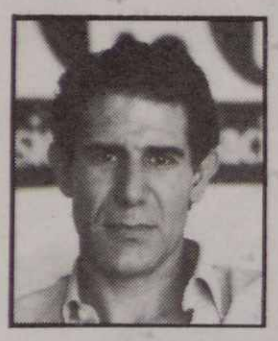
CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

VOSTÈ DIRÀ...

Des del primer dia de l'any hem hagut de pagar l'entrada a Europa. L'IVA ens ha arribat d'una forma, si no inesperada, sí una mica sobtada. Qui més qui menys s'ha pres un cafè amb llet amb IVA sense adonar-se fins a l'hora de pagar. Pagar gairebé sempre resulta amarg, però ara molts troben que, a més, amb l'IVA és salat.

1 L'IVA ha suprimit molts impostos. Què li sembla millor a vostè, els impostos anteriors o l'actual IVA?

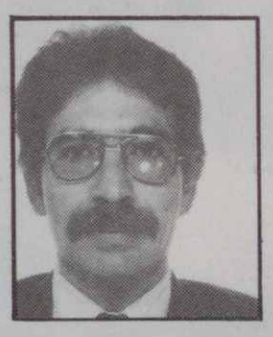
2 Abans es deia que quan s'apujava la benzina s'apujaven tots els preus. Ara que la benzina s'ha abaixat i la vida s'ha apujat, de qui és la culpa?

JOAN HORTALÀ Conseller d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya		**1** L'IVA és neutral, la seva incidència sobre el consumidor final és sempre la mateixa, independentment de la longitud dels processos de producció o distribució. L'ITE gravava l'import total de la contraprestació, no es podien fer deduccions.	**2** Aquesta és una pregunta per als organismes que tenen competències de polítiques econòmiques antiinflacionistes. Avui cal evitar que l'adopció de l'IVA i la variació de preus siguin aprofitades, per precaució o per oportunisme, per incrementar els marges.	**3** El consumidor ha pogut conèixer els tipus de la majoria dels productes en informacions de ràdio o premsa. La Generalitat ha posat al seu servei el «Telèfon Europa»: 310.42.00, que a través del Patronat Català Pro-Europa respon a qüestions sobre Europa.	**4** Sabent quin era l'ITE i l'IVA que correspon, si hi ha alguna discrepància recomanaria que es presentés denúncia a la delegació d'Hisenda corresponent i/o als Serveis Territorials de Comerç, que coordinen i col·laboren amb les Oficines Municipals.
JOSEP LLUÍS ROVIRA President PIMEC (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya)		**1** És millor l'IVA per transparència, tècnica fiscal i modernitat, i és el sistema que regeix a la Comunitat. Mai ho hem discutit els empresaris. Una altra cosa són els percentatges aplicats i la forma en què s'ha implantat. D'això en patim les conseqüències.	**2** Això no és totalment veritat, quan pugen els productes petrolífers, en general pugen els sectors afectats, com els transports. Òbviament la baixada repercuteix en els mateixos sectors, el que no vol dir que els preus hagin de baixar. Potser el que fan és pujar menys.	**3** Jo sí, però dono fe que la majoria dels petits empresaris, i molts dels grans (depèn dels sectors) en tenen dubtes. El tema no sols té el problema de la informació, sinó que la mateixa Administración no el té gaire clar.	**4** El client ha de negociar sempre i acceptar o no, després d'una informació i anàlisi de l'oferta. Una bona política de compres ha d'aconseguir el millor preu o el mínim càrrec just.
LEOPOLDO PONS Inspector Tributari Conselleria E. i H. Generalitat Valenciana		**1** La substitució, des d'una perspectiva tècnica, supera impostos com l'IGTE que generava aspectes d'acumulació de costos; retalla el que es considera despesa sumptuària (l'impost de luxe agafava més articles); l'IVA és neutral i permet ajust per comerç exterior en frontera.	**2** El preu de la benzina té dos components: a) el seu preu al mercat internacional i b) el finançament dels pressupostos. En el primer cas el preu s'ha abaixat, però de fet existeix resistència a abaixar preus encara que objectivament és possible.	**3** Conec que s'ha de carregar el 6, el 12 o el 33 segons les adquisicions. Però no puc conèixer la pujada exacta del preu que correspon perquè l'IVA ha substituït altres impostos que actuaven de forma diferent. Depèn de l'estructura de preus de cada empresa.	**4** El que cal fer és veure si al mercat s'ofereixen altres possibilitats de compra i comparar preus. Si no es troben preus millors es pot prescindir d'algunes compres.
ISABEL SEGURA Associació Consumidors i Usuaris Catalunya		**1** En termes reals és millor l'IVA, el que passa és que ha entrat amb mal peu. Hi ha un gran desconeixement del que és per part de tots els sectors. A Europa, que funciona bé, és molt més aclaridor.	**2** La culpa és del govern que deixa que es faci i d'uns comerciants que, aprofitant que som en una economia de lliure mercat, foten el que volen. El que és clar és que del consumidor no és la culpa, ell és qui ho pateix.	**3** No em puc considerar un consumidor normal perquè estic ficada en aquest temes. Ara, el consumidor no coneix res i sobretot amb la dolentíssima informació que ha sortit, amb llistes de productes contradictòries, el consumidor que es troba sol va perdut.	**4** Si contesto com el que fan els consumidors acceptaria explicacions, si és que es donen. El que cal fer és protestar, però no en forma purament simbòlica, sinó des de dins d'agrupacions massives, formades per molta gent per poder aconseguir resultats positius.
JUAN IGNACIO VALDIVIESO Comissions Obreres de Catalunya		**1** Participo de l'opinió —bastant estesa— que l'IVA globalment és més racional, que no vol dir més just, que els impostos que substitueix, bàsicament l'ITE. L'IVA grava parcialment cada fase del producte i l'impost final és proporcional al cost global.	**2** La responsabilitat és fonamentalment de la política econòmica de caire neoliberal que està duent a terme el govern. La baixada de la benzina ha estat pel descens dels preus dels crus i la cotització del dòlar. Hauria d'haver baixar fa temps.	**3** Tinc una idea general. Els productes en *stock* abans de l'1 de gener no poden gravar-se amb l'IVA, i la major part dels productes d'alimentació no poden pujar més del 6 per cent. Crec que l'IVA accentuarà els elements regressius de l'actual sistema fiscal.	**4** Si les explicacions són correctes cal acceptar-les. Si no, protestar davant dels organismes públics competents o les organitzacions de consumidors. Les centrals sindicals lluitarem per mantenir el nivell adquisitiu dels salaris, malgrat les repercussions de l'IVA.
JAUME BARRIS President de la Unió de Botiguers de l'Hospitalet		**1** L'IVA pot ser molt bo i necessari, però no ha suprimit 21 impostos com diuen alguns. Particularment m'ha suprimit l'ITE, però la pujada del cost de l'impost, de pagar el 5,5 a pagar-ne el 15 em fa que hagi d'incrementar preus.	**2** L'exemple de la benzina és d'una lògica aclaparadora. Si algú n'és el culpable, que no ho sé, seria l'Administració que és qui decideix apujar o abaixar els impostos.	**3** Segons quins articles, sí. Els taxis el 6 per cent, el comerç el 12, més el 3 de règim d'equivalència, total 15. Però en d'altres articles no ho tenim clar.	**4** Si l'impost és estatal, encara que no sigui agradable no puc protestar als meus proveïdors. Dintre del medi comercial lamentem molt que si a Grècia la CEE li va donar 5 anys per assimilar l'IVA no s'hagi fet el mateix aquí. Ara ens ha sobtat.
RAMON PARELLADA Restaurant «Senyor Parellada»		**1** Particularment crec que és millor l'IVA.	**2** Potser abans la benzina tenia un pes molt important i ara són els costos socials els que pesen més a l'hora de marcar els preus.	**3** La veritat és que no n'estic gaire assabentat. Encara és una novetat i no està gens normalitzat.	**4** Jo accepto les explicacions dels diversos comerciants.

3 Vostè, com a consumidor, coneix el que cal que li carreguin en concepte d'IVA?

4 Si s'apugen els preus més del que vostè esperava, què fa: protesta o accepta les explicacions del comerciant?

A VOSTÈ LI VA L'IVA?

ERNESTO DE AGUIAR Delegat d'Hisenda Especial de Catalunya		**1** L'IVA ha suprimit 27 impostos, els més visibles l'ITE, el de luxe i el de compensació de gravàmens interiors. L'IVA és general, neutral i transparent. No grava la inversió, com feia l'ITE. Una vegada assumit es podrà veure que la pressió fiscal és inferior.	**2** Tots els anys, sobretot el gener, hi ha una allau de pujades de preus per compensar la pujada a causa de la inflació. Pujar preus és impopular i el més fàcil es trobar un «culpable» fàcil d'identificar, abans la benzina, i ara l'IVA.	**3** En el meu cas particular, en termes generals, si que conec el que han de carregar-me per l'IVA, i també les diferències entre l'IVA i els impostos substituïts. Hi ha resistència a abaixar els productes que amb l'IVA tenen menys càrrega que abans, com la línia marró.	**4** Si és possible miro els preus de la competència. Si no és possible, com passa amb alguns serveis, demano explicacions si penso que es pot arribar a algun punt positiu. En cas contrari, no queda més remei que pagar.
JOSEP MARIA FIGUERAS President de la Cambra de Comerç de Barcelona		**1** A molts països d'economia avançada no s'aplica l'IVA. No es pot considerar com la «panacea» de la solució fiscal. L'Administració hauria d'haver estudiat la implantació amb més temps i més informació concreta.	**2** El cost de la vida no puja per la benzina, encara que és un component important que afecta els transports. La benzina ha baixat poquíssim i encara ens falta veure quant pujarà la vida. En aquest cas, serà essencialment a causa de la implantació de l'IVA.	**3** En un noranta per cent dels casos, d'una forma absolutament certa, i en la resta també, ho sé per analogia.	**4** Quan vaig a comprar, vaig a comprar, no a discutir o a protestar al comerciant, que ja en té prou, de problemes. Si m'interessa compro. S'està creant una campanya que distorsiona la imatge del comerciant i l'empresari, que fan de recaudadors de l'Estat.
MERCÈ NAVARRO Restaurant «Roig Robí»		**1** L'IVA ha modificat el procediment i no gaire el contingut, però no suposa un augment per als transformadors de la matèria. L'IVA grava el consumidor final.	**2** La tendència del nostre sistema financer és inflacionista, mai tendeix a abaixar el preus massivament, només puntualment.	**3** Sí, i sinó ho pregunto i me n'assabento amb el gestor.	**4** No han de pujar forçosament els preus, només cal que carreguin l'impost que pertany a cada producte. Si crec que hi ha algun error sí que protesto.
ENRIC TORRENS «Botigues Torrens»		**1** Prefereixo l'IVA. S'ha de ser europeu.	**2** Sincerament, això no puc contestar-ho.	**3** Sí, normalment sí.	**4** Depèn dels casos. Procuro protestar sempre, però a vegades els proveïdors em convencen.

Enquesta a cura d'Andrea Pascual

EL MÓN

Redacció i administració: Rambla de Catalunya, 10, 4rt 4a
Barcelona 08007
Telèfons: 302 11 08 • 302 12 66 • 302 14 84

BUTLLETA DE COMANDA I SUBSCRIPCIÓ

Desitjo subscriure'm a partir del número _____

amb la quota anual ☐ de 9.275 ptes.
semestral ☐ de 4.770 ptes.

Faré efectiu l'import mitjançant
☐ taló bancari adjunt
☐ domiciliació bancària

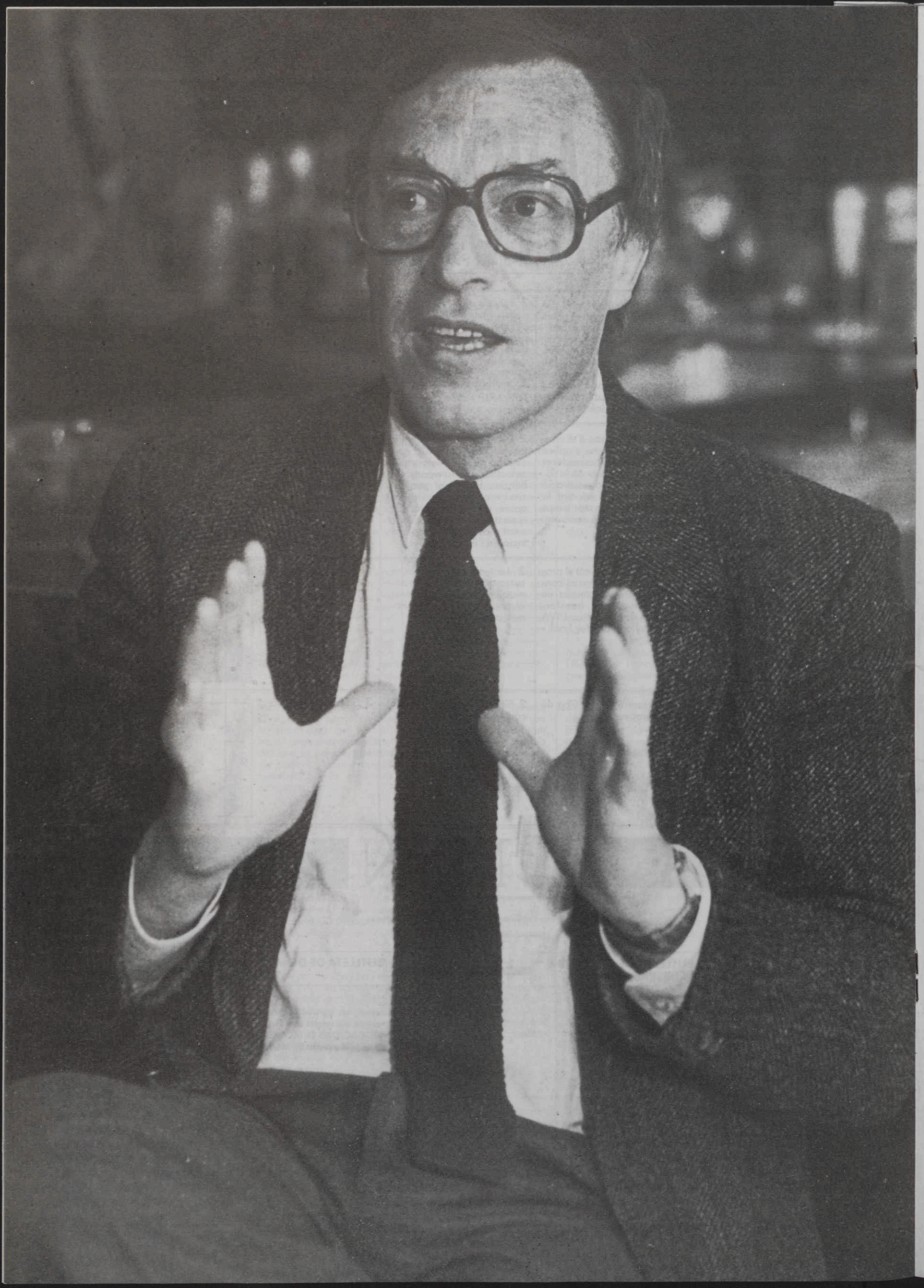
Nom i cognoms _____
Carrer _____ Telèfon _____
Població _____ Dte. _____ Comarca _____
Província _____ Professió _____

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin els rebuts que els presentarà PUBLICACIONS EL MÓN SA pel pagament de la meva subscripció a la revista EL MÓN.

Titular compte _____
Banc/Caixa _____
Núm. Compte _____ Núm. Llibreta _____
Agència _____
Adreça Agència _____
Població _____
Data _____ Signatura _____

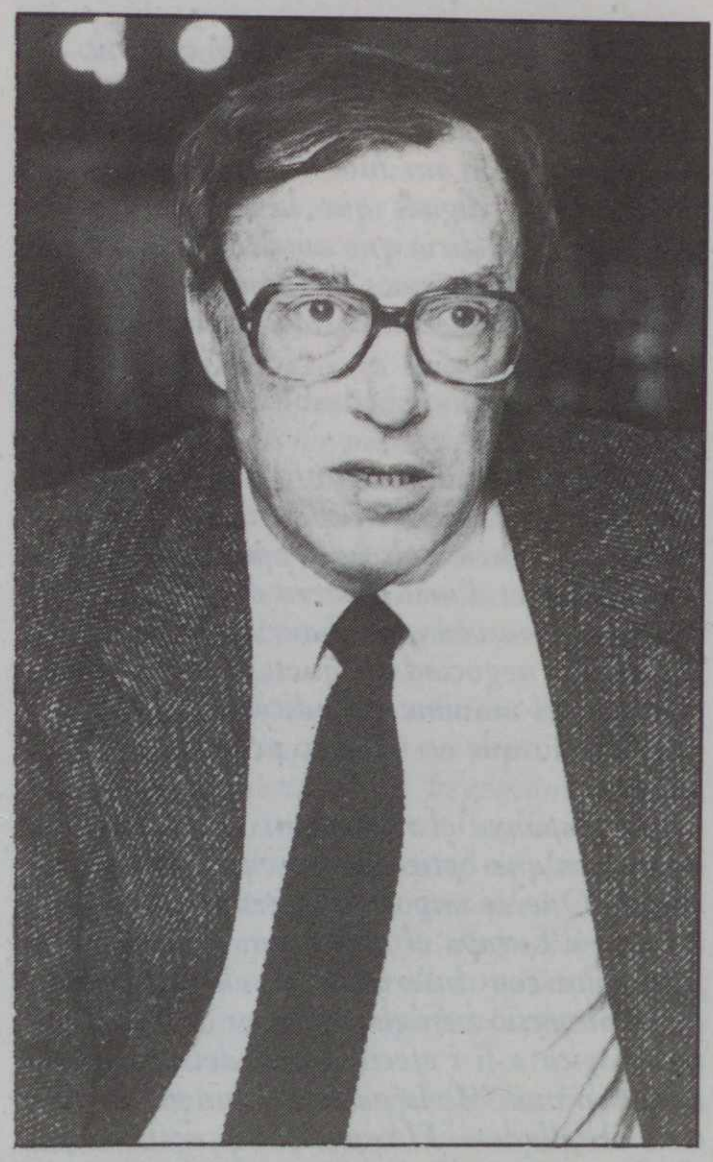
Per a subscripcions a l'estranger, consulteu el preu.

JORDI

SOLÉ TURA

Podríem haver-lo posat dalt d'un escenari, immers en el dubte hamletià que ara el sotja: PSUC o no PSUC, aquesta és la qüestió. Aquest home, però, és un home de bé. Una mena de masover de l'esquerra que mai no s'emporta els guanys. Diuen que a Madrid l'estimen i li regalen hores i hores de televisió. Diuen també que era forner, i una persona que fa el pa no pot ser dolenta. Assegut al piano dubta en interpretar la «Tocata i fuga» o la «Simfonia inacabada». Ingrid Bergman s'acosta entre les taules del cafè de Rick i li diu «Toca-la un altre cop, Solé». I ell va i toca mentre l'esquerra es posa a ballar un lent. Sense presses.

És fill de la guerra freda, pare de la Constitució i germà del seixanta-vuit. Arrossega la contradicció que separa l'anàlisi lúcida i la minoria política. Aquest home d'esquerres és dels pocs que poden dir que el rei va nu i generar tantes credibilitats com irritacions callades. Ningú no gosa contra el catedràtic. No mana ni ha manat encara. Potser per això es troba en aquest privilegiat i excepcional estat de gràcia en el qual la gent jutja per l'obra i no per la persona.

Solé Tura va ser forner fins als vint anys. Després va començar a estudiar i ara és degà de la seva facultat. Entremig, exilis romanesos, una entrada al PSUC, una sortida i una bandera, la roja, que durant uns anys va aglutinar un curiós grup d'antifranquistes selectes sense consciència de ser-ne. Porta cinquanta-cinc anys a l'esquena i llueix una mirada més transparent que els vidres que l'engabien. És el català tranquil i està enamorat. Ho diu a tohom que ho vol sentir com si deixés fondre un caramel a la boca. Ben mirat, la insolència de la seva felicitat és de jutjat de guàrdia.

—No tinc el secret de l'eterna joventut. Potser és que sóc jove perquè tot ho he començat molt tard.

És un esquiador de fons. A l'hivern llisca pels camins i crida entre els boscos. No hi ha pressa. Tampoc no hi ha espectadors. Però aquest hivern fins i tot els esquirols li han preguntat una, dues i tres vegades si era cert allò que deien que Solé Tura deixava, finalment, el PSUC.

—No vull fer comentaris. Si algun dia prenc una decisió d'aquesta envergadura la vull controlar personalment.

Solé Tura torna a posar-se els esquis i llisca sobre les planes blanques dels diaris per assabentar-se a les notícies sobre la primera Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra. El pare de la Constitució n'és el padrí.

—La Conferència tindrà un cert desordre i és lògic que sigui així. El problema està en com acaba i què en surt, d'això. Jo no espero grans conclusions. Però el que sí que en pot sortir és algun objectiu de mobilització. A partir d'aquí la Conferència entrarà en un període d'hivernació. Pensi vostè que s'acosta un referèndum i unes eleccions i la gent estarà per unes altres coses. Però d'aquí en sortirà un caliu que més endavant es revifarà. Per mi és el sentit que hauria de tenir.

—És difícil definir l'esquerra. Però potser una de les característiques que la feia recognoscible era la vinculació amb la classe obrera. Vol que li ho digui? En aquesta Conferència, d'obrers, més aviat pocs. Sembla més aviat un club de professionals amb inquietuds.

—Inicialment és així. I les vinculacions amb el món obrer no són gaire nombroses. Però tampoc m'estranya perquè les que hi ha són força significatives. A la Conferència hi ha gent força valuosa que són els que estan pensant més sobre els problemes del món obrer.

—Es diu que vostès volen fer un partit nou...

—Jo no ho crec. L'objectiu no és anar a fer un partit. Ni tan sols una plataforma electoral. Aquí els partits són realitats deficients, però ningú no pot negar que existeixen. Des del

meu punt de vista personal, aquest moviment hauria d'anar més lluny i aconseguir que els partits es vagin reconstruint, tant en les seves formes organitzatives com en les seves relacions amb la societat.

—Tothom critica el funcionament dels partits. No deu ser que els partits no estan de moda? Per què no es fa aquesta reestructuració des de dintre?

—Perquè els partits polítics, en l'actualitat, no serveixen pas per a això. Són mecanismes electorals i també són instruments per a la promoció de determinats quadres polítics. Però per a poques coses més.

—Alguna vegada s'ha posat en entredit el sistema de confecció de llistes electorals per part dels partits. L'alternativa serien les llistes obertes on cada ciutadà podria triar els diputats que volgués sense respectar l'ordre. Com veuria una reforma de la llei electoral en aquest sentit?

«El PSOE només pot guanyar el referèndum si reprodueix a Espanya el clima de guerra freda tradicional.»

—Jo no sóc massa partidari. Fixi's en el cas d'Itàlia, on tenen un sistema més proporcional que el nostre amb llistes obertes, però on els electors que alteren l'ordre de la llista no arriba al deu per cent. D'altra banda, la llista oberta genera la possibilitat que a l'interior dels partits apareguin baronies que poden anar assolint més poder dintre del partit gràcies al sistema electoral. L'altra opció seria anar cap a un sistema majoritari. Però en un país com el nostre això tindria uns riscs considerables.

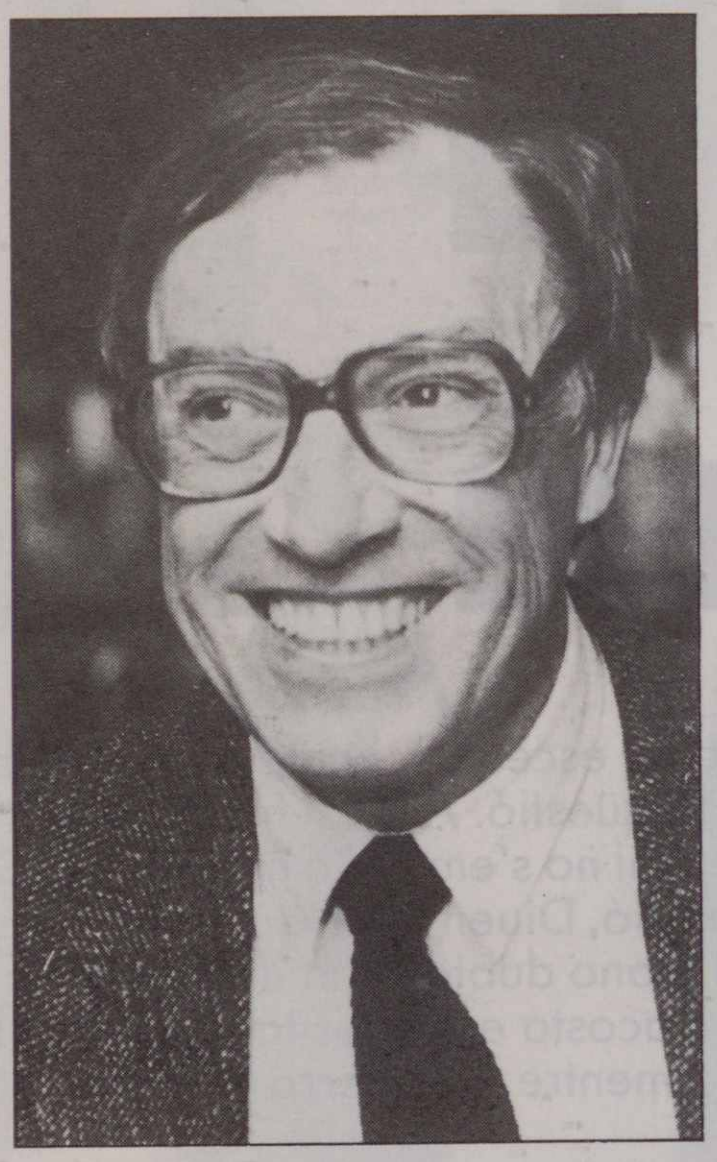
—Com quins?

—En primer lloc, el sistema majoritari porta a un bipartidisme total i al mateix temps deforma bastant la situació política. Ara bé, aquest sistema també fa que els diputats siguin més efectius. En el sistema majoritari el diputat fa d'intermediari entre els electors i el poder. És un interlocutor conegut per tota la circumscripció. En el cas de la Gran Bretanya, per exemple, el diputat passa de dilluns a divendres a Londres i el cap de setmana al seu districte. En aquest sentit és més favorable.

—Ha passat molt temps entre el vot al partit ideal i el vot al mal menor. Entremig hi ha no poques decepcions de l'esquerra. Què en queda, del desencís?

—Això del desencís convé revisar-ho i se n'ha de parlar. Perquè en realitat, qui van ser els desencisats? L'antifranquisme va ser obra d'una àmplia minoria que, d'altra banda, mai no va aconseguir crear un moviment de masses prou extens ni tampoc va aconseguir enderrocar el franquisme. El màxim que es va fer va ser convertir una reforma molt difícil en una reforma bastant rupturista. Però la gran massa de gent va manifestar el seu desig de consolidar allò que hi havia i d'evitar els enfrontaments. Pensem que la societat d'aleshores duia una vida política i social en la qual s'havia fet renúncia del protagonisme i on la gent delegava. Per tant, es va continuar delegant: abans es delegava en el Sindicat Vertical i ara es delega en CCOO o la UGT. I és precisament aquesta gran majoria la que va donar la victòria als socialistes. Jo no sé si aquesta gent està tan desencisada com es diu. Perquè, en definitiva, aquest país s'ha estabilitzat i la democràcia s'ha consolidat. Tot va tirant i funcionant i, la veritat, no estic tan convençut que hi hagi un desencís generalitzat.

—Potser això caldria preguntar-ho als treballadors de Sagunt o del Ferrol...

—Hi ha un fet que cal tenir en compte. Els de Sagunt van lluitar molt, però sols. A Galícia també van lluitar molt, però també sols. No va haver-hi un moviment massiu a tot Espanya que digués que la reconversió no funcionava. Jo diria que avui tothom és conscient, fins i tot els que s'hi oposaven, que calia una reindustrialització més racional. Era indispensable.

—També era indispensable fer-ho com s'ha fet?

—El que ha faltat aquí han estat mecanismes de negociació. Ni el partit socialista ni la resta de l'esquerra els ha propiciat. La reconversió s'ha fet d'una manera molt bèstia i, en canvi, tothom veu que s'hauria pogut fer d'una manera negociada. Aquest és el gran desafiament del moviment sindical d'avui.

—Vol dir que no se'n sap prou de ser sindicalista?

—A Espanya el moviment sindical encara es mou en una òptica exclusivament reivindicativa. Que és important, certament. Però a la resta d'Europa el moviment sindical s'està plantejant com intervenir en els mecanismes de reconversió i en els processos de renovació tecnològica a fi i efecte de no deixar aquests temes en mans de la patronal que prescindeix dels treballadors. El resultat d'aquesta manca d'adequació sindical el té vostè a la vista. La reconversió s'ha fet per la via directa i, sens dubte, s'ha hagut de pagar un preu excessiu.

—També la solidaritat obrera ha brillat per la seva absència en aquesta qüestió...

—Efectivament, grans moviments de solidaritat no s'han vist. La qual cosa vol dir, en primer lloc, que la gent és conscient que calia fer la reconversió industrial. I en segon lloc, que en moments de crisi els factors de solidaritat juguen molt menys que fa uns anys.

—Donem per bo que els ciutadans estiguin a favor de la reconversió industrial. Però on sembla que comença a detectar-se un profund desacord és en romandre a l'Aliança Atlàntica.

—No es precipiti. Jo no estic gens segur que el referèndum es faci.

—Doncs tot sembla indicar que, com a mínim, el referèndum es farà. Els resultats són una altra cosa...

—En aquests moments hi ha començada una partida d'escacs entre els socialistes i la dreta a veure qui se surt amb la seva. Els socialistes vénen a dir «que això és seriós, anem a fer el referèndum i si perdem sortirem de l'OTAN, poca broma». De fet, els socialistes estan forçant que els americans cridin a Fraga i a Convergència i els diguin «vostès a participar. I participar vol dir votar sí». D'altra banda la dreta continua amenaçant amb no participar tot i esperar que Felipe s'espanti i desconvoqui el referèndum. Al cap i a la fi saben que un vot favorable també podria llegir-se com un plebiscit a favor de Felipe.

—Sembla com si a vostè no li fes gaire gràcia la celebració del referèndum.

—El problema és que si el referèndum es fa, a més de ser un factor nou en la política europea, ens introduirà aquí en una dinàmica bastant difícil. Només cal llegir el document intern sobre la pau que acaba d'aprovar el PSOE. És molt significatiu. Pensi que el PSOE només pot guanyar el referèndum si reprodueix a Espanya el clima de guerra freda tradicional. El PSOE no pot explicar les raons reals que el forcen a romandre a l'Aliança.

—I creu que en un país com Espanya, on hi ha l'índex d'antisovietisme més baix del món occidental, arrelaran els arguments favorables a l'OTAN?

—Si el referèndum es fa, guanyi qui guanyi es guanyarà per ben poc.

—Això sense comptar amb la participació.

—Efectivament. Una baixa participació faria que el referèndum no fos vinculant. Però, si no és vinculant, es donarà un cop terrible a la democràcia. El PSOE haurà d'explicar que encara que s'hagi anat a votar no ha servit per a res. A partir d'aquí com vol dir a la gent que vagi a votar en unes eleccions?

—El mal ja ve de lluny. Si la Constitució hagués regulat la vinculació dels referèndums això no passaria.

—La redacció definitiva de l'article 92, que és el que tracta sobre el referèndum, la vaig defensar jo mateix.

—Se'n penedeix, ara?

—Només li diré que el més interessat en que la Constitució contemplés referèndums vinculants era el mateix Fraga. Recordi que en aquell moment en què estàvem aprovant

---

«Estic pensant en la unitat de socialistes i comunistes. Avui em considero un socialista utòpic.»

---

la Constitució a Itàlia s'havia produït el referèndum sobre la llei de divorci i era previsible creure que la dreta faria és del mecanisme del referèndum per posar en qüestió les més mínimes reformes que es poguessin anar guanyant. Se'ns oferia un futur de constants enfrontaments polítics entre dreta i esquerra per la via de constants referèndums parcials. I això no podia ser.

—Pel que es veu la Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra sobrevolarà el tema espinós de l'OTAN. Això pot ser entès com una concessió a la família socialista. De fet les actituds dels líders de l'esquerra vers la Conferència són força significatives. Mentre Raimon Obiols, del PSC, ho veu amb molt bons ulls, Antoni Gutiérrez Diaz, del PSUC, no simpatitza amb la idea.

—*La Conferència connecta amb allò que Obiols ha dit en moltes ocasions referint-se a la necessitat de refundar el partit socialista. En canvi la situació del PSUC és ben diferent. Es troba en minoria molt clara respecte al PSC i pateix les repercussions de la crisi del PCE. Davant d'un problema com aquest d'espai polític és lògic que tingui una reacció més defensiva. Com també és lògic que quan membres del PSUC, jo mateix o qualsevol altre, signem a favor de la Conferència el partit ho entengui com un factor d'inseguretat interna.*

«Si Convergència tingués els ajuntaments més importants i el govern Central, i l'esquerra només governés a la Generalitat, probablement estaríem fent el sòmines igual que ara.»

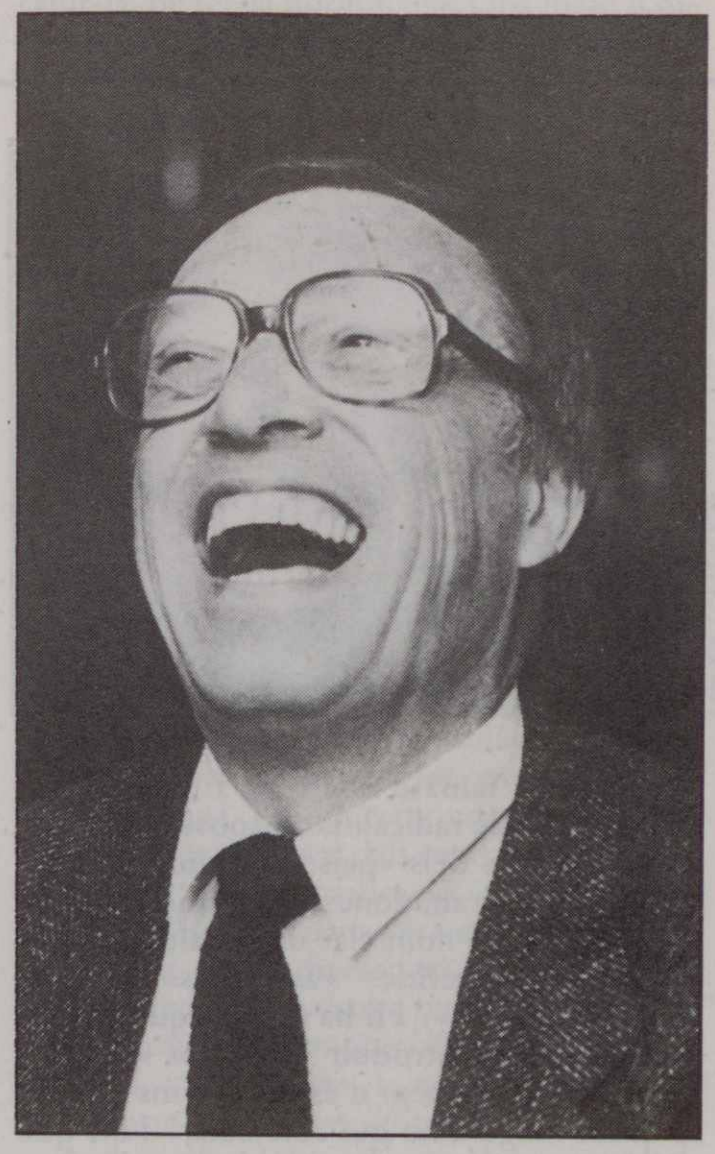
—Vostè creu que el PSUC ha anat minvant de forma natural o considera que hi ha alguna causa personal?

—*Causes personals n'hi ha, però no són les més importants. Crec que hi ha una sèrie de factors objectius que vénen de la mateixa història dels comunistes i de la manera amb què es va fer la transició. La correcció de certs factors personals hauria pogut pal·liar algunes coses, però no pas totes.*

—Era possible l'eurocomunisme?

—*El PSUC venia de la tradició comunista de la tercera internacional i, en plena clandestinitat, va començar a fer una reconversió cap a l'eurocomunisme. Això, la mateixa clandestinitat va permetre camuflar-ho. Però hi havia dues ànimes que anaven creixent a l'interior del partit. Si el PSUC, a les primeres eleccions de Catalunya hagués quedat davant els socialistes l'esperit* euro *hauria continuat. O si s'hagués format un govern socialista-comunista. Però el fet de quedar en minoria aquí —i sobretot a la resta d'Espanya— feia que el projecte* euro, *que es basa en la revolució de la majoria i en una esquerra àmplia, quedés tocat de mort. Com podíem parlar de revolució de la majoria quan al Congrés només teníem vint diputats i els socialistes més de cent? A partir d'aquest moment les dues ànimes dels comunistes van reaparèixer: uns volien continuar amb la línia de consolidació de la democràcia i els altres venien a dir «deixem-ho córrer i tornem als temps de la clandestinitat». Això, a Catalunya, vam trigar més a experimentar-ho perquè les diferències electorals entre socialistes i comunistes eren menors i perquè el prestigi del PSUC era més gran que el del PCE a la resta d'Espanya.*

—Però, a Catalunya sí que hi havia una majoria d'esquerres...

—*Sí, però aquesta majoria d'esquerres no va servir de res. Tarradellas ens va fer perdre la batalla de la restauració i el projecte d'esquerra va quedar coix. Fins i tot avui la gent considera que l'esquerra ho ha perdut tot a Catalunya, i això no és pas cert. Els ajuntaments més importants de Catalunya són en mans de socialistes i comunistes, fins i tot el de Girona. El que passa és que l'esquerra dels ajuntaments ha de gestionar i la dreta pot permetre's el luxe de fer política. L'esquerra catalana està a la defensiva. Imagini's vostè que el panorama fos a l'inrevés: que Convergència tingués els ajuntaments més importants i el govern central i que l'esquerra només governés a la Generalitat. Probablement estaríem fent el sòmines igual que ara.*

—Durarà molt aquesta manera de no-fer?

—*Crec que l'esquerra està demostrant ser incapaç de convertir-se en hegemònica a nivell popular. I això és perquè l'esquerra encara és presonera d'una concepció de classe massa estreta. Dit amb altres paraules: Pujol és populista i l'esquerra hauria d'aprendre a ser populista en el bon sentit de la paraula, però no li surt. Felipe va ser populista i per això va guanyar les eleccions.*

—A Catalunya, creu que hi ha líders de l'esquerra que poden arribar a ser populistes? Potser el problema és que l'esquerra té uns líders massa tímids...

—*Jo crec que sí que n'hi ha. Alguns coneguts i altres per descobrir. Pasqual Maragall en podria ser un, per exemple.*

—Imagini's vostè encapçalant una candidatura d'esquerres a la presidència de la Generalitat l'any 1988 i Pasqual Maragall l'any 1992. Signaria dues llistes així?

—Ara mateix.

—I si vostè guanyés el 88, no li agradaria romandre-hi més temps?

—*És que el 1988 no guanyarem pas. L'esquerra té encara molts problemes no resolts per arribar a guanyar a Catalunya.*

—Per què creu vostè que tanta gent afirma que se'n vol anar del PSUC?

—*En primer lloc deu ser perquè, com diuen les mateixes notes del PSUC, estic* distanciat. *Fa molt temps que no vaig a cap reunió i la veritat és que en aquest moment estic en una altra òptica. Les meves preocupacions són unes altres.*

—No se li veu gaire cara de preocupat. Quins són els seus projectes?

—*Jo crec que avui, el PSUC i el conjunt del món comunista només pot refer-se de la derrota del 1982 ocupant molt agressivament l'espai que van deixant els socialistes. I jo, en canvi, estic pensant en com es pot anar preparant la unitat de socialistes, comunistes i el conjunt de l'esquerra.*

«No guanyarem pas el 1988. L'esquerra té encara molts problemes sense resoldre per arribar a guanyar a Catalunya.»

—I això es difícil?

—*Miri, avui per avui em considero un socialista utòpic.*

—I què en diuen al PSUC de tot això?

—*El fet que encara estigui al PSUC obeeix al fet que és un partit en el qual hi porto molts anys i al fet que la gent del PSUC és una gent magnífica. Però crec també que jo sóc un factor d'ambigüitat. No té cap sentit que la gent em consideri un polític important del PSUC i que després, a l'hora de la veritat, no em presenti a les llistes electorals del PSUC. Per tant crec que aquesta situació s'haurà d'arreglar de la manera més tranquil·la possible.*

—Creu que, efectivament, és la millor manera mantenir aquest enjòlit de murmuris i desmentits?

—*Potser té raó. Però a mi em fan horror les abjuracions i les revisions de vida. Quan veig un article d'algú que explica perquè ha deixat un partit penso «que ets imbècil». Cadascú és fill del que ha fet. Aquest any es compliran trenta anys d'ençà que vaig entrar al PSUC. Jo no renego absolutament de res perquè crec que trenta anys de la meva vida no puc haver estat equivocat. He fet el que creia que havia de fer i ara, senzillament, no vull abjuracions.*

—Contesti'm sí o no. D'aquí un any continuarà governant el PSOE?

—*Sí*

—D'aquí a un any, Espanya seguirà a l'OTAN?

—*Sí*

—D'aquí a un any, Jordi Solé Tura continuarà militant al PSUC?

—«No comment».

Joan Barril

Fins ara en dèiem Països Catalans. L'autor del text que segueix, extret del llibre del mateix títol publicat a Edicions «El Llamp», proposa que els territoris catalanoparlants passin a denominar-se simplement Catalunya. La proposta ve de València i està cridada a generar polèmica.

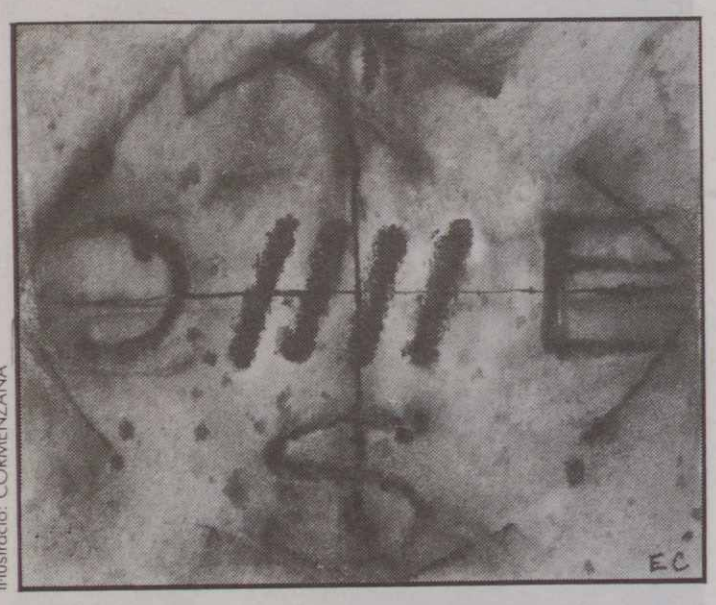
ÉS MOLT SENZILL: DIGUEU-LI CATALUNYA

JOSEP GUIA

Amb el nom de la nació, sobretot quan ha de passar dels papers als carrers, quan esdevé *pàtria* reclamada col·lectivament, no s'hi pot jugar ni anar amb eufemismes, propostes tàctiques o amb el «ara diguem això i després ja direm allò altre». El nom de la pàtria ha de ser clar i net, contundent i singular. Pràcticament cap nació del món no té un nom en plural (els Estats Units d'Amèrica, a efectes patriòtics, s'han fet seu «Amèrica» a soles) i nosaltres no sols tenim un nom plural sinó que, potser esperonats per aquesta originalitat, hem produït una pluralitat de noms: «Pàtria llemosina», «Bacàvia», «Països Catalàunics», «Gran Catalunya», «Països de Llengua Catalana», «Països Catalans», «PPCC», «Terres Catalanes», «Terres de Llengua Catalana», «Àrea de la Llengua Catalana», «Konilòsia», «Valencelona», «De-Salses-a-Guardamar-de-Fraga-a-Maó», etc. I és que, tret de nosaltres, enlloc hom no decideix el nom de la nació —ni més ni menys que el nom de la nació!— en funció d'oportunitats circumstancials, en funció d'argumentacions tacticistes o de conjuntura. Com si diguéssim, un nom per fer el rodatge i un altre per al quilometratge posterior.

Decidir el nom per mor d'unes preteses virtualitats tàctiques ens ha portat al fet que cadascú sigui lliure de considerar «més tàctic» un altre nom o, fins i tot, cap: al «no diguem *Catalunya* que *Països Catalans* és més tàctic» segueix el «no diguem *Països Catalans* que *Països de Llengua Catalana* és més tàctic», el qual ve seguit pel «no diguem *Països de Llengua Catalana* que *Terres de Llengua Comuna* és més tàctic», i així successivament fins al «no diguem cap nom, i anem fent».

Cap català amb consciència de tal no posarà en dubte que el nom que ens escau és *Catalunya*, senzillament. La qüestió plantejada, de fa vint anys ençà, és si, per tal d'assolir el nom que ens correspon, cal anar per passos. Fins quan hem de dir «Països Catalans»? Quins avantatges presenta? Condueix «Països Catalans» cap a «Catalunya»? Un valencià o un mallorquí amb consciència nacional espanyola troba tan llunyà el mot *Països Catalans* com el de *Catalunya*; el plural de «països» no li suposa cap atractiu per superar les seves reticències; i un cop assumida la seva condició de nacional català, tant li és *Països Catalans* com *Catalunya*. La història recent valenciana ens demostra que en dir «català» tant és que ho diguis en singular com en plural. Us puc ben assegurar que dir «Països Catalans» a València no té cap efecte especial quant a facilitar l'assumpció de la condició nacional catalana dels valencians. Els pocs que, des de la Reforma Política espanyola de 1977 ençà, ens hem mantingut sense claudicar en cap moment pel que fa a l'ús de «Països Catalans» (i en tantes altres coses!), no tenim,

Il·lustració: CORMENZANA

precisament, fama d'assenyats i tàctics, sinó d'arrauxats i de radicalots. A sobre que utilitzes la *vaselina* dels «països» ets un espantasogres! Què diran, doncs, quan utilitzem, tot senzillament, el nom clar de Catalunya? S'hi apuntaran els crítics «assenyats» al mot «Països Catalans»? Hi ha qui diu que és prematur, al sud, introduir ja el mot «Catalunya». Fins quan hem d'esperar? Fins que no hi quedi ningú amb qui connectar? Fins que s'hi hagi consumat el canvi de «català» per «valencià» (pel que fa a l'idioma), el de «País Valencià» per «Comunitat Valenciana» i el de «Països Catalans» per «comunitats veïnes»? Decididament, no hi ha altre remei que actuar-hi de forma urgent i contundent.

Un nom per a la perifèria

Pel que fa als habitants de la Catalunya Central, el circumloqui resulta encara menys justificable: de designar la seva pàtria amb el nom de *Catalunya* han de passar a designar-la amb el nom de *Països Catalans* per tornar, més endavant, de nou a *Catalunya*. Els catalans centrals, així, haurien de deixar el nom «Catalunya» en hivernació, tot substituint-lo per «Països Catalans» si es refereixen a tota la nació, i per «Principat» si es refereixen a l'àmbit de llur regió autònoma actual. Llençar per la finestra, durant tot el «període tàctic», les possibilitats de mobilització patriòtica que la menció de Catalunya comporta és simplement suïcida, és desconèixer que en un moviment d'alliberament nacional la tensió i l'entusiasme patriòtic és l'element fonamental.

Hom diu, i es plany, que allò de «Països Catalans» no ha quallat a la Catalunya Central. I és natural. D'entrada, la fórmula es presentava per resoldre el problema de la manca de nom nacional dels perifèrics, especialment els valencians. Els catalans de la Catalunya Central no tenien —i, per tant, no sentien— aquesta necessitat. Com voleu, doncs, que s'agafin a un altre nom, més complicat i dispers, si ja en tenen un de més senzill i contundent i, afortunadament, molt arrelat? Com voleu que abandonem el mot de «Catalunya» si figura en les estrofes de tantes cançons com les de «L'Emigrant», «El meu avi» i «Els segadors»?

I si «Països Catalans» no es presenta com a nom conjuntural i tàctic sinó com al nom definitiu de la nació catalana, aleshores l'aberració seria encara més considerable, perquè això significaria proposar l'esbandiment total, no transitori, del nom «Catalunya». Però Catalunya és la meva pàtria i la teva i la d'aquell, el bell nom que han cantat i cantaran els nostres poetes, el que la major part del nostre poble s'estima com a propi, independentment dels diferents continguts de sobirania o de territori que hi posi. Feina nostra és lluitar per fer que el poble li doni, a Catalunya, la significació nacional i territorial que li escau, i imposar aquesta significació enfront dels nostres enemics. Però no ho és fer de la «qüestió de noms» una dolenta «substitució de noms».

És molt freqüent el cas de catalans centrals que, fent un esforç de voluntat i d'aplicació, volen seguir la nomenclatura proposada fins avui, i aleshores diuen coses com «Catalunya i els Països Catalans». Fan, sense haver de renunciar al mot «Catalunya», una adaptació dels Països Catalans que, així, passen a designar només la perifèria. Ben mirat, aquesta és una altra possibilitat —i no la més forassenyada— en l'embolicada qüestió de noms catalans: si la perifèria necessitava un nom d'identificació nacional, i el centre no, la conseqüència que se'n pot derivar és que el nom nou s'apliqui només a la perifèria. Precisament, un dels riscs, i dels fracassos, del nom nou és que els uns —la perifèria— el necessitaven i els altres —el centre— no. «Països Catalans», però, no és l'única solució, ni la millor, per a la perifèria; vegeu, si no, l'exemple de la Catalunya del Nord, on ja s'ha iniciat el camí de l'«ampliació» de Catalunya, i això ha fet que, si més no per a tots els catalans *conscients*, «Catalunya» ja no sigui un mot que designi només quatre províncies de l'Administració espanyola.

També cal fer esment d'aquells catalans centrals que, ja no tan de bona fe, fan un ús *no* nacional del mot «Països Catalans». Per a ells Catalunya és la nació —tampoc no se'n passen afirmant-ho!— i els Països Catalans són la seva prolongació lingüística i cultural, una mena de nebulosa, cobertura o *hinterland* de la Catalunya restringida. Aquesta actitud fa compatibles l'accepció espanyola del terme «Catalunya» amb l'ús cultural del terme «Països Catalans». Ben mirat, una gran part de les vegades que als papers periòdics apareix «Països Catalans» és en aquest sentit. L'ús de «Països Catalans» no acredita ni significa la prèvia consideració de tals «països» com a *una* nació. A força de ser sincers haurem de dir que el plural tampoc no propicia

aquesta consideració uni-nacional: «Països Catalans» sembla ser més aviat el nom adequat a un conglomerat d'origen catalanesc que no pas el nom de la nació catalana.

Els escrúpols dels catalans

«Catalunya», altrament, és un mot compacte que, esgrimit de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, esdevé una pedra, una arma no susceptible de desviacions estrictament culturals, indigerible per als espanyols, i impracticable per als catalans implicats amb el fet que Catalunya sigui una regió autònoma d'Espanya. I si algun català central potser té «escrúpols» de dir-nos, per exemple als valencians, que som part de Catalunya, cal dir que allò que realment hauria de provocar-li una certa preocupació és el fet de considerar-nos, als del sud, no tan catalans com ell, és a dir, catalans de segona, que és el que passa realment en negar-nos la condició de català i el nom de Catalunya als habitants de la perifèria. A més, a qui «respecta» hom en no dir Catalunya a tota la nació catalana? Als catalans *conscients* de la perifèria, segur que no, sinó que més aviat és el contrari; als perifèrics amb consciència espanyola o francesa, no paga la pena la suposada «delicadesa» car aquesta no afavoreix llur possible recatalanització; als anglesos, italians, hongaresos o croates els hi facilitem llur comprensió del tema dient les coses —i les nacions— pel seu nom; ¿no deu ser que, en el fons, els qui hom respecta amb aquesta «precaució» són als espanyols?

En aquesta qüestió de noms també és determinant la dialèctica centre-perifèria. Si per a la gran majoria dels catalans la seva pàtria és Catalunya, no cal que cerquem cap altra solució. El nom del centre s'ha d'estendre a tota la perifèria, sense més qüestió. I tots, començant aquest cop pels catalans centrals, hem d'ampliar l'àmbit territorial i humà que «Catalunya» designa. Això, malgrat la seva duresa —o justament *per* la seva duresa— és més fàcil i més clar que el desgavell de noms actual, i presenta més possibilitats de penetració de masses; especialment al centre, que al sud ja hem dit que les dificultats són les mateixes que les de «Països Catalans».

«Països Catalans» és una expressió que ens la trobem en els papers (en alguns papers) i en les concentracions independentistes als carrers. És una expressió ritualitzada, que en la vida normal de cada dia no hi ha mans d'encabir-la, de fer-la quotidiana. Una mare li dirà a la seva filleta «ets la nena més maca del món!» o «de Catalunya» o, segons i com, «d'Espanya». Li diria, però, «ets la nena més maca dels Països Catalans!» Em sembla, a hores d'ara, un esforç inútil i mal dirigit, car no hem aconseguit, en vint-i-tres anys de rodatge, que «Països Catalans» formi part del registre d'ús col·loquial, ni al nord, ni al sud, ni terra endins ni mar enllà.

Un país o diferents països

L'expressió «Països Catalans» es presta, així mateix, a perilloses adjectivacions que veiem massa sovint, com són ara: «els *plurals* Països Catalans», «els *diferents* Països Catalans», etc. Al remat, però, ja no saps si el que s'hi diu és que cada part és una unitat homogènia diferent de la del costat o que tot el conjunt, i, amb ell, també cadascuna de les parts, presenta múltiples diferències o pluralitats internes. En aquestes condicions, afirmar la unitat nacional dels catalans és una tasca penosa, pura mortificació. «Unitat nacional dels Països Catalans» és una frase de l'estil de «unitat en la diversitat», «nació de nacions», «país de països», etc. Un «sí, però no», un *coitus interruptus*, una *contradictio in terminis*,... En el fons, la qüestió és aquesta: *som un sol país o som diferents països?*

Amb el plural de «països» al davant, qualsevulla iniciativa cohesionadora, unitària, de la nació catalana neix pràcticament avortada. És un plural que neutralitza sistemàticament, *d'ofici*, els intents més esforçats d'unificació nacional. Si el «som *una* nació» va seguit del «som *els* Països Catalans», forçosament el plural, dilueix l'afirmació unitària inicial. Vegem un exemple:

«El Congrés (de Cultura Catalana) pot ser l'exponent unitari més important fins avui dels Països Catalans. Els continguts culturals dels àmbits hauran d'assumir, com sabem, les diferències en els processos històrics i la diversitat actual de les terres catalanes. El Congrés ha de ser, doncs, el Congrés unitari i ha de tendir amb tots els seus esforços a compensar —sense perdre de vista la realitat— les desigualtats de tractament que es produeixen, mitjançant una coordinació efectiva entre els àmbits que treballen als diversos Països Catalans».

Amb tantes «diferències en els processos històrics», «diversitat actual de les terres catalanes», «desigualtats de tractament», «coordinació» i «diversos Països Catalans», ja em direu si la menció *unitària* no és, més aviat, una estúpida figura retòrica. El pitjor del cas és que, de la Renaixença encà, anem fent —i encara és en la nostra mà fer— floritures d'aquesta mena com si aprofitessin d'alguna cosa. Tothom repeteix els llocs comuns del «respecte» i la «no-intervenció», sense parar esment que aquesta és la manera més directa de col·laborar amb l'espanyolització total del que hauria d'ésser —i encara és possible que ho sigui— la Catalunya del Sud.

Josep Guia és vice-rector de la Universitat de València i la seva obra constitueix un punt de referència obligat en l'estudi dels moviments independentistes dels Països Catalans. Ha estat membre del Comitè Executiu del PSAN des del 1975 i actualment és militant destacat del Moviment de Defensa de la Terra.

PRIMERA CONFERÈNCIA
DELS HOMES I DONES D'ESQUERRA
17-18-19 DE GENER

Des del passat dia 4 de novembre s'ha obert la inscripció a la primera Conferència dels homes i dones d'esquerra.
La Conferència es celebrarà els dies 17, 18 i 19 de gener al Palau de Congressos de Montjuïc.
El preu de la inscripció és de 2.500 pts.

PODEU FORMALITZAR LA INSCRIPCIÓ
remetent les dades personals (nom, adreça, telèfons) a l'apartat de correus n. 36.023, Barcelona 08080, adjuntant taló barrat al portador. O bé, adreçant-vos a Núria Pey, telèfon 237 41 12 de Barcelona, de 10 a 2 matí.

HOTEL CALDERON
Restaurant

Rambla Catalunya, 26 08007 Barcelona
Tel. (93) 301 00 00 Telex 51549 - HOCA-E
NH HOTELES

FRANCO HA MORT, I EL FRANQUISME?

M. ROSA VIADIU BELLAVISTA*

Fa pocs dies, els mitjans de comunicació van dedicar un espai notable a commemorar els deu anys de la mort del general i dictador Franco. Els més conservadors, amb paraules gairebé apologètiques o pretenent fer balanços aparentment objectius i neutrals. Els més progressistes, interessant-se més aviat pels canvis sociòlogics que ha sofert l'Estat espanyol amb la transició democràtica i l'adveniment de la monarquia constitucional. La reflexió sobre la significació històrica i política actual del règim dictatorial més salvatge i cruent de la nostra història moderna ha estat obra només d'uns pocs articles, d'altra banda molt lúcids.

La pretesa reconciliació nacional derivada del pacte constitucional —que, per cert, un dels grans responsables de la censura i la repressió al carrer de l'última etapa del règim, Fraga, s'encarrega de recordar-nos— sembla haver paralitzat la memòria de molts. I, amb elegància, es pretén fer-nos creure que el franquisme està tan mort i enterrat com el seu fundador. Són, potser, aquells que pensen que una societat democràtica consisteix, exclusivament, en l'existència d'un ventall més o menys gran de partits, eleccions i sufragi universal, i una Constitució, i no, com va expressar bellament Castoriadis, en una vertadera creació política, és a dir, un conjunt d'idees, institucions i pràctiques que constitueixen una invenció col·lectiva.

Els punts fins on ha arribat l'oblit de les forces polítiques i d'un ampli sector de ciutadans de la pròpia tradició democràtica nacional de la societat catalana, pluriforme i que s'estén ininterrompudament des de principis del segle fins a l'eclosió dels anys trenta, és un botó de mostra de com aquesta democràcia és, també, un producte del franquisme mateix. No, certament, en el seu marc institucional, però sí en una bona part dels trets que l'acompanyen: manca de participació en el mateix procés democràtic, tant a les eleccions com en l'afiliació a partits i sindicats, debilitat de la societat civil davant l'Estat, divorci entre aquesta i la classe política, influència metaconstitucional de poders aliens a la voluntat popular, perpetuació i assimilació sota noves formes d'una simbologia inventada per la dictadura i substrat d'idees que l'acompanya, pràctiques autoritàries constants per part de personalitats polítiques rellevants... Sols cal fer una comparació amb altres països d'Europa, que tenen molt poc de paradís, i especialment amb dos que ens són propers per raons històriques i culturals, França i Itàlia.

Hi ha fets especialment punyents per a la sensibilitat de qualsevol persona amb un mínim de consciència democràtica. Que molts dels homes que van ocupar càrrecs de responsabilitat amb la dictadura siguin, avui, garants de les llibertats democràtiques a Parlaments o Ajuntaments, espaordeix. Que l'exèrcit espanyol s'identifiqui amb el règim constitucional únicament en la mesura que aquest, i ho subratllo, assumeix molts dels valors del propi exèrcit. Que el rei tingui una influència tan desmesurada en la vida política del país. Que es retorni a una retòrica espanyolista i centralista que solament produeixi exacerbacions inútils. Que continuïn circulant assassins a sou del franquisme pel carrer, mentre encara molts militars i funcionaris republicans es van morint sense una pensió digna. Que la vídua del dictador cobri un sou anual de més de catorze milions de pessetes. Que la falsificació del nostre passat continuï present en un ampli sector de l'opinió pública. Que molts ciutadans encara sentin por o desconfiança a tot el que fa tuf de política, i que aquesta no sigui una pràctica social normal. Que hi hagi tanta lentitud i, a vegades, indiferència, per anar canviant les barbaritats que hem heretat, de les urbanístiques a les referents al patrimoni artístic i cultural. I un llarg etcètera.

Alhora, cal dir que l'estructura moderna de l'Estat espanyol i la seva Administració van ser una creació del franquisme i que, en gran part, aquesta s'ha anat perpetuant. No tenim un model policíac democràtic, per exemple. La burocràcia conserva molts dels reflexos anteriors i persisteixen actes i formes de fer administratius insòlits. No s'ha assolit una nova redistribució territorial del poder, de l'Estat a les nacions, regions i Ajuntaments.

Deien en Francesc Hernàndez i en Francesc Mercader, en el mateix EL MÓN, que «...sense Franco vivim millor». Crec que tots hi estem d'acord. Però hom no pot fer-se el borni davant el fet que els demòcrates d'aquest país van ésser incapaços de foragitar-lo. I que, deu anys després, col·laboradors directes seus, còmplices de l'empresonament, mort o exili de milers de catalans, esperen un judici que mai no tindrà lloc. Confiem que, d'aquí a uns altres deu anys, la transició s'hagi acabat de debò i la democràcia sigui quelcom més que una carcassa formal que amaga una societat on el franquisme és encara present. És en aquesta esperança que, malgrat tot, defensem la Constitució i l'Estatut com un principi.

* *Diputada independent en llista PSC/PSOE*
Membre Casal Bonavista

GRAMÀTICA DEL COS

VALERIÀ PUJOL

Pensar amb el cos com deia Nietzsche. Pensar amb el cos i pensar el cos. El cos: el món. El cos com a metàfora. Veiem el món no amb els ulls, amb tot el cos. La manera que tenim de veure el nostre cos mediatitza la nostra visió del món i el nostre cos també ens indica el destí, el destí personal, el que es marca a les línies de la mà. I els cossos vius, els cossos d'animal, serviren també per llegir el futur. Els intestins com a metàfora, el laberint com a metàfora del món. Els intestins com a metàfora del laberint o a la inversa. Metàfora de metàfora. Obscuritat del laberint, brutícia dels intestins, brutícia del món.

Ens movem en un món sense perspectiva, opac, i en ell establim la comunicació, mostrem el nostre cos en contacte amb altres cossos, ens contorsionem, ens palpem, ens estimem, ens escopim. El nostre cos és font de comunicació, de lluita dialèctica. I a l'altra banda de l'home hi ha la dona, i a l'altra banda de la dona hi ha l'home. L'erotisme com a comunicació, l'erotisme és així comunicació. És narració i encontre d'experiències, és narració del món a través del cos, a través d'un lèxic tàctil i d'una

sintaxi de membres nus. És descobriment del món, retrobament amb l'harmonia al marge de la paraula.

Emissor i receptor intercanvien un missatge que a la vegada es confon en part amb el propi canal. El plaer i la presència del cos com a font de plaer són el missatge i el canal. Som a l'àmbit de la comunicació no verbal. L'emissor i el receptor, bidireccionalment, generen textos que s'estructuren a través d'un determinat codi, d'una determinada gramàtica. Com assenyala Sebastià Serrano, «de la mateixa manera que les paraules s'ajunten i combinen al ritme de les lleis de la gramàtica, també les parts del cos, mans, boca, dits, galtes, cames, sexe, juguen i es combinen al ritme d'un codi tan explicitable com el del llenguatge verbal. Els textos generats són textos tàctils, actualitzacions d'unes situacions comunicatives especials que anomenem actes sexuals»(1). Això ens porta a desvetllar el caràcter cultural, la dimensió cultural de l'erotisme. L'erotisme té uns codis, i els codis són sempre culturals. La cultura és precisament codi, en el sentit d'allò que s'oposa a la natura, a allò que és natural. És codi, però precisem una mica més: codi après, perquè també els animals tenen llur codi sense que es pugui parlar pròpiament de cultura en el regne animal. Per això les pràctiques eròtiques són tan diverses com els pobles i les civilitzacions. En aquest sentit és il·lustratiu, per simple i sintètic, l'encontre sexual que es produeix a la pel·lícula. *En busca del fuego* entre un prehistòric nòmada i una prehistòrica sedentària amb estadis culturals diferents i conseqüentment amb pràctiques sexuals diferents: a l'estil quadrúpede i a l'estil frontal.

Codi, text, escriptura. Escrivim un text amb el cos utilitzant un determinat codi. Ara bé, és prou sabut també que la llengua té diversos registres, diversos nivells, diversos subcodis. Per tant les pràctiques eròtiques són elàstiques, fluctuants i en conseqüència es poden generar textos rics o textos pobres segons el domini del codi, de la gramàtica.

El qui escriu una carta per notificar senzillament amb ella l'arribada amb el tren de les set empra el mateix codi que emprarà el diví poeta, encara que els resultats seran altament diferents. La llengua és la mateixa, les possibilitats combinatòries són les mateixes, però el nivell (la quantitat i qualitat del lèxic) probablement serà molt diferent i les realitats combinatòries també; la capacitat de sorpresa serà infinitament major en el poema i aquí raurà precisament —com deien els formalistes russos— la «literaturitat» de la literatura. I aquesta capacitat del poeta no és una qüestió innata; si més no, no exclusivament innata. La capacitat de manipulació del llenguatge, la capacitat d'arrencar les més íntimes potencialitats del llenguatge és el resultat d'un aprenentatge, d'una investigació sobre les formes, d'una selecció. En definitiva és un resultat cultural. Així doncs, també en l'escriptura eròtica es poden generar textos purament funcionals; serien els derivats, per exemple, de la moral judeocristiana, d'un codi en el factor reproductor es contraposa al plaer. El plaer seria des d'aquest punt de vista no un valor en sí, sinó a tot estirar un valor afegit a la finalitat fonamental que és la reproductora. Podríem parlar, en aquest sentit, d'una estètica eròtica utilitària, una estètica de la pobresa eròtica, nua de tot valor connotatiu, amb un codi reduït a la mínima expressió i un context també empobrit (sota els llençols, sense llum i com qui diu a contra-rellotge). Estètica primitiva, estètica de servei, estètica medieval en l'autor era simplement executor d'una obra al servei de Déu. Obscuritat, anonimat. Negació d'allò que la moral catòlica anomena «concupiscència». Prohibit mirar la pròpia parella amb «concupiscència» ens exhortà fa un temps el papa. Mort del desig, mort del cos com a portador de desig i exaltació en el fill com a perllongació en el més ençà de l'obra de Déu.

Saltem ara de l'estètica de la utilitat a l'estètica de la gratuïtat. Renaixement, plaer, llibertat. Descobrim, doncs, que es pot escriure un text ric, plenament conscients del protagonisme del cos, un text que millora amb el major domini del codi, amb el domini, amb el coneixement del cos. L'erotisme s'aprèn com s'aprèn a dominar el llenguatge, a enriquir el llenguatge. La comunicació eròtica és joc i sorpresa, és joc i coneixement, es fa densa i s'enriqueix i pot generar infinitat de textos. Però de la mateixa manera que existeixen factors que faciliten la comunicació, n'hi ha d'altres que la distorsionen, altres que, emprant el metallenguatge de la comunicació, denominarem «sorolls». En aquest sentit serien doncs sorolls totes aquelles circumstàncies individuals o socials que s'interfereixen en el procés de comunicació eròtica, ja siguin aquells produïts per la presència en el canal d'elements parasitaris ja sigui per la inadequació del propi context. Són sorolls aquelles circumstàncies que desviïn l'energia eròtica, que entotsolen l'individu i li entelen la felicitat del contacte amb el món i amb els altres. En definitiva entrarien dins la categoria de sorolls els prejudicis, la moral castradora, el masclisme, la pobresa i el subdesenvolupament, la malaltia...

La Teoria de la Informació ens ensenya que la pràctica habitual per lluitar contra els sorolls és la redundància, és a dir, l'emissió d'una sobreinformació que supleixi els defectes comunicatius. Aquesta és però una solució provisional, perquè exigeix un sobreesforç per part de l'emissor per tal d'evitar un col·lapse comunicatiu i una ruptura de les possibilitats relacionals. Aquest sobreesforç comporta una certa artificiositat en la relació i un desequilibri entre els dos pols comunicatius, desequilibri que no desapareix fins que el canal recupera la disponibilitat primitiva.

Si en tot acte comunicatiu la redundància pressuposa una pèrdua inútil i a la vegada necessària de temps i converteix en problemàtica la relació, més s'esdevé això en la relació eròtica, la pràctica de la qual pressuposa l'espontaneïtat i la lleugeresa. En aquest sentit, sovint els «sorolls» pretenen ser superats per un tipus de relació mixtificada que entra dins els àmbits de la mercantilització. No és estrany que això sigui així. És ben difícil l'espontaneïtat, la lleugeresa... (parlem d'esperit, no de comerç) en una societat com la nostra marcada per la competitivitat o la compra-venda. Així doncs, no és estrany que la relació dels cossos sigui sovint la fredor, l'absurditat dels cossos, la mecanització comercial o pornogràfica. Altrament aquests «sorolls» són ben difícils de controlar donada la impossibilitat de canviar radicalment el context. Quines respostes globals i alliberadores ens ofereix la societat actual?

Si a les nostres societats occidentals l'Home Nou s'ha perdut al desert no és estrany que la seva veu ens arribi absolutament parasitada. I a més, perdut en el desert, l'Home Nou no troba DONA *(Dove è il futuro?)*.

(1) Sebastià Serrano, La semiòtica, *Barcelona, Montesinos 1981. p. 89.*

AUTOAPRENENTS!
Podeu trobar llibres, casset-tes i videos especials per a vosaltres a les llibreries.

Digui,digui...

Curs multimèdia de català

Retrets i especulacions sobre fets passats — Unitat 42

per Conxita Macià

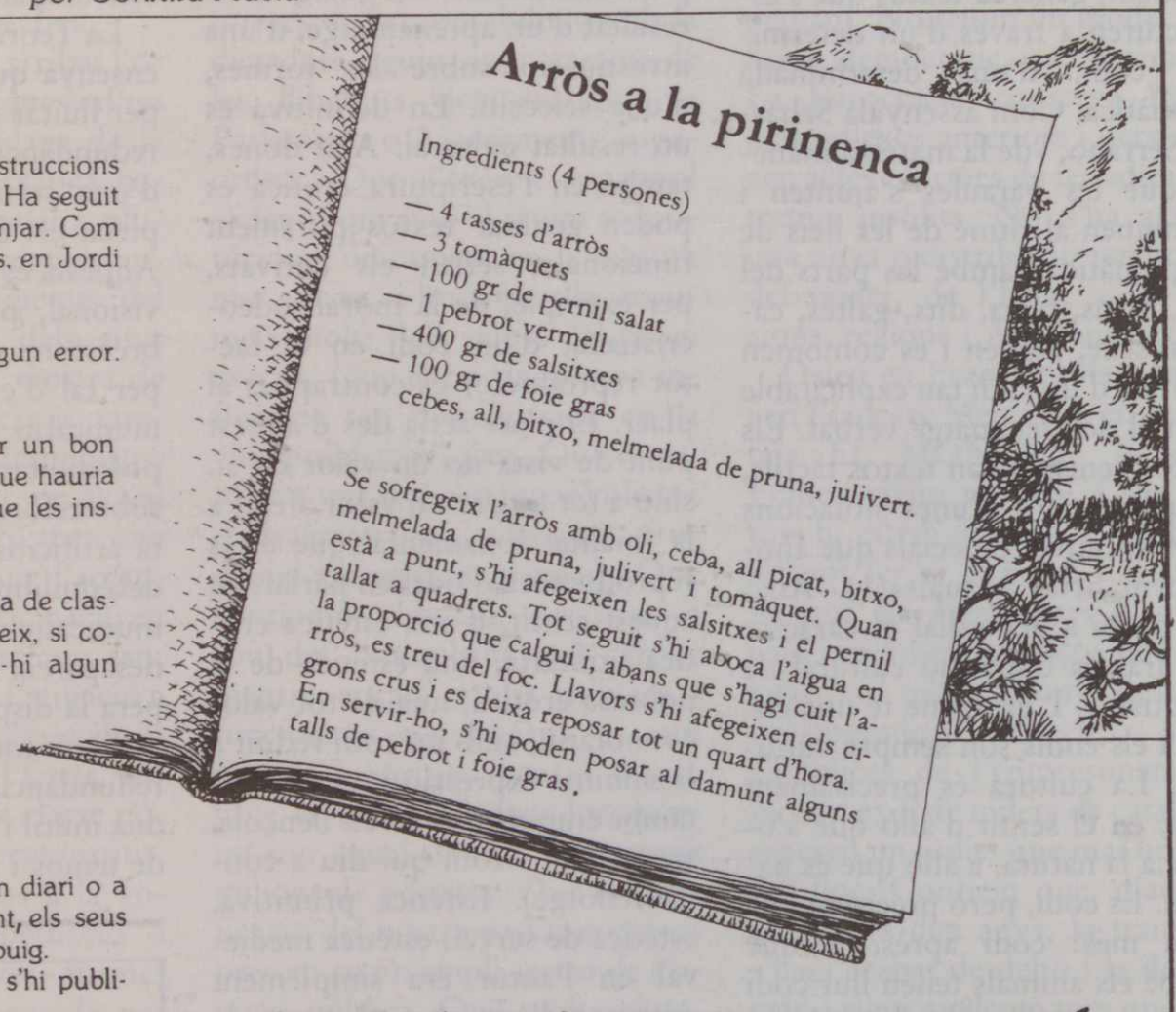
RECEPTES DE CUINA

En Jordi ha preparat un *«Arròs a la pirinenca»* seguint les instruccions d'una recepta de cuina que va trobar en un llibre molt antic. Ha seguit les instruccions al peu de la lletra, però se li ha cremat el menjar. Com que no s'ha equivocat en cap ingredient ni tampoc en cap pas, en Jordi sospita que la recepta conté alguns errors.

1. Llegeix la recepta de cuina i busca si realment hi ha algun error. Comenta-ho amb el teu company.

2. Què és el que en Jordi hauria d'haver fet per preparar un bon arròs? Amb un company, fes una llista de totes les coses que hauria de fer. Després, rescriu la recepta de cuina de manera que les instruccions siguin correctes.

3. Prepara una o dues receptes com aquesta per al proper dia de classe. Pots buscar-les en un llibre o pots escriure-les tu mateix, si coneixes alguns plats. Canvia algun ingredient o afegeix-hi algun error. Després, dóna-les a un company perquè els busqui.

Arròs a la pirinenca

Ingredients (4 persones)

— 4 tasses d'arròs
— 3 tomàquets
— 100 gr de pernil salat
— 1 pebrot vermell
— 400 gr de salsitxes
— 100 gr de foie gras
cebes, all, bitxo, melmelada de pruna, julivert.

Se sofregeix l'arròs amb oli, ceba, all picat, bitxo, melmelada de pruna, julivert i tomàquet. Quan està a punt, s'hi afegeixen les salsitxes i el pernil tallat a quadrets. Tot seguit s'hi aboca l'aigua en la proporció que calgui i, abans que s'hagi cuit l'arròs, es treu del foc. Llavors s'hi afegeixen els cigrons crus i es deixa reposar tot un quart d'hora. En servir-ho, s'hi poden posar al damunt alguns talls de pebrot i foie gras.

L'OPINIÓ DEL LECTOR

Les cartes al director són escrits que els lectors envien a un diari o a una publicació periòdica perquè s'hi publiquin. Normalment, els seus autors exposen un fet i expressen la seva adhesió o el seu rebuig.
Busqueu aquesta secció al diari i llegiu les cartes que avui s'hi publiquen.
Elegiu-ne alguna que expressi una queixa:

— De quin tema tracta? .....
— Quin problema exposa? .....
— Quina seria la vostra resposta al lector davant la situació descrita? Intenteu sintetitzar-la en frases i escriviu-les .....

— Quina podria ser la resposta d'alguns companys de classe? Pregunta-ho, almenys a cinc, i escriu també les seves respostes .....

— Coincideixen amb la teva? .....
— Poden ser complementàries? .....
— Com redactaríeu una carta de resposta al lector que ha escrit el text que heu llegit, tenint en compte que el vostre escrit hauria d'incloure l'opinió de tots els companys? Redacteu-la. (La redacció de la carta pot ser individual, partint de les frases de tots, o bé feta en petit grup.)

SI JO FOS...

Imagina que ets un dels personatges dibuixats. Elegeix-ne un, el que vulguis. Busca al diari una notícia que informi sobre un conflicte en un lloc del món i pensa què podries fer si fossis el personatge famós que has elegit.
Parla amb els companys i explica'ls què faries si fossis...

OPINIÓ, DIÀLEG, PARTICIPACIÓ

L'editorial d'un diari o d'una publicació periòdica és un tipus de discurs periodístic on es reflecteix l'opinió de la publicació sobre un esdeveniment.
Llegiu l'editorial de la publicació i, ajudats pel petit guió que us presentem, prepareu una intervenció a classe per exposar el tema de l'editorial i les vostres opinions.
(Si no us agrada el tema de l'editorial, elegiu-ne un altre del diari, que aporti informació suficient.)
A partir d'aquest guió prepareu una intervenció a classe.
Pot formar-se un comitè de lectura entre els mateixos alumnes, que tingui la funció d'escollir els treballs o temes que poden ser motiu d'un debat a classe.

GUIÓ

Tema:

— Hi ha alguns antecedents? .....
— Àmbit geogràfic que afecta. (estatal, nacional, municipal, etcètera) .....

— Àmbit humà (professions, edats, sexes, etc.) .....
— Tres aspectes que considereu negatius.
1 .....
2 .....
3 .....
Tres aspectes positius.
1 .....
2 .....
3 .....

PREMSA: En castellà: La Vanguardia, El Periódico, El País, El Correo Catalán, El Noticiero Universal, Los Sitios-Diari de Girona, Segre, La Mañana, Diario Español de Tarragona, Lecturas (Tot i més), El Vigía, Diari de Vilanova, Sport, Mundo Deportivo, Dicen, Aquí (Baix Llobregat). En català: Avui, Punt Diari, Regió 7, El 9 Nou, El Correu Tres, El Món, Ausona, Hora Nova **TELEVISIÓ:** TV-3 Dilluns 16.00 h (Nivell 2), dimarts 19.00 h (N-2), dissabte 18.45 h (N-1). TVE (circuit català): dimarts 17.00 h (N-1), dissabte 11.30 h (N-2). **RÀDIO.** Catalunya Ràdio: dimarts (N-1), dijous i diumenge (N-2), a les 19.45 h. Ràdio Associació: dilluns (N-2), dimecres (N-1) i divendres (N-2), a les 23.45 h. Ràdio Barcelona: divendres de 15 h a 16 h (N-1 + programa complementari); RNE, Cadena 13, Radiocadena, emissores municipals i altres emissores privades de Catalunya.

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya — *Direcció General de Política Lingüística*

Fotos: Anna BOYÉ

PAU FANER

UN NADAL MENORQUÍ

Amà o a màquina?

—A mà. Sóc encara un escriptor artesanal.

Se celebrava a l'hotel Ritz, era la nit de Reis, els 1000 convidats se sentien observats i entre ells Camilo José Cela, Joaquim Ferrer, Ferran Cardenal i la dona de Pau Faner, Rosa, que ja no recordava ni el que havien sopat, «estava tan nerviosa que no sabria dir-te el que vam menjar». El seu marit, aquest doctor en Filologia Romànica, hauria de ser el guanyador de la 42 edició del premi Nadal, dotat amb un milió de pessetes, i no va poder evitar sentir en aquella gala el mateix neguiteig que en el seu temps sentirien Carmen Laforet o Miguel Delibes. Ah, Rosa, el menú va ser «brou Germiny de cua de bou amb avellanes» i «alvocats amb fruits de la Mar i crancs d'Alaska».

—La pregunta que ja t'esperes. I així ens ho treiem de sobre: per què escriu en castellà un escriptor que sempre ho ha fet en català?

—Ah, «bueno», sí, és cert que tothom m'ho ha preguntat, fins i tot gent castellana. Jo, és que he escrit en castellà per arribar a un públic més ampli, senzillament. Després de deu llibres en català vaig intentar fer-ne un en castellà, va funcionar bé perquè va ser subvencionat a Madrid pel ministeri de Cultura, va ser publicat a «Destino» i, la veritat, no li veig cap problema si un està emprant bé un idioma. De fet, a «Destino» m'han dit que era gairebé un cas únic en el bilingüisme perquè resultava tan bé en català com en castellà. No sé si és veritat o no, però ho he intentat. Per això dic: No renuncio al català, «ni molt manco».

—Creus que algú et veu com

un «traïdor»?

—Suposo, però l'acolliment que he rebut de la gent catalana ha estat genial. Suposo que «en aquest cas», doncs, també se'm pot permetre, no?, de fer algun llibre en castellà!?

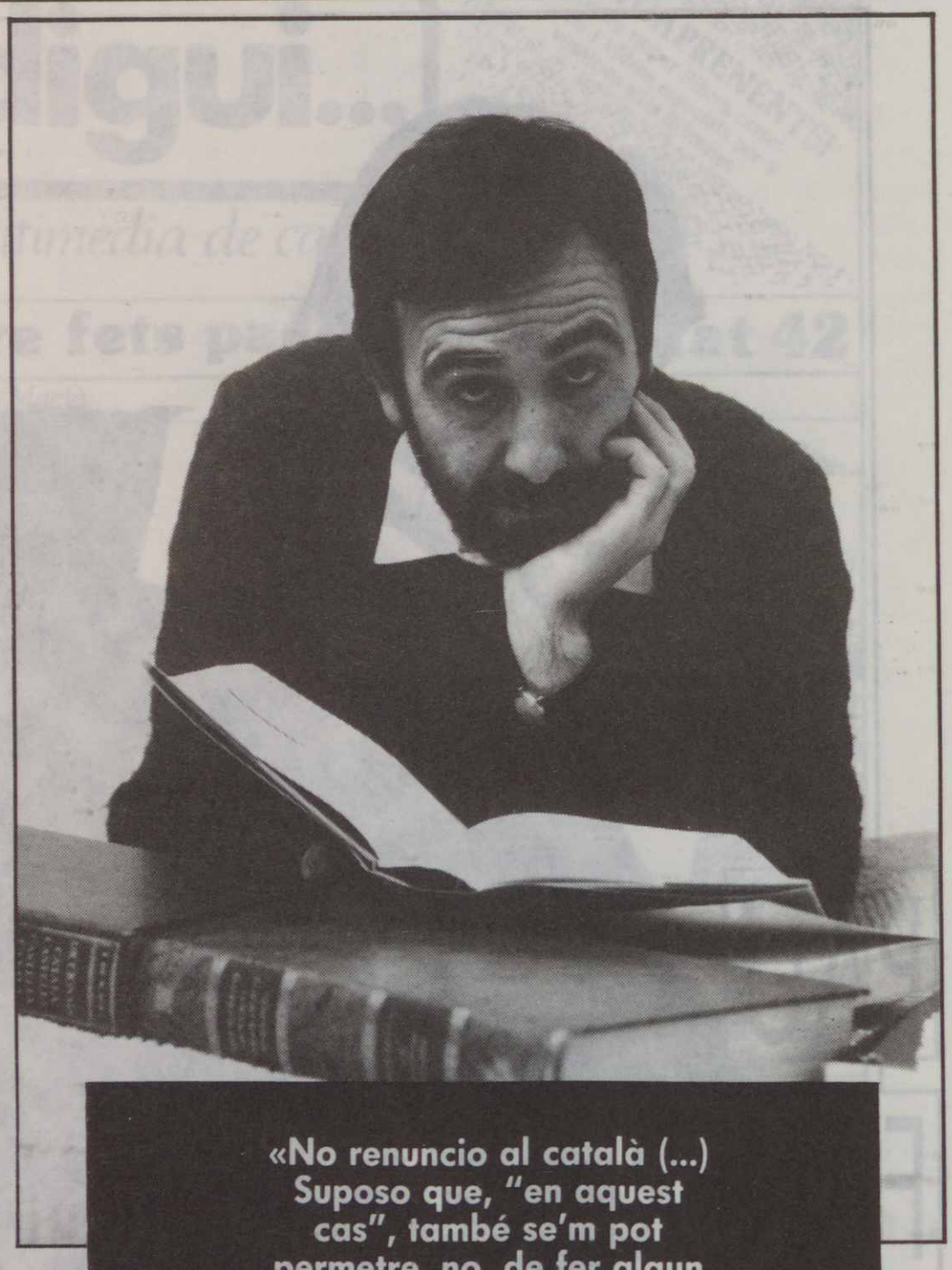
—Et fa la impressió que t'estan robant un dret que et pertany?

—Potser. Ara mateix tinc tres llibres llestos per publicar, i són en català. Amb la democràcia no és tanta la necessitat de lluitar per una llengua perseguida.

Flor de Sal, l'obra premiada, és, en paraules de l'autor, la història d'un home humil, fill bord d'un noble, que sense cultura i partint del no-res aconsegueix establir-se com a burgès ric mitjançant l'aventura, el corsarisme i l'enginy, per Fran;a, Itàlia i Rússia, lluitant amb els anglesos, buscant sortides a la seva vida. Per escriure l'obra va necessitar tot un any i molta paciència per recopilar documents sobre l'època, Menorca i el segle XVIII.

—Com és el caràcter del menorquí? Té algun tret especial?

—Sí. Fixa't que Menorca és la terra d'Espanya més vegades envaïda, des de la prehistòria. Al segle XVIII, concretament hi ha tres dominacions angleses, una francesa, i els espanyols entremig. Això vol dir que els menorquins no sabien mai quin seria el seu pròxim amo i vol dir també que s'adaptaven a cada amo sense oposar-se a les seves guerres. Que venien els francesos? Anaven a rebre'ls amb les autoritats. Venien els espanyols? Anaven a rebre'ls també. Així que el menorquí té un caràcter flexible.

«No renuncio al català (...) Suposo que, "en aquest cas", també se'm pot permetre, no, de fer algun llibre en castella?»

—Però la reacció lògica hauria estat la contrària, no? Sentir-se envaïts, mostrar-se a la defensiva.

—Quan tu entres per primera vegada en una illa t'ho sembla, de tancada i reticent. Des de l'illa s'és poc propens a ser obert perquè som poca gent i quasi no ens comuniquem amb l'exterior, però una vegada tractada, descobreixes que una illa també pot ser receptiva al màxim.

—La gent marxa molt de Menorca?

—No marxen, no. El que passa és que si un va i mira la guia telefònica de Menorca veu que tot són els mateixos cognoms perquè la gent està molt acostumada a reproduir-se entre coneguts, entre ells, durant segles. Ara devem ser entre cinquanta i cinquanta-cinc mil habitants només. Les coses ens arriben tard i anem una mica endarrerits.

—Però no t'has plantejat mai de marxar d'allà?

—No perquè he estat molts anys aquí, estudiant, i ja m'he acostumat a les dues bandes. Quan venc aquí ja sé el que trobaré, i quan vaig allà ja sé el que busco: més temps per treballar.

—Hi dediques moltes hores?

—No, no, unes tres hores diàries.

—I quina és la millor hora per escriure?

—Jo escric a les tardes. Als matins faig classes d'anglés a l'Institut.

—Aviat, amb els ordinadors, se t'acabarà això d'escriure a mà.

—Sí, ens trauran aquesta possibilitat que, en definitiva, era molt necessària per treballar bé el llenguatge. Quan escrius a mà vas més lent que a màquina i tens més temps per pensar. I si a sobre ho corregeixes un parell o tres de vegades et queda un llenguatge bonic i literari.

—Ets molt perfeccionista?

—En el llenguatge bastant.

—Autocontroles el teu propi estil?

—Sí, però no vull que sigui artificiós, controlo i... quin «flash» que fa aquesta màquina!

—Què és el «realisme màgic»?

—El que jo empro en les meves obres. Aquesta és potser la que menys ho utilitza —sols hi ha un personatge màgic que mor al primer capítol ajusticiat per la gent i que és la mare del personatge central— però en el fons no és més que la barreja de realitat, imaginació i fantasia. La fórmula suposo que resulta així: mescla de novel·la històrica tipus Bearn *o* Gatopardo, *crònica de la decadència de l'aristocràcia enfront de la burgesia, i novel·la d'aventu-*

res. L'objectiu: que no sigui encarcarada.

—És una novel·la fàcil de llegir? Popular o d'élite?

—La meva impressió és que és fàcil. I la impressió de la meva dona, que està per allà darrera, (aixeca la cella de la cicatriu) *també és aquesta.*

Frugal, parc, prudent, igual que un frare caputxí, Pau Faner ens mira des d'abaix i a càmera lenta. Demà marxa cap a Menorca i amb ell els 4 o 5 diccionaris que ha comprat, entre ells el *Diccionari d'Argot* de Juan Manuel Oliver que defineix «català» com «ser interessat i poc esplèndid». Probablement, aquest biògraf de Rubió i Tudurí hagi viscut doble perquè va a «velocitat zero» i amb aquesta sobrietat s'ha fet amb set premis: 1972, el Ciutat de Palma amb *L'Arcàngel*; 1975, el Sant Jordi amb *Un regne per a mi*, obra que l'any 1977 obtindria el premi nacional de la Crítica; el Víctor Català per *Lady Valentine*; el Josep Plà de 1983 per *Fins al Cel*, l'obra que ell acostuma a recomanar. La seva dona assegura que és un irònic acabat.

—Ella era una alumna meva, una de les poques que estava atenta i es llegia els llibres de dos en dos.

—A primera fila?

—No. A segona. Escoltava molt, com si caigués un fil d'una narració, molt, i ara que ja fa vuit anys d'això em serveix de guia crítica del que escric i del model del que pinto. És com un possible lector extern, m'avisa quan la novel·la està interessanteta.

—Et fa de brúixola.

—Per capítols.

—Ella en ha confiat que la gent del jurat van dir coses molt bones de tu.

—Sí, però potser no es poden dir (Silenci) *Bé, d'acord: m'han dit de la novel·la que el resultat no va ser un 5 a 0 perquè era poc elegant. Paraules literals.*

—Si ara et diguessin: la resta de la teva vida te la passaràs llegint Umberto Eco i Milan Kundera, et semblaria una condemna de la moda?

—Jo procuro estar al dia amb les modes. Durant molts anys m'he aficionat a la literatura fantàstica però no em fa res llegir coses tan passades com Valle Inclán, Cervantes o Joanot Martorell.

—Quan comences un llibre et proposes acabar-lo cagui qui caigui o l'abandones?

—No el deixo mai. M'he fet el ferm propòsit d'acabar tots els llibres perquè no m'agrada que em diguin que un llibre pot amb mi.

—Com veus la realitat de la literatura catalana?

—Ja fa molts anys que va bé. La literatura castellana va anar bé durant els anys 50-60, però després va decaure, i en canvi la catalana des dels anys 60 encara no ha decaigut. Com que és bastant desagradable que li diguin a un que és «una promesa» diré que la literatura catalana d'avui és plena de «realitats».

—No diràs ni un nom.

—No és el cas.

—Un.

—El Pere Calders, per exemple, encara que no sigui jove, és un home del qual he llegit amb gust tota la seva obra.

Els seus fills el veuen quan surt per televisió i li pregunten per què vol més premis, amb ulls atònits i inquisidors. La gran, la Rosa, té set anys i la llunyana intuïció que vol ser escriptora; el Pau, de cinc, «diu que vol ser pirata o una cosa així».

—Et preocupa molt el futur d'aquesta genteta petita quan tothom diu que el tenen molt negre?

—Sí, em fa pensar que malgrat el que digui l'Església, posar molts fills al món no és convenient, però tampoc no és convenient no posar-ne cap.

—Et consideres un home religiós?

—No, no, que va.

—Ateu?

—No, ps...ah...es, es, escèptic, potser.

—Quina educació vas rebre?

—Salesians. I potser aquesta ha estat la reacció en contra del que t'han ensenyat i de com t'ho han ensenyat, per la força vull dir. Puc dir públicament que des dels 18 anys no he estat practicant.

—És cert que els col·legis religiosos, a canvi de rigidesa, han ofert disciplina de treball a gent que després han estat escriptors famosos?

—Doncs jo et puc dir que era molt indisciplinat, no rebel perquè jo sóc una persona molt seriosa, tancada, però t'asseguro que quan em deien «fes això» no ho feia, i si m'obligaven feia veure que no en sabia. Jo vaig ser molt mal estudiant, no vaig estudiar mai, mai, i fins a cinquè de batxillerat vaig anar passant els cursos sense obrir ni un sol llibre.

—I com es fa això?

—De sentir-ho. Anar a classe cada dia és molt avorrit, saps? però si allò que et diuen ho assimiles bé ja no cal fer res més.

—Has canviat molt de caràcter?

—Ara domino més les situacions. De petit era molt inadaptat, molt, jo somniava sempre que queia per un precipici, que no arribava mai al final i que cridava. O somniava que anava despullat pel carrer i m'havia de tapar.

—Tenies pors?

—Complexos, complexos. També d'inferioritat.

—Mai no t'has plantejat canviar radicalment de manera d'escriure, dir «va, ara faré un experiment de novel·la».

—Sí, n'he fet, però més en imaginació fantàstica. He fet novelles totalment surrealistes, altres sense lligams, i l'evolució és clara: les primeres novel·les són molt més dolentes i males de llegir perquè la imaginació va sense canalitzar, les imatges s'amunteguen sense donar respir al lector.

—T'afiliaries a un partit polític?

—Ni que fos obligatori. Això de la disciplina de partit, amb mi, impossible.

—I la teva pintura tampoc no es pot definir?

—Abans surrealista, era més figurativa.

—Creus en els crítics?

—Me'ls llegeixo. El que passa és que a vegades et despisten però a voltes t'orienten i et fan caure en errors.

—S'equivoquen? Malinterpreten?

—Molt. I quan ho fan molt clarament es veu tant que jo em poso a riure però és que és evident: s'equivoca tothom.

—Què en penses del nacionalisme extrem?

—A mi em sembla bé tot, en principi. Potser si les coses continuen en un marge de llibertat deixarà de ser tan extrem i potser aquest sentiment radical és necessari, no ho sé, potser és una conseqüència lògica.

—La Crida pensa que aniria bé «facilitar el camí de tornada» de molts emigrants que han vingut a Catalunya. Què en penses?

—Potser ho diuen com una solució econòmica, perquè ara ja sobren. Potser sí que seria una solució per a ells, per als qui vulguin tornar a la terra. Jo vivia a Badalona i molts emigrants sense feina haurien tornat, s'havien venut la casa als anys 60 per venir aquí i no tenien on anar a caure morts. Però crec que seria molt car facilitar aquestes coses. Sols si fos el desig d'uns i altres, facilitar-ho seria magnífic.

—Et sents més menorquí que català?

—No, no. Jo tenc molt d'amor a la terra menorquina perquè m'ha tractat molt bé però també m'ha tractat molt bé Catalunya. I m'estan tractant darrerament molt bé en castellà, cosa que no hauria suposat mai, per tant crec que un menorniquisme aferrisat seria ridícul.

Va néixer fa trenta-sis anys a Ciutadella. I els talaiots encara el perverteixen.

Núria Escur

«Darrerament m'estan tractant molt bé en castellà, cosa que no hauria suposat mai, i per tant crec que un menorquinisme aferrisat seria ridícul.»

J.B.C.

CORONEL REDL

En una línia formal que ja s'ha vingut a anomenar subviscontiana, el realitzador hongarès Istvan Szabo, que ja havia fet *Mephisto* amb els *aires* de *La cadutta degli dei*, ens presenta ara *Coronel Redl* ventada en aquesta ocasió per una sumptuositat digna de *Ludwig*. El preciosisme, però, més que un recurs —no cal dubtar que per a Szabo *també* és un recurs— és aquí una fi: *Coronel Redl* s'assaboreix amb gust i el dibuix d'ambients i comportaments propis de l'èpica que ens pinta —els darrers anys de l'imperi austrohongarès— està molt ben acabat. La història general de l'oficial Redl, de la seva fidelitat a la monarquia, el seu cantó homosexual i la traïció final a la causa, amb execució-suïcidi inclosa, no acaba, però, d'estar ben lligada. La interpretació de l'astre Klaus Maria Brandauer dóna la mida exacta i no està tan pujada de to com la de *Mephisto*. En qualsevol cas, un film a tenir en compte.

RE-ANIMATOR

La triomfadora del passat Festival de cine fantàstic de Sitges ha d'acontentar per força no sols l'aficionat del gènere sinó l'amant del cinema *tout court*, car es tracta de la il·lustració *delirant* —en tota l'extensió del terme— d'un relat de Lovecraft, paroxisme del fàstic i l'horror regat, però, aquí està la gràcia, amb un brillant humor sarcàstic. La pel·lícula, en efecte, que, tot i tenir efectes especials notables, és de baix pressupost, suposa una troballa magnífica en el terreny de la paròdia de gèneres —terreny on Mel Brooks, després del seu esplèndid *Jovencito Frankenstein*, va naufragar estrepitosament—, ja que no sols respecta l'objecte i els codis de la seva paròdia, el terror, sinó que proporciona un bon nombre de gags visuals com fa temps no vèiem. L'orgia de zombies final —per dir-ho d'alguna manera— és igualment memorable. I els actors, tots desconeguts, deixaran ara mateix de ser-ho.

EL PRIMER TORERO PORNO

CINEMA

LA COMÈDIA I LA TAUROMÀQUIA CATALANES

Alguns n'esperaven més, altres ja s'ho veien a venir. El cas és que la darrera pel·lícula d'Antoni Ribas comença a decebre. Acusen «El primer torero porno» de diàlegs fluixos i trama artificial. La bona voluntat, però, hi era.

Em ve ara a la memòria un antic *Patufet* on hi havia un reguitzell d'interrogants sobre la nostra geografia. «Sembla estrany —deia— que a Vic s'hi mori algú». O bé «(...) que a l'Ametlla no estiguin *garrapinyats*», «(...) que a Llançà encara hi quedin coses», «que a Setcases hi càpiga tanta gent», «(...) que a l'Hostalric facin Menú Turístic», etc. També hi deia «sembla estrany que a Ribes costi tant d'arribar-hi».

L'acudit s'actualitza a hores d'ara. A Ribas, en efecte, a l'Antoni Ribas, costa d'arribar-hi. Confesso, amb pena, que ni amb *La ciutat cremada*, ni amb *Victòria*!, ni abans amb *Los salvajes de Puente San Gil* —pel·lícula en tot cas que, ara, convindria revisar—, no hi he arribat mai, a Ribas. El seu cinema, tot i que és el setè un art confeccionat amb l'artifici, se'm fa massa artificial. En cap moment jo no he vist espontaneïtat, *naturalitat*. Ni els seus personatges, sovint ben dibuixats però mancats de vida pròpia, de registres interiors, ni els seus escenaris, dotats d'una grandiloqüència de cartó en els casos de *La ciutat cremada* i *Victòria*, no tenen l'entitat que els pressupostos demanaven i prometien.

Antoni Ribas, després de la disbauxa del 17 perpetrada el 82, ha fet molt bé de rodar ara una comèdia. Una comedieta, disminuïm el terme ja que ell mateix ha partit aquest cop d'una modesta proposta: elaborar una trama d'embolics a partir d'un personatge-base força atípic entre nosaltres. Un torero. Un torero convençut de ser-ho i, a més, per acabar-ho d'adobar, un torero porno. *El primer torero porno* —títol admirable: tant a Madrid com a Barcelona s'escriurà igual— és, doncs, l'última pel·lícula del polèmic realitzador català, el nostre Cecil B. de Mille ara reconvertit en Frank Tashlin.

L'esquelet d'*El primer torero porno* ofereix infinites possibili-

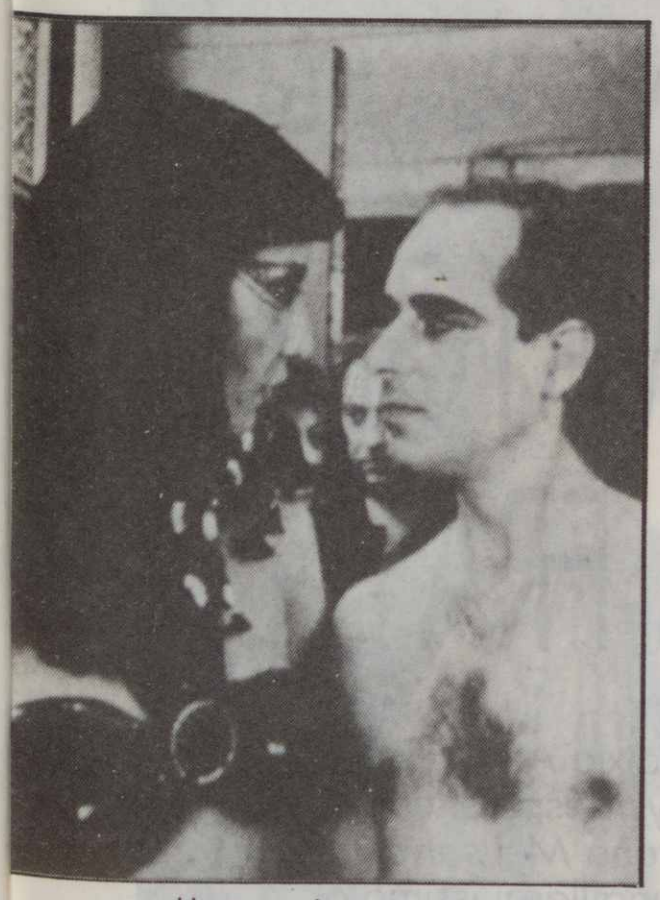
RADIO P.I.C.A.

L'EMISSORA D'AQUÍ FEDERADA A L'ASSOCIACIÓ EUROPEA DE RADIOS INDEPENDENTS

88.6 MHZ. DE LA F.M. DE BARCELONA

DE DILLUNS A DIVENDRES 24 HORES DE TRANSMISSIÓ
DIUMENGE A PARTIR DE LES 9 DEL VESPRE
JAZZ.. ROCK.. PUNK... GRAVACIONS INÈDITES,
BLUES.. MÚSICA CLÀSSICA.. CONTEMPORÀNIA..
INDUSTRIAL.. POESIA.. RELATS.. ENTREVISTES.

APARTAT DE CORREUS-9. 242-BARCELONA-TEL. 217 57 47

Un torero i uns quants embolics.

tats de desenrotllar una comèdia d'allò més clàssica, una comèdia de situacions, de fingiments i equívocs, de personatges entrant, sortint i trepitjant-se. Amb secundaris sempre a punt per dir la seva i imprimir caràcter. Tota una tradició de la *screwball comedy*, en efecte, de Lubitsch a Hawks, es basa precisament en el teixit que aquest esquelet ens presenta a primer terme.

Però l'esquelet no és el guió, i tant que no ho és. El guió d'*El primer torero porno* ja ens comunica les primeres anomalies de la funció. Els personatges, per exemple, a través del guió, neixen sense força, desposseïts de caràcter; les situacions s'allarguen component enormes blocs que denoten l'origen teatral de l'obra, la divisió de la trama en esquetxos mal programats. I els diàlegs, finalment, són tan banals com, sovint, ridículs; algunes frases tenen una absència d'enginy com fa anys no escoltàvem en el cinema català.

Tot, però, s'hauria pogut arreglar en la direcció: els guions imperfectes poden convertir-se en grans pel·lícules mitjançant una posada en escena rigorosa i una cosa tan important en la comèdia com és el *timing*. Però no. No s'ha arreglat. Filant prim, ha jugat a ser Bellmunt —la pretesa frescor dels personatges, l'accent de les veus, el mateix Joan Borràs en un *cameo rol* que ben bé se l'hauria pogut estalviar...— i no li ha sortit bé, alhora que alguns subtemes —el *progre*, la *pija*, el feminisme perseguit per la policia, les *manis*...— se'ns presenten com unes pàgines de l'actualitat quan, en realitat, ja fa anys que Bellmunt —per tornar al model— els ha oblidat per entrar a cara descoberta en terreny de Gregory La Cava. Queda, doncs, *El primer torero porno*, com un intent d'elevar la nostra prosa cinematogràfica a l'esfera de la comèdia clàssica. Aplaudim l'intent: plorem els resultats.

Jordi Batlle i Caminal

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Programa del 16 al 22 de gener de 1986

Dijous, 16: 18:00 h.: **Alegres compañeros,** Grigory Alexandrov, 1934. URSS V.O.S.E. *20.00 h.:* **El circo,** Grigory Alexandrov, 1936. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **Volga-Volga,** Grigory Alexandrov, 1938. URSS V.O.S.E.

Divendres, 17: 18.00 h.: **Charlie Chan en la ópera,** H. Bruce Humberstone, 1936. USA V.O.S.E. *20.00 h.:* **Chapaiev,** Serguei i Georgi Vasiliev, 1934. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **El joven Lincoln,** John Ford, 1939. USA V.O.S.E.

Dissabte, 18: 16.00 h.: **La pequeña vigia,** David Butler, 1936. USA V.O.S.E. *18.00 h.:* **La mascota del regimiento,** John Ford, 1937. USA V.O.S.E. *19.30 h.:* **El prado de Bezhin,** S.M. Eisenstein, 1936. **Alexander Nevsky,** S.M. Eisenstein, 1938. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **La marca del Zorro,** Rouben Mamoulian, 1940. USA V.O.S.E.

Diumenge, 19: 12.00 h.: Matinal infantil: **La marca del Zorro,** Rouben Mamoulian, 1940. USA V.O.S.E. *16.00 h.:* **El joven Lincoln,** John Ford, 1939. USA V.O.S.E. *18.00 h.:* **Ivan el terrible,** S.M. Eisenstein, 1944. URSS V.O.S.E. *20.00 h.:* **La conjura de los Boyardos,** S.M. Eisenstein, 1945. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **Sangre y arena,** Rouben Mamoulian, 1941. USA. V.O.S.E.

Dilluns, 20: 18.00 h.: **Sangre y arena,** Rouben Mamoulian, 1941. USA V.O.S.E. *20.00 h.:* **Los 13,** Mijail Romm, 1936. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **El hijo de la furia,** John Cromwell, 1942. USA V.O.S.E.

Dimarts, 21: 18.00 h.: **El hijo de la furia,** John Cromwell, 1942. USA V.O.S.E. *20.00 h.:* **Los marinos de Kronshtadt,** Efim Dzigan, 1936. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **Charlie Chan en los juegos olímpicos,** H. Bruce Humberstone, 1937. USA V.O.S.E.

Dimecres, 22: 18.00 h.: **Charlie Chan en los juegos olímpicos,** H. Bruce Humberstone, 1937. USA V.O.S.E. *20.00 h.:* **Chapaiev,** Serguei i Georgi Vasiliev, 1934. URSS V.O.S.E. *22.00 h.:* **Aguas pantanosas,** Jean Renoir, 1941. USA V.O.S.E.

Travessera de Gràcia 63. Telèfon: 201 29 06

JORDI BATLLE I CAMINAL

EL SILENCIO

Tystnaden. 1963. Director: Ingmar Bergman. Int: Ingrid Thulin, Gunnel Lindblom. Sueca. 1 h. 29 m.

Dues germanes antagòniques i un estrany marc europeu —un hotel— amb una llengua estranya i una guerra estranya. Tant els personatges femenins com l'escenari on es mouen vénen a confirmar la dificultat de comunicar-nos dels humans. ***EXISTENCIALISME ELEVAT AL QUADRAT.***
Dijous 16 (22,05), TVE2. Ciclo Ingmar Bergman.

NOMÉS ES VIU UN COP

You only live once. 1937. Director: Fritz Lang. Int: Henry Fonda, Sylvia Sidney. EUA. 1 h. 36 m.

Un esplèndid i desesperat film sobre la invisible barrera entre la innocència i la culpabilitat als ulls de la llei. *Només es viu un cop* ve a ser un cant poètic a la llibertat i la tràgica història dels dos joves protagonistes tindria una continuïtat en mans, entre d'altres, de Ray, Godard o Penn. ***BELLÍSSIMA.***
Divendres 17 (23,30), TV3. Cinema de mitjanit.

DESDE LA TERRAZA

From the terrace. 1960. Director: Mark Robson. Int: Paul Newman, Joanne Woodward, Myrna Loy. EUA. 2 h.

Amors i desamors, matrimonis i divorcis. Un film dramàtic realitzat convencionalment i ben interpretat. Però massa llarg, un xic pallissa. ***REGULAR.***
Divendres 17 (20,30), TVE2. Especial viernes.

EL IMPERIO DE LOS SENTIDOS

Ai no corrida. 1976. Director: Nagisa Oshima. Int: Tatsuya Fuji, Eiko Matsuda. Japones. 1 h. 45 m.

El sexe entès més enllà de la vida i de la mort. El sexe com a plaer absolut i etern. El film trenca amb les convencions socials i l'ordre moral. És un cant a l'amor foll i total, lliure d'obstacles. ***UN ORGASME D'HORA I TRES QUARTS.***
Divendres 17 (0,30), TVE1. Cine de medianoche.

HÉRCULES

Le fatiche di Ercole. 1957. Director: Pietro Francisci. Int: Steve Reeves, Sylva Koscina. Italiana. 1 h. 40 m.

Un pèplum com Déu mana, amb el Reeves. La pel·lícula està bastant mal feta, la veritat, però és la postal nostàlgica d'una manera de fer malament les coses diferent de la d'avui. ***MITOLOGIA GREGA. L'ANTIPASOLINI.***
Dissabte 18 (16,05), TVE1. Primera Sesión.

EPÍLOGO

Epílogo. 1983. Director: Gonzalo Suárez. Int: José Sacristán, Francisco Rabal, Charo López. Espanyola. 1 h. 27 m.

Ditirambo i Rocabruno, vells personatges de Suárez, tornen a reunir-se. L'ocasió s'aprofita per fer una reflexió sobre el pas dels anys, sobre la literatura i el compromís de l'intel·lectual. ***LITERÀRIA SENSE NECESSITAT DE SUBVENCIONS.***
Dissabte 18 (22,30), TVE1. Sábado Cine.

LA DARRERA OPORTUNITAT

L'ultima chance. 1973. Director: Mauricio Lucidi. Int: Ursula Andress, Fabio Testi. Italiana. 1 h. 31 m.

Acció, aventures, atracaments, botins, nena maca, nen bonic... Llàstima que els guionistes no pensin, els actors no actuïn, el director no dirigeixi... ***ESPANTOSA.***
Dissabte 18 (22,30). TV3. Pel·lícula.

EL FILL D'ALÍ BABÀ

The son of Ali Baba. 1952. Director: Kurt Neumann. Int: Tony Curtis, Piper Laurie. EUA. 1 h. 15 m.

Colorista i dinàmica producció inèdita a casa nostra plena de califes, princeses i palaus de Bagdad. Amb un eficaç equip tècnic i artístic, la distracció està assegurada. ***FANTASIA ORIENTAL.***
Dimenge 19 (16,00), TV3. La pel·lícula del diumenge.

SE ESCAPÓ LA SUERTE

Antoine et Antoinette. 1947. Director: Jacques Becker. Int: Roger Pigaut, Pierre Trabaud, Claire Maffei. Francesa. 1 h. 28 m.

Un matrimoni normal i corrent comença a patir una crisi. Becker, com sempre, observa amb exquisit tacte no sols les relacions de la parella, sinó també el seu entorn, en un registre realista i sense concessions. ***DRAMA MATRIMONIAL I OBSERVACIÓ SOCIAL.***
Diumenge 19 (22,10) TVE2. Domingo Cine.

PARSIFAL

Parsifal. 1951. Director: Daniel Mangrané. Int: Ludmilla Tcherina, Gustavo Rojo. Espanyola. 1 h. 31 m.

Una *rara avis* del cinema espanyol realitzada pel recentment traspassat Mangrané. Un film absolutament personal sobre l'obra de Wagner, delirantment *camp*, meravellosament escabellat. ***INCLASSIFICABLE I, PER TANT, NECESSÀRIAMENT RECOMANABLE.***
Dilluns 29 (20,30), TVE2. La noche del cine español.

METELLO

Metello. 1969. Director: Mauro Bolognini. Int: Massimo Ranieri, Ottavia Piccolo. Italiana. 1 h. 40 m.

Adaptació d'una novel·la de Pratolini on Bolognini no posà gaire de la seva part; en tot cas, el seu habitual luxe formal al servei, aquí, d'una història de vagues i marxisme enclavada a l'any 1902. ***VISIBLE.***
Dilluns 20 (22,00), TV3. Cinema 3.

LOS QUE NO PERDONAN

The unforgiven. 1960. Director: John Huston. Int: Burt Lancaster, Audrey Hepburn, Audie Murphy. EUA. 2 h.

Conflicte familiar ocasionat per problemes racials. Els indis ataquen. Huston dispara amb força i dinamisme. La pel·lícula té vigor i uns secundaris excel·lents: el Saxo, la Gish, el Bickford... ***WESTERN AMB FÚRIA.***
Dimecres 22 (21,35), TVE1. Ciclo Audrey Hepburn.

FRANCESC BURGUET I ARDIACA

PRIMER AMOR, QUINA DELÍCIA!

A partir de *Primer Amor,* el primer relat que Beckett va escriure en francès, Sanchis Sinisterra, com a dramaturg, Fernando Grifell, com a director, i Luis Miguel Climent, com a protagonista, han creat un espectacle deliciós. *Primer Amor* conté fragments de la més pura ironia de l'autor d'*En attendant Godot,* aquella sàvia mescla d'humor, tendresa i dolor que conformen l'escepticisme inevitable de la vida.

L'espectacle s'havia presentat fa uns mesos al teatre de l'Institut Francès i, ara, aquest gener, gràcies al fracàs previsible, i per tant incomprensible, de *Moundhomes,* ha pogut arribar a un escenari natural de la cartellera barcelonina, de més projecció pública. I és que hauria estat una llàstima que un espectacle tan profundament i encertadament beckettià com aquest *Primer Amor* l'haguéssim conegut i fruït tan sols els quatre gats que ens vam atansar a la caverna de l'Institut Francès, sens menyspreu, ben al contrari.

D'una banda, el discurs de Beckett arriba a la seva més alta claredat antològica, aquella ganyota tràgica, aquella rialla dolorosa. A través de la neutralització del llenguatge —inspirada, i la cosa sovint s'oblida, en la neutralització quotidiana en què inútilment es debat el llenguatge (com una trampa, com una promesa fal·laç, com una llum hipòcrita), o allò que escriu, amb tant d'amor, Sanchis Sinisterra, «què dir, escrivint, sobre algú que diu que escriu per dir que no hi ha res a dir escrivint?—, Beckett basteix un distanciament immediat i poètic: rere aquella aparença còmica, la mediocritat de l'espècie; rere la riota, la tragèdia íntima, absoluta, definitiva, de l'existència.

I quin gran treball que fa Luis Miguel Climent! Quina claredat de dicció i quin to, a cops, més encertadament al·legòric de tota l'obra de Beckett. Al darrere, un llarg treball, una elaboració matisadíssima. Al davant, una interpretació excepcional que fa ressonar amb la contundència del pallasso el gest i la ganyota tràgics de Beckett.

COMENÇA LA TEMPORADA DEL CENTRE DRAMÀTIC

DE «PLATÒNOV» A «MEL SALVATGE» DE TXÈKHOV A FRAYN

TEATRE

El 17 de gener de 1850, naixia Anton Txèkhov. Justament cent vint-i-sis anys després, el Centre Dramàtic de la Generalitat estrena *Mel salvatge,* la versió que Michel Frayn ha fet d'una llarguíssima obra que Txèkhov escriví als vint anys, coneguda habitualment amb el nom de *Platònov,* que és el protagonista d'aquesta història russa on s'endevinen els personatges i els temes del món literari del Txèkhov madur. Pere Planella n'és el director i Fermí Reixach, el protagonista.

Anton Txèkhov (1860-1904)

L'estrena de *Mel salvatge* en el Centre Dramàtic de la Generalitat ens posa en contacte amb una de les obres menys conegudes d'Anton P. Txèkhov, que ens arriba a través de la versió que n'ha realitzat el dramatug anglès Michael Frayn, un autor prou conegut entre nosaltres, gràcies a l'èxit actual de *Pel davant... i pel darrera.* L'obra original de Txèkhov és una peça de joventut, escrita quan aquest tenia uns vint anys, que no s'estrenà ni edità en vida seva, i que fou redescoberta el 1920, setze anys després de la mort de l'autor rus. En el manuscrit redescobert hi manca la primera pàgina i, amb ella, el títol pensat per Txèkhov per a la peça. Per això, l'obra ha estat editada i ha pujat als escenaris amb multitud de títols, molt sovint el de *Platònov,* pel nom del protagonista, però també amb d'altres denominacions: *Un Don Joan a la russa, Un escàndol al camp, Aquest foll de Platònov,* etc, per la qual cosa de vegades resulta difícil identificar-la. En totes aquestes ocasions, però, l'original txekhovià ha sofert processos d'adaptació de diversa factura, ja que la peça, tal com fou descoberta és irrepresentable per la seva durada (unes sis hores), les excessives complicacions argumentals, els defectes de forma i certes incongruències internes. La més recent d'aquestes adaptacions és la de Michael Frayn, encarregada pel National Theatre londinenc i estrenada el 1984. Frayn, a més de la seva abundosa producció pròpia és un bon coneixedor del rus i ja havia traduït altres obres de Txèkhov. En aquesta ocasió, a més de traduir-la a l'anglès, elaborà una versió força lliure i cercà un nou títol, *Wild honey,* extret d'una de les rèpliques finals de l'obra. Títol que, per cert, hauria estat més correcte traduir al català com a *Mel silvestre* o *Mel boscana,* però això desfaria el joc de paraules de la versió anglesa, que juga amb els termes «lluna de mel», «mel silvestre» i «lluna de mel salvatge». Aquesta primera obra teatral de Txèkhov, que oferí a l'actriu Iermolova i que aquesta rebutjà, conté en embrió molts dels temes, situacions i personatges de la seva producció dramàtica de maduresa. Però no és només això, un compendi-programa, sinó que té la validesa i l'autonomia de les altres grans peces. Escrita més declaradament en clau de comèdia, que voreja la farsa i el *vaudeville* clàssic, l'obra ens planteja per primera vegada alguns dels elements-clau de l'aportació txekhoviana: la insatisfacció i la recerca de nous objectius, la grisor de la vida provinciana, la complexitat de les relacions humanes, la frustració i l'autodestrucció, l'ascensió d'una burgesia en contra de la classe terratinent, etcètera. Però ho fa a través d'una visió més mordaç, amb un esperit

Fermí Reixach i Carme Fortuny, protagonistes d'aquest *Platònov* de Txèkhov que arriba per primer cop Pirineus avall a través de la versió de Michel Frayn, l'autor de *Pel davant i... pel darrera.*

satíric més accentuat, a través d'un estil que s'acomoda perfectament a allò que pretengué sempre Txèkhov: escriure comèdies. (Recordem l'estupefacció de la gent de teatre del seu temps, Stanislavski el primer, quan Txèkhov afirmava que una obra amarga i dura com *L'hort dels cirerers era una comèdia).* Finalment, a *Mel salvatge*, o *Platònov*, l'autor rus estructura un repertori de relacions amoroses a través de les relacions diversificades del protagonista amb quatre dones diferents i, per tant, manté més rígidament que en les obres posteriors l'esquema clàssic de la faula argumental vertebradora de l'acció dramàtica.

L'aportació dramatúrgica de Frayn no es limita a la supressió de material sobrer per fer-ne una peça de dimensions normals: ha eliminat un parell de personatges secundaris, ha canviat alguns fets fonamentals de l'acció (per exemple, el desenllaç), ha accentuat el ritme i la caracterització farsesca o de vodevil i ha elaborat un *crescendo* rítmic, alhora que suprimia referències anecdòtiques o circumstancials i dotava el llenguatge de la vivor i eficàcia que és característica constant de la seva producció original. No són seves, com podria pensar-se, certes al·lusions que són terriblement actuals, al feminisme, per exemple. La seva fidelitat a l'original, tot i els profunds canvis que hem esmentat, és absoluta i totes les «traïcions» que com a traductor i dramaturg ha exercit damunt l'original provenen d'una decisió manifesta: fer viable i proper a l'espectador d'avui un text que admira d'un dels autors cabdals en la renovació de la literatura dramàtica contemporània.

Mel salvatge, doncs, és una peça de Txèkhov però també una obra de Frayn. Una obra molt russa, però també una peça que ha guanyat en intemporalitat i universalisme. Ofereix una d'aquelles magnífiques galeries de personatges, nous però coneguts, plens de ressons i parentius amb els que trobem a *Les tres germanes, La gavina, L'oncle Vània* o *L'hort dels cirerers.* Amb aquesta incorporació, doncs, completem el nostre coneixement de l'obra de l'escriptor rus, però sobretot comptem amb una obra i, cal esperar-ho, un espectacle que, més enllà de consideracions erudites o literàries, ens sedueix pel seu món, pels éssers humans que s'hi mouen i per aquelles expressions, sentiments i idees que, com en el millor Txèkhov, ens afecten, ens diverteixen, ens ajuden a trobar sentit a la vida.

Guillem-Jordi Graells

LLIBRES EL MÓN

SANDÀLIES D'ESCUMA
Maria Àngels Anglada
Col·lecció «El Dofí», 194 pàgs.
La vida d'una poetessa grega en el marc de l'època hel·lenística.
EDICIONS DESTINO

VIATGES
Jacint Verdaguer
A cura de **Narcís Garolera**
«El Garbell», 19, 128 pàgs.
Fa més de seixanta anys que el lector no tenia accés a la prosa de Verdaguer en uns relats originals i plens d'interés, sobre països d'Europa i el Nord d'Àfrica.
EDICIONS 62

LLENGUATGE I COMUNICACIÓ
Enciclopèdia Barcanova de la Ciència
Col·lecció «L'Univers de la Ciència»
Aquest llibre tracta de les diverses formes de comunicació, els diversos llenguatges i llengües, i els diversos mitjans amb què ens comuniquem, des dels sentits fins als satèl·lits artificials.
BARCANOVA

LLEIDA (1890-1936)
Caciquisme polític i lluita electoral
Conxita Mir
«Biblioteca Abat Oliva», 778 pàg., 3.000 ptes.
Una apassionat visió de la vida política de les comarques lleidatanes des de la Restauració fins a la Segona República.
PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

DINS L'HIVERNACLE
Rafael Bertran Montserrat
Una novel·la que no es pot deixar de llegir. Rafael Bertran ens fa viure intensament la intimitat de dos amants.
EDI-LIBER
HOGAR DEL LIBRO

UN CIRI A LA PROCESSÓ
Esteve Fàbregas i Barri
«Biblioteca Selecta», 516
El lúcid i prolífic autor lloretenc ens ofereix una nova mostra de la seva capacitat narrativa en un llibre enriquit amb dibuixos originals del gran Cesc.
EDITORIAL SELECTA
DISTRIBUCIONS CATALÒNIA

TERRA GUANYADA I ALTRES CONTES
Gonçal Castelló
Col·lecció «L'Aplec», 128 pàgs.
Carlins, roders, la contesa del 1936, les presons franquistes, tot això sota l'esguard d'un escriptor català de Gandia, d'una vigoria i un tremp humà admirables.
EL LLAMP

EN ROC VENTÓS
3. Els fantasmes del Montgrony
4. Terra cremada
5. La flama del Canigó
August Bernat - UTS
Col·lecció «Historieta Gràfica»
Tres aventures d'en Roc que faran les delícies dels defensors de la terra.
EL LLAMP

L'AMERICÀ QUE ESTIMAVA MOBY DICK
Xavier Moret
«La Unitat», 101
Novel·la finalista als premis Octubre 1984. En la primera obra de l'autor es barregen el KGB, l'amor, la CIA i un planta petroliera tarragonina en una història d'espies apassionant.
EDITORIAL TRES I QUATRE

BOCCATO DI CARDINALI
Ofèlia Dracs
«La Unitat», 100
Un recull d'històries gastronòmiques contades durant un àpat celebrat pel papa Alexandre VI enmig de la Roma violenta i sensual dels Borja.
EDITORIAL TRES I QUATRE

RECULL D'ENDEVINALLES
Francesc Salvà
Col. «Una Mica de Tot», 11, 400 ptes.
Segona edició
Per a nens i nenes. Les endevinalles enriquiran el vostre llenguatge, faran més àgil el vostre raonament: plantejant problemes i qüestions gramaticals us divertireu molt.
EDITORIAL SALVATELLA

CALAIX DE SASTRE
Francesc Salvà
450 ptes.
Aquest llibre intenta fer viure als nois i noies les estacions de l'any en forma d'experiències, jocs, llaminadures, treballs i lectures.
EDITORIAL SALVATELLA

RENOI, QUINA PORTERA!
Miquel Porter i Moix
Col·lecció «El Brot», 33, 224 pàgs.
Premi «El Brot» 1985
En aquesta novel·la es pot trobar una mica de tot. Eticisme i erotisme, amor i cruesa, novel·la negra i de costums, humor i temor...
EDITORIAL PÒRTIC

EL CATALANOSCOPI
Oriol Vergés
124 pàg., 465 ptes.
«La Xarxa»
Una visió irònica i sincera de la història de Catalunya a través dels segles.
PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

MÚSICA

RAMON SÚRIO

SADE

Se'ns anuncia amb un mes d'antelació la visita de Sade Adu, la cantant nigeriana esdevinguda tot un succés l'any passat amb el seu àlbum de debut *Diamond life*. Cançons com «Smooth operator» i «Your love is king» varen ser la sintonia per a unes quantes tardes llànguides i la cara exòtica de Sade va començar a proliferar per les portades de les revistes. Una veu fonda cantant unes cançons ben construïdes, amb uns arranjaments que fan del tot un cúmul de detalls, una mica de jazz, pop, soul, i sempre la veu de Sade embastant unes melodies on pren part preponderant la guitarra i el saxofon de l'inseparable Stuart Matthewman. I, la cirera del pastís és que totes les bones vibracions estan controlades per Robin Millar, cervell d'un ressorgiment de sons estovats que inclou Everything But The Girl i Working Week.

Amb el nou disc de Sade, *Promise*, s'intenta repetir la fórmula: mateix productor, música i estudi per donar una continuïtat tenyida de melangia, calma que es tradueix en uns ambients més «jazzys» però menys inspirats que en el primer disc.

Els dies 6 i 7 de febrer tindrem l'oportunitat de compovar en què es converteixen els mòrbids anhels que procura la veu de Sade. Avançant-se a una propera gira que farà l'abril per tot l'Estat, arribarà al Studio 54 en primícia. Encara que n'hi ha que parlen d'una nova Billie Holliday, no cal apressar-se a posar superlatius, temps tindrà per demostrar si és veritat o no.

DOLÇ PAPÀ NEIL

No fa gaires dies podíem observar Neil Young a TV3 amb tota la seva fúria rockera, una façana, la dura, que ha anat cultivant des dels seus primers balboteigs amb Buffalo Springfield, però que ara té una mica abandonada. L'última descàrrega de decibels va ser *Reactor*. Des d'aleshores fins ara s'ha anat despenjant amb àlbums eclèctics i a vegades irritants per als fans de tota la vida. Les tres darreres entreges oscil·len del so tecnològic al rockabilly passant pel country, i desarmen a aquells que busquen una continuïtat en la seva obra.

Old ways són vells camins que porten a bon terme les noves cançons. Ajudat per la crema dels camperols —Waylon Jennings i Willie Nelson— fa honor a la seva recent actitud conservadora amb música vaquera.

JUAN RULFO

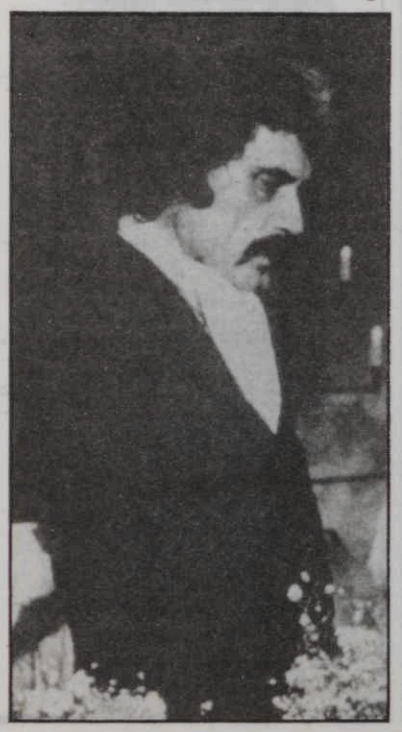
UN ABSURD *PEDRO PÁRAMO*

LITERATURA

Arran de la desaparició de l'autor mexicà, Avel·lí Artís ens recorda la història de la desafortunada versió cinematogràfica de la novel·la

La idea de fer una pel·lícula basada en el *Pedro Páramo* de Juan Rulfo l'havia tinguda Carlos Velo des de feia molts anys, però res no s'havia concretat pel que feia al finançament de la producció i tota la tasca que fins aleshores havia fet el director gallec era una temeritat, amb el risc que comportava d'hores i pàgines i més pàgines fent un guió que potser mai no hauria de servir per a res.

Parlar de la versió cinematogràfica de *Pedro Páramo* m'obliga a referir-me en primer lloc al director que ja tenia el plàcet inicial de l'autor: Carlos Velo Cobelas, un nacionalista gallec de soca-rel exiliat a Mèxic. Bibliòleg professional, Velo havia *descobert* el cinema en la seva càtedra universitària madrilenya i allí havia començat a experimentar l'efectivitat didàctica de la imatge en moviment i, de mica en mica, l'havia seduït aquella activitat fins aleshores col·lateral.

Arribat al país que l'acollia, aviat va saber que les possibilitats que li oferia l'ensenyament de la biologia eren molt reduïdes i, en canvi, les del cinema aparençaven ser molt més extenses. (En aquells anys primerencs de l'exili republicà, el cinema mexicà va assolir un èxit que va durar ben bé un parell de dècades; després va anar minvant fins a quedar en gairebé no res i en aquest precari estat es manté, exceptuades algunes escadusseres produccions). Carlos Velo havia fet un debut espectacular com a director cinematogràfic: la pel·lícula *Torero*, amb Luis Procuna, el matador llavors al cim de la seva fama, i el film faria una triomfal volta al món i guanyaria tota mena de premis. *Torero* era la irreprotxable targeta de visita de Carlos Velo. Treballava amb Manuel Barbachano Ponce, un cineasta autodidacte que havia produït diversos films, sobretot molt imaginatius, i havia acabat fundant la companyia Tele Revista, S.A., autora d'un original informatiu que es passava a tots els cinemes del país quan encara mancaven uns anys per a la televisió.

Manuel Barbachano Ponce és un home que ha tingut un afecte gairebé visceral per la República Espanyola i va obrir liberalment les portes de la seva empresa als exiliats. Després, *fitxava* amatent tota mena d'inquietuds intel·lectuals, vinguessin d'on vinguessin. Tal cosa va ocasionar que tingués treballant per a la seva companyia els colombians Álvaro Mutis i Gabriel García Márquez, els mexicans Juan Rulfo i Carlos Fuentes ultra diversos espanyols i a mi mateix, l'únic català de la seva host. Allí va començar la meva robusta amistat amb aquests que he anomenat, més els altres mexicans implícits, a partir de Manuel Barbachano i els seus germans Jorge i Miguel i, sobretot, amb el poeta-director Fernando Espejo, germà més que no pas amic.

Tornem a *Pedro Páramo*. És una novel·la complexa, amb un estret nus psicològic central i una acció reduïda al mínim, i els factors més conspicus són la recerca del jo que fa el protagonista a través d'un món sense línia divisòria entre allò real i allò altre imaginari. Jo sempre havia cregut que *Pedro Páramo* era la novel·la menys cinematogràfica del món, entès el cinema en el seu llenguatge habitual i molt abans de l'aparició de monstres com Kubrick o Fassbinder, que no haurien fet cap pas endarrera a l'hora d'acarar-se amb un tema com *Pedro Páramo*. Vull dir que, des del primer instant, vaig dubtar de la reeixida i atribuïa a Carlos Velo un exigu marge d'atots. I ho dic —i vull que consti— que no menystinc la personalitat del meu admirat amic Carlos Velo: em limito a consignar el fet que ni ell ni ningú del cinema mexicà, en aquells temps de Jorge Negrete, Pedro Infante, María Félix i Dolores del Río no podia afrontar el risc de la novel·la de Juan Rulfo.

Com fos, Manuel Barbachano va posar a la mà de Carlos Velo tots els elements que calien per a realitzar el *Pedro Páramo* cinematogràfic. El director se'n va anar principalment a l'Estat de Jalisco, a cercar-hi locaccions (i que el mot valgui en català en el sentit que el cinema li dóna, d'indrets interiors o exteriors bons per a filmar-hi) i a enllestir el guió. He de dir, en honor a la veritat —me l'havia confessada en manta ocasió— l'escepticisme de Juan Rulfo respecte a la versió filmada de la seva obra literària.

El fet era que ja havien contractat diversos monstres sagrats per a la pel·lícula i encapçalava la conspícua llista Ignacio López Tarso que, per entendre'ns, era com el Josep Maria Flotats mexicà d'aleshores. Hom no s'adonava que anaven de cara a la preparació d'un còctel amb ingredients de primera, els més exquisits, però sense coctelera, remenats en un gibrell amb una llossa. I això en va sortir: una terrible, llarga i reiterada divagació, que cerca suport en una acció gairebé inexistent i en una càmera audaciosa a estones, més la incontestable labor d'uns actors prestigiosos. Però el *Pedro Páramo* de Juan Rulfo no hi surt per enlloc, i aquesta és la crua veritat.

Avel·lí Artís-Gener

EN LA MORT DEL PREMI NOBEL

PETIT HOMENATGE A JAROSLAV SEIFERT

LITERATURA

Monika Zgustová, traductora al català i amiga personal del poeta txec, ens fa una evocació personal de la seva obra.

«Amb passió llegia versos, / estimava la música / i, sempre sorprès, vagava / d'una cosa bella a l'altra. / Però quan vaig veure per primera volta / la imatge d'una dona nua, / vaig començar a creure en miracles. / La vida va passar de pressa. / Va ser massa breu / per als meus anhels llargs, / interminables. / Sense adonar-me'n / s'ha apropat la fi de la vida. / La mort aviat donarà una puntada de peu / en la meva porta, i entrarà. / Del terror i l'ensurt en aquell instant / se'm tallarà l'alè / i m'oblidaré d'inhalar.»

(Fragment del poema *Autobiografia* del recull *El paraigua de Piccadilly*, (1978).

D'aquesta manera el poeta Jaroslav Seifert resumeix la seva vida, que va durar vuitanta-quatre anys i tres mesos. Un dia em va confessar que li agradaria viure fins als noranta, més no, perquè estaria massa malalt, però tampoc menys, ja que volia encara tenir temps per passar-lo amb la seva família, els nombrosos amics i amb la Senyora, la Senyora Poesia. Desgraciadament, la seva malaltia no va permetre que es complís aquest desig.

Seifert era l'últim de la més important plèiade de la poesia txeca. Feia anys que l'havien deixat els seus entranyables amics i companys —Holan, Nezval, Hrubín, Halas, Biebl—. A cadascú d'ells Seifert va retre un bell homenatge en els seus versos; ningú, però, li pot tornar aquest servei. Al final de la seva vida, el poeta se sentia sol, abandonat de tots els de la seva generació i durant llargs anys es preparava per al moment quan el visitaria «l'amant dels poetes», la mort. De fet, aquest tema es va convertir en una obsessió: fa uns vint-i-cinc anys, el poeta va ser al llindar mateix de la mort a causa d'una complicada operació de la columna vertebral que el va deixar mig paralitzat de cames. A partir d'aleshores, Seifert tenia, a través de la seva poesia, una íntima relació amb la mort. Això no obstant, no era un trobador que fes la cort a aquesta amant amb corona de flors mortes; per a ell, la mort era «la senyora de tots els dols, amb la cua del vestit teixida de l'agonia dels moribundus i brodada d'estrelles de les llàgrimes», «la lira del llant, la torxa de la sang cremant, l'urna de la bellesa i la porta que no condueix enlloc», i també «la germana de la putrefacció, la missatgera de la perdició i de la nul·litat, les mans de la qual descarreguen al pit de tothom el pes de la tomba».

Seifert no es deixava abatre per la soledat, la por i el pressentiment de la mort. Era un home de vigor, d'una gran força de voluntat i, sobretot, d'una vitalitat inexhaurible. Per sentir vivacitat, especialment si un està submergit en pensaments tenebrosos, cal tenir un estímul suficientment fort per poder sorgir fora de les aigües tèrboles de la obsessió. Seifert trobava aquesta força estimulant, vitalitzadora i reconstituent en l'amor. La passió amorosa era, per a ell, dispensadora tant de plaer com de sofriment, i l'ajudava a veure el món d'una manera completament nova. El poeta es convertia en un nen que anava descobrint el món tot trobant qualitats originals i sorprenents en les coses i les sensacions corrents. Sovint l'objecte de la seva admiració i passió prenia la forma de la seva ciutat natal, Praga, de la qual sabia descriure amb extraordinària tendresa cada raconet, com si es tractés del cos de la seva estimada.

Totes les persones que vam tenir el goig i l'honor de conèixer Seifert personalment podríem donar testimoni que ens trobàvem com en família, o entre amics de tota la vida, en companyia de l'ancià mestre. Et senties reconfortat sota la mirada dels seus ulls color cel tardorenc que solia fixar en les persones que l'interessaven i que estimava. Cada paraula pronunciada per ell irradiava la saviesa d'una llarga vida viscuda plenament, honradament, amb set de noves experiències. Però cada vegada que te n'anaves, et premia la mà amb força, sostenent-la en la seva palma de la mà durant una estona i et mirava amb tendresa directament als ulls: cada adéu podia ser l'últim...

Fa uns quants anys Seifert va escriure aquests versos de comiat que només ara tenen una terrible actualitat: «La poesia ens acompanya sempre. / Com l'amor, / com la gana, la pesta i la guerra. / Als milions de versos que hi ha al món / he afegit tan sols unes estrofes. / No eren més sàvies que la cançó dels grills. / Ho sé. Perdoneu-me. / Ja acabo.»

Monika Zgustová

Seifert al seu estudi a Praga juntament amb la seva filla

KURT WEILL

LOST IN THE STARS: TRIBUT A UN CLÀSSIC CONTEMPORANI

MÚSICA

La influent aventura musical del compositor alemany Kurt Weill actualment s'ha vist refermada en l'homenatge que li han ofert diferents artistes del rock i del jazz, en un àlbum que recull el millor de la seva producció en peces teatrals i musicals de Broadway.

El desig de recuperar alguns clàssics contemporanis és una actitud lloable que fa que les noves generacions s'assabentin dels precursors que varen obrir camí. Mirar enrera i aprendre amb devoció és una tasca que cal fer, ja que s'oblida amb massa facilitat. Les iniciatives poden sorgir de forma molt variada, des del grup que recupera una fosca cançó perduda en algun empolsimat senzill, fins al que imita descaradament l'estètica i els tics dels seus ídols, passant pels homenatges que fan productors i músics en àlbums dedicats a compositors destacats. En aquest últim apartat serà on ens centrarem avui, tot pregant perquè s'editi aquí el tribut que han retut els productors Hal Willner i Paul M. Young, en l'àlbum *Lost in the stars*, al compositor alemany Kurt Weill, conegut sobretot per les seves collaboracions amb Bertolt Brecht.

Kurt Weill va néixer a Alemanya amb el segle i va morir als 50 d'un atac de cor a Nova York. La seva producció més remarcable abraça dels anys vint als quaranta i inclou un ampli ventall de fórmules compositives. En tota la seva trajectòria intenta fusionar l'anomenada música culta i la popular. Treballà en el camp de la clàssica i en el teatre europeu —Berlín— i l'americà —Broadway— simplificant el seu llenguatge musical fins a l'extrem de, com diria un col·lega, satisfer el poble i els intel·lectuals. Temes com «Mac the knife», «September song» o la balada de la dona del soldat són la demostració palpable del que deia Weill «mai no he reconegut la diferència entre la música seriosa i la lleugera, només n'existeix entre la bona i la dolenta».

Lost in the Stars recull les millors produccions musicals per a teatre del compositor alemany Kurt Weill.

De la transcendència que han tingut per al rock les cançons de Kurt Weill, en són una prova les versions de Jim Morrison, David Bowie i més recentment les de Raincoats o Data, i ara s'edita tot un llarga durada de 60 minuts dedicat a recuperar els moments més àlgids del compositor alemano-americà. Titulat genèricament *Lost in the stars*, igual que la seva última obra, estrenada a Broadway el 40, inclou un recull de 16 peces, majorment enregistrades a Nova York i Los Ángeles, que repassen el material compost per a teatre. Hal Willner i Paul M. Young, els pares de la criatura, han agrupat gent del rock i del jazz en una mostra que, donades les figures que hi intervenen, podria convertir-se en èxit popular. Aquesta és la tercera experiència per a Willner, ja que abans havia fet un parell d'homenatges similars, primer a Nino Rota i després a Thelonious Monk, traduïts en sengles àlbums.

En el projecte de donar vida de nou a les creacions de Weill hi han participat un centenar llarg d'artistes entre enginyers, arranjadors i músics. La llista de convidats es podria encapçalar d'una manera subjectiva, en ordre a la popularitat, per Lou Reed fent-hi la versió de «September song», seguirien: Tom Waits amb «What keeps mankind alive?» de l'*Òpera de quatre rals*, Sting caçat en directe al teatre Mogador de París fent-hi la balada de «Mac el navalla», Marianne Faithfull acompanyada per la guitarra i els arranjaments de Chris Spedding obsequiant-nos amb la tendra «Dona del soldat», i Todd Rundgren, amb els indispensables saxofons de Gary Windo, hi posa la nota electrònica.

Jazzistes conscienciats com Carla Bley i Charlie Haden no hi podien faltar, i s'agraeix la inclusió de personatges tan dispars com la cantant Dagmar Krause —coneguda per la seva estada a Henry Cow, Art Bears i d'altres extravagàncies de certa avantguarda experimental europea— que envia des de Londres el «Surabaya Johnny». I, si a tot el que hem dit hi afegim que no falta la corresponent versió d'«Alabama song», interpretada amb carisma per Richard Butler —cantant en les seves hores bones a Psychedelic Furs—, ni la veu de Stanard Ridgway, l'antic narrador del Mur de Woodoo, en resulta un trofeu d'aleatòria substància, sòlid i fràgil al mateix temps. L'edició aquí és dubtosa, l'actual distribuïdora d'A&M és Polydor a la qual animem a fer-ho ja que l'obra s'ho mereix.

Ramon Súrio

ARTS PLÀSTIQUES

MOSTRA DE L'ESCULTOR CATALÀ

JULI GONZÀLEZ A LA LLOTJA VALENCIANA

Al Saló Gòtic de Columnes de la Llotja de València s'exposa l'obra de l'escultor català Juli Gonzàlez que la Generalitat valenciana adquirí el juliol passat. La mostra, que restarà oberta fins al 8 de febrer, integra el nucli central de l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), el qual s'anomenarà també Centre Juli Gonzàlez i es preveu que començarà a funcionar el març del 87.

L'exposició es completa amb quatre escultures cedides per museus i fundacions estrangeres. «La Montserrat» és propietat del Stedelijk Museum d'Amsterdam; «Le Rêve» pertany al Centre Pompidou de París; l'obra «Grand personage debout» ha estat cedida per la fundació Maeght de Saint Paul de Vence (França); i, finalment, «L'home cactus I» és propietat de Carme Martí i de Vivien Grimingel. Aquestes dues darreres són les hereves de l'obra de Juli Gonzàlez, a qui els va cedir les obres la filla de l'escultor, Roberta Gonzàlez, esposa de Hans Hartung, i que va morir el 1976.

FOTO: J. ALEIXANDRE

Javier Solana, Cebrià Ciscar i Tomàs Llorens a la inauguració de l'exposició de Juli Gonzàlez.

La Generalitat valenciana, a través de la seva conselleria de Cultura, adquirí l'obra de Juli Gonzàlez el juliol del 85, després d'intenses negociacions amb les hereves, a càrrec de Tomàs Llorens, director general del Patrimoni del govern autònom valencià. En les gestions sembla que intervengué també el ministre de Cultura, Javier Solana, i que va ser present a la presentació de l'exposició el passat dia 9 de gener, conjuntament amb el conseller de Cultura, Educació i Ciència, Ciprià Ciscar.

Tomàs Llorens coneixia personalment Carme Martínez i Vivien Grimingel des de la seua participació a la Biennal de Venècia de 1975, quan s'encarregà del pavelló espanyol. Les dues hereves de Roberta Gonzàlez pretenien crear a França la fundació Juli Gonzàlez, però Tomàs Llorens les convencé que la fundació podia establir-se a València i és per això que també el nou Centre portarà el nom de l'escultor. L'adquisició de la col·lecció costà a la Generalitat valenciana 417 milions de pessetes.

A l'exposició que es pot veure a la Llotja de València hi ha trenta-sis escultures, deu plaques de coure, seixanta-dos dibuixos i deu pintures de Juli Gonzàlez. També hi ha cent dibuixos del seu germà, Joan Gonzàlez, i onze pintures de Roberta Gonzàlez. Una part d'aquestes obres són donació de les propietàries de la col·lecció i de la Galery de France, que assessorà les hereves en les negociacions.

La mostra es presenta al Saló Gòtic de Columnes de la Llotja i ha quedat exposada com un gran banquet, damunt d'unes llargues taules rodejades d'uns bancs on els visitants poden asseure's per a contemplar-les tranquil·lament. Malgrat això, l'exposició ha quedat com molt freda enmig d'un edifici tan preciós. L'explicació donada és que el gran valor de les obres aconsella una major seguretat, que no es podria aconseguir si les escultures es trobassen en estances separades.

Pel que fa als dibuixos i pintures estan disposats sobre unes altres taules, amb uns vidres al damunt. A una punta i a l'altra del «gran banquet» i dels bancs hi ha unes escultures: «La Montserrat» i «Femme au miroi». Aquesta darrera és l'obra més gran, i el centre de l'exposició i de la col·lecció. Precisament, en un principi, Tomàs Llorens volia comprar únicament aquesta escultura de Juli González, que l'havia impressionat molt.

Fou després quan es pensà d'adquirir tota la col·lecció per a tenir així al País Valencià un conjunt d'obra important —que es considera que és una de les majors exposicions del món de l'escultor català— per tal de poder entrar en els circuits internacionals de l'art. Sembla que aquest era el principal objectiu de la conselleria de Cultura de la Generalitat valenciana i per això, a partir de març, s'iniciaran les obres de l'edifici que ha d'albergar l'IVAM. Aquestes obres ja foren adjudicades el 30 d'aquest mes de desembre per un preu de 500 milions de pessetes. Es preveu que per a la primavera de l'any que ve l'Institut puga estar ja en marxa i conservar també les obres de Sorolla, Muñoz Degrany o Pinazo, a més de futures adquisicions sempre dins l'art modern contemporani.

Juli Gonzàlez va néixer a Barcelona el 1876 i des de molt jove treballà al taller d'orfebreria del seu pare. Estudià a l'Escola de Belles Arts de Barcelona i més tard es traslladà a París, on entrà en contacte amb Picasso i els components del grup Bâteau Lavoir. Fou llavors quan es dedicà de ple a l'escultura, amb influències cubistes i abstractes per acabar finalment dins el cubisme. Està considerat com el pioner de l'escultura moderna i màxim exponent, amb Constantin Brankussi, de l'avantguarda escultòrica. Mor a Arcueil, França, el 1942.

Nadal Escrig

SANTI TOMÀS

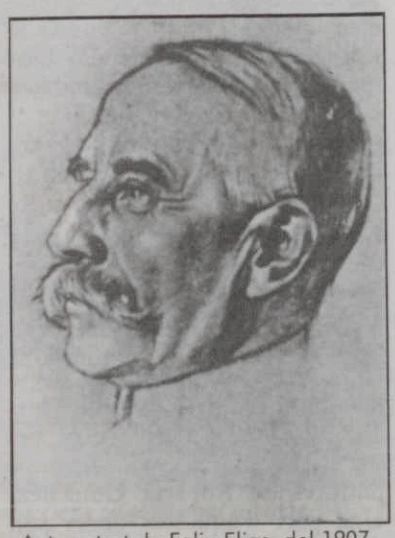
IAN GIBSON: SOBRE LORCA I GALÍCIA

8-I-36
Sala d'actes del Palau Güell. Ridículament insuficient per a la quantitat d'assistents (com s'organitza un acte així en un lloc com aquest?).
Sabien vostès que Federico García Lorca va escriure sis poemes en gallec? Tenien oportunitat de saber-ho, ja que no resten pas inèdits, sinó que van ser editats l'any 35, però es tracta d'unes composicions ben poques vegades recordades.
Ian Gibson, el dia vuit, es va ocupar de reconstruir minuciosament la seva gènesi.
Inaugurava així el cicle de conferències que l'Ajuntament de Barcelona dedica al poeta granadí per rememorar dos fets de significació contrària: d'una banda fa pocs dies, el dotze de desembre, va fer cinquanta anys que Barcelona acollí l'estrena mundial de *Doña Rosita la Soltera*; de l'altra haurem de recordar aquest any que, fa mig segle també, el poeta va morir assassinat en les circumstàncies que narrava Gibson, precisament, en aquest llibre sobre la mort de Lorca que va creuar tantes vegades el Pirineu de forma clandestina.
L'estil de Gibson era el mateix quan reconstruïa els esdeveniments que conduïren a aquell assassinat que ara, investigant l'origen dels *Seis poemes galegos*. Es tracta de proposar al lector o a l'oient una mena de novel·la policíaca: es planteja primer un misteri, en aquest cas el de com García Lorca, que només coneixia superficialment el gallec, pogué tenir l'acudit d'embarcar-se en la composició d'aquest recull de poemes; després Sherlock Gibson es dedica a l'acumulació d'indicis i dades, presentades a la manera de la millor tradició detectivesca; finalment s'aixeca la manta i es coneix el culpable. En el nostre cas el crim fou perpetrat entre dos personatges, gallecs els dos: Eduardo Blancoamor, autor d'uns *Romances galegos* dels quals s'en poden rastrejar ressons en els poemes lorquians, i, sobretot, Ernesto Pérez Guerra, inductor, inspirador i potser corresponsable dels poemes. Però Gibson, a més, tingué la pensada que podia deixar el cas en suspens fins al següent episodi: Pérez Guerra, encara viu, prepara una monografia sobre el tema. Els darrers interrogants es desvelaran aviat. No s'ho perdin.

CREDIBILITAT DE LA CRÍTICA D'ART

Hem deixat de creure en la crítica? Acompleix aquesta la seva funció? Aquest article formula aquestes preguntes i trasllada aquesta mateixa polèmica als debats dels crítics barcelonins de principis i mitjan segle. Ahir, polèmica, avui, unanimitat.

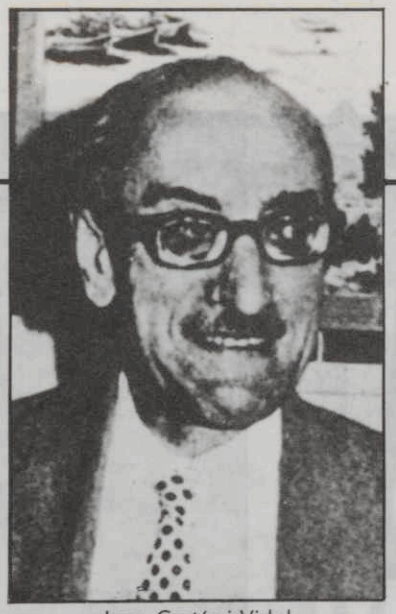
Hi ha una cosa que comença a ésser evident al món artístic barceloní: la gent ha deixat de creure en la crítica d'art. Els únics que esperen d'ella alguna cosa són alguns artistes i galeristes. Esperen un comentari positiu, agradable, qualsevol cosa que no sigui un perill per a la futura venda de les obres exposades. Malgrat tot, existeix un interès real per l'art, per les noves tendències, fins i tot, per part de possibles compradors i col·leccionistes que volen conèixer què és el que es pensa des de la perspectiva dels que «en saben», sobre cada una de les obres dels diferents artistes. Però davant seu es troben una cosa molt distinta. Es troben una crítica difícil, una crítica que no acompleix amb la seva funció d'informar i d'oferir una interpretació fiable que pugui ésser contrastada amb d'altres. En realitat el que ens hi trobem són unes crítiques plenes de literatura, en el pitjor sentit del mot que no aclareixen gairebé res respecte de l'obra. Si el que cercàvem era conèixer el valor de l'exposició dins del conjunt de l'obra de l'artista; si el que volíem era una anàlisi del dibuix, de la composició, de la llum, del color, dels materials, de les textures o d'altres elements; el que ens hi trobem és la confusió més gran al servei de qualsevol cosa menys de l'art i la mateixa crítica. No hi ha una reflexió al voltant dels precedents immediats i històrics d'aquella concreta proposta i tampoc unes nocions, uns conceptes que ens permetin endevinar com interpreta, el crític, el valor d'aquella exposició en conseqüència amb l'anàlisi anterior. I és que el lector, l'interessat en art, necessita un judici clar, formulat a partir d'una postura definitiva davant l'art. El crític sols informarà i aportarà dades des de la seva visió si el seu judici personal es construeix, i això és el que espera el lector, al voltant d'uns definits principis estètics. A partir d'uns plantejaments que el crític creu bàsics i que, amb anterioritat, han estat els instruments per a analitzar l'obra.

Autorretrat de Feliu Elias, del 1907.

Les lectures de l'obra d'art

Si el crític creu que l'horitzó actual de la pintura és l'abstracció analitzarà amb un cert to i això ho sabrà el lector. Si és un creient fervorós en el futur de les avantguardes i l'eterna novetat, veurà una altra cosa i això, també, ho podrà, o deurà saber el lector. En aquesta direcció es valoraran o desqualificaran les obres no com en un joc, sinó perquè s'està, o no, íntimament d'acord. Una afinitat o oposició que hauria de poder oferir al lector la possibilitat d'elegir la crítica més adient a la seva forma d'entrar en l'art contemporani. A partir d'aquestes actituds estretes i entenedores el lector acaba acostant-se a la crítica amb coneixement de causa i aprofitant-la. Aprenent els arguments tècnics i estètics dels partidaris de l'art conceptual, abstracte..., contrastant-los amb els dels més partidaris de la darrera avantguarda expressionista, per posar alguns exemples de nou. Fins i tot si la base de la qual parteix el crític és l'eclecticisme més escèptic o ingenu, se'n podrà treure profit si les posicions s'estructuren amb ordre i coherència. Un ordre i una coherència que ha d'assolir el crític per una certa honradesa professional davant d'un lector que sols tornarà a llegir el seu treball si s'ha deixat ben clar què es vol dir i de què es parla. El que no és possible és que tot estigui bé, tot sigui interessant i, a sobre, no es justifiquin ni les raons, ni des de quins criteris es parteix. A la crítica literària, penso, tothom sap quan parla un marxista, un freudià, un estructuralista o, en un to menys complex, quan escriu un partidari de les històries ben relatades i la prosa clàssica o quan ho fa aquell que exigeix al treball literari la constant recerca. A la crítica d'art no solament no ho trobem, això, sinó que cadascú fa

Joan Cortés i Vidal.

cada dia una cosa nova i cada vegada més críptica.

El món artístic barceloní

Francesc Miralles va fer la primera crida, en assenyalar aquesta situació. Francesc Fontbona, fa unes setmanes, parlava de la inèrcia de la vida artística barcelonina i trobava una prova més de la seva tesi en l'absència de respostes a l'article de Miralles aparegut un mes i mig abans en el mateix diari. Aquestes línies d'ara mateix volen insistir en la qüestió tot subratllant que no és un problema d'avui.

Per il·lustrar aquesta afirmació s'haurà de revisar què és el que deia aquell important crític que fou Joan Cortés en un article d'ara fa ja trenta-cinc anys. Per Joan Cortès el crític ha de partir de dues bases importants: en primer lloc, una interpretació, una crítica mai no serà absolutament objectiva, enterament encertada, la qual cosa fa que s'hagi de prendre consciència, en segon lloc, del fet que sempre es treballa des d'una posició relativa que serveix de referència. Aquesta postura, llavors, ha d'estar sòlidament assumida i fonamentada. Aquest és el fil conductor de l'article, «De la crítica y los críticos» (La Vanguardia, 8-IX-1950), ja llunyà però important per entendre aquests problemes: «Aquesta parcialitat del crític és clar que té els seus inconvenients, però, potser, és molt pitjor la imparcialitat cercada per damunt de tot». Per Cortès el crític ha de conjugar la seva decidida i particular visió amb la voluntat de guiar concretament i clara sobre l'artista i l'obra. «El crític ha de ser el representant d'una munió de regles, condicions, mesures i valors que considera necessaris pèr a l'existència de la creació artística. Si la convicció que ell pot ésser fal·lible, com qualsevol altre, l'obliga a una certa dosi de desconfiança en els seus propis judicis, això no l'ha de dur a una dimissió de tot criteri la qual, al capdavall, es transformarà en la universal comprensió de tot el que se li ofereix. Això seria negar-se a si mateix com a crític. Per això no li farà mal un xic d'intransigència, la qual haurà de servir perquè tots sapiguem a què atenir-nos, cosa impossible amb una crítica fluctuant, per a la qual tot és igualment bo, interessant i valuós en la mateixa mida. Una crítica inexistent al cap i a la fi».

Després d'aquest actual i aclaridor paràgraf de l'article de Cortès, crec que ens podem quedar amb una paraula que, potser, es podria matisar: intransigència. Aquella intransigència que llavors demanava Cortès, és, possiblement, el risc, la definició, la claredat que avui falta. Una claredat que avui s'aparten de l'art i les seves crítiques gairebé incomprensibles. De tot això resulta una homogeneïtat que es podria confondre amb una certa unanimitat tan definitiva que sembla que no pugui dir-se res de nou.

Unanimitat avui i polèmica ahir

I si no fixem-nos en el que succeïa fa més de sis dècades. Si Francesc Pujols defensava i ponderava, amb molta decisió, els ensenyaments artístics i les escoltes dels Labarta, Francesc Galí i Torres-Garcia havia de comptar amb el desacord. Com el de Joan Sacs contestant-li amb una visió totalment distinta des de la mateixa publicació al cap d'uns pocs mesos (Vell-i-Nou, 1917). I això ho feia Joan Sacs perquè partia d'una visió forjada al llarg dels anys i públicament enfrontada a la d'altres crítics. Aquella postura de Joan Sacs va servir perquè molts poguessin —a través de les seves crítiques— conèixer una visió definida, amb la qual es podia estar d'acord o no, davant de l'art.

Quan Feliu Elias (Joan Sacs) llegeixi, al 1931, en l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, el seu discurs d'ingrés, *De l'ensenyament de les Belles Arts*, podrà dir: «Ja fa molts anys que combato les desorientacions esteticistes del postimpressionisme; i en aquest combat m'he guanyat bona fama de reaccionari i d'incomprensiu». El problema actual és que ningú no segueix una línia, unes categories estables i, per tant, ningú no pot argumentar, contradir o rebutjar, en conseqüència, des d'aquells mateixos punts. Sols ens hi trobem amb una crítica fosca, reiterativa, inintel·ligible o falsament laudatòria. Una crítica que no té, pel que sembla, una rèplica per respondre a la provocació llançada ara fa gairebé dos mesos.

Ignasi de Bofarull

SODOMA I LAPLOMA

FRANCESC BURGUET I ARDIACA

EL SENYOR CONSELLER VA AL TEATRE

Si repassàvem l'exígua cartellera barcelonina dels darrers temps, a fe de déu que constataríem una de les amputacions còròniques de l'esguerradet teatre català: estranger, estranger, estranger... ni un sol autor català en escena! Ai las, una excepció, *Els Pastorets* de Folch i Torres en no sé quin centre esotèric de xiruques.

No fa gaire, es lliuraven els III Premis Nacionals de Teatre (reconversió via pacte institucional dels antics Premis de Teatre de la Diputació de Barcelona), entre els quals hi ha l'Ignaci Iglésias destinat a textos teatrals. Tots aquests premis són dotats amb mig milió, quantitat aproximadament escarransida si tenim en compte, per exemple, que els Ciutat de Barcelona gaudeixen de cabals més generosos i redoblen el tortell dels nacionals. O sigui, que surt més a compte participar al programa concurs d'aquella senyoreta que parla un català tèrbol, pollós, bledeta, neula (telèfon, nena, i no *telefen,* que no te n'adones *compte* encisera rialla de cresta trempadíssima!).

Uns premis que serveixen de ben poc, perquè ni tornen professional l'aprenent, ni catapulten l'obra premiada al gran públic, tot i que les bases diuen que «el Centre Dramàtic es compromet a estrenar l'obra premiada». Façana de cartró, política de cartellets, i d'eficàcia, ni cinc. Com és que ni tan sols les obres distingides amb el Premi Nacional no arriben mai a la cartellera? Tan detestables són els autors catalans? Tan poqueta cosa els seus textos? Si fos això, caldria exigir més rigor als jurats dels Premis Nacionals, encara que es declaressin deserts deu anys seguits. Si no, és un contrasentit llorejar amb tanta pompa un text i, subsidiàriament, destinar-lo a preservar qualsevol prestatge de la pols.

O és que la gent de teatre, i els teatres públics al davant, tenen el dit a l'ull a la delmadíssima colònia d'autors catalans, i practiquen a més aquella mescla d'esnobisme i enveja (tot el que ve de fora, boníssim, tu, boníssim, i això de casa, xavalla, titet, vuit i nous i cartes que no lliguen). I en aquest cas, el govern (és un dir) de la Generalitat hauria de jugar més net (quimera, Quimet!) i portar a cap una política més clara. I si decidien que això de la creació de textos teatrals és un ofici que convé al país, doncs posar-hi prou mitjans com per estimular l'assumpte d'una manera creïble, honorable.

És clar que a Catalunya la cultura és una cosa d'aficionats. D'una banda, una explicable però no justificada poca disposició al risc creatiu i una escassa ambició professional (de l'altra, n'hi ha, en sobra i fa pudor; com els cargols, pugen i pugen, llepant i llepant; el que compta és ser bon vassall i escalfar el narcís; fauna de la cultureta: pixatinters, llepacrestes, mandarins i mandarinets, relacions públiques i molts, molts analfabets que s'amaguen rere un futimer de citacions tan erudites com ortopèdiques) per part dels autors, decidits o abocats, vés a escatir, a l'etern i mediocre amateurisme creatiu. De l'altra, una depriment desgana cultural de la nació (també és un dir) que s'estima més xafardejar pel *boulevard rosa* o pel *Halley* abans que, per exemple, anar al teatre o llegir una bona novel·la. Comptat i debatut, com un peix que es mossega la cua, o que la hi maseguen. Resultat, l'autor teatral, entre altres, en l'estira-i-arronsa entre afició i ofici, no encerta —o perquè no en sap, o no vol, o no pot, o perquè ja li està bé— a defugir el seu diletantisme capador i frustrant.

I què ha fet en aquest assumpte el govern? Muntar la fira dels Premis Nacionals i prou, o sigui, dur les postres en dejú. I després de vuit anys d'autonomia *light*, ja s'hauria d'haver fet alguna cosa, oi? I no res, som on érem, o més enrera i tot, perquè el temps perdut ja no ens el torna ni l'altíssima tecnologia.

I de tot això, i de més coses, què en pensa el nou conseller de Cultura? Perquè hi ha nou conseller, oi? Que què? Que com? És que fa tot l'efecte que al departament de Cultura li falta el cap, o que en lloc de conseller hi ha un fantasma, i en tot cas un fantasma mut perquè encara no ha dit ni gall ni gallina. Que és que va per feina i no està per romanços...? No ens ho podem creure pas, oi, Tomàs? Que és vergonyós? O és que fa la migdiada llarga? Vés a saber, potser és que té la saliva amarga i quan parla li ve una sensació com si mastegués tronxos de carxofa. Si més no, l'antecessor sempre estava disposat a l'homilia ditiràmbica o a la reprimenda melindrosa.

De totes maneres, confiem que el divendres 17 de gener, el fantasma del conseller aparegui per la platea del Romea, en ocasió de l'estrena de *Mel salvatge*, primera producció de la nova etapa del CDG. Aprofitarem l'avinentesa per comprovar que existeix i per demanar-li, per exemple: Quina va ser la darrera obra que va veure? O, quantes vegades va anar al teatre la temporada passada, senyor conseller? Calli, calli, senyor Ferrer, era una broma!

MENJAR

Menjar és una cosa que l'home sempre ha fet. Parlar de menjar és una cosa més nova. A casa nostra fins i tot és actual, és de moda, diuen. Per parlar-ne una mica hem reunit dos cuiners, Mercè Navarro —*«Roig-Robí»*— una dona d'esquerres, socialista, que d'uns anys ençà ha aconseguit un lloc en el circuit gastronòmic de la ciutat, i Antonio Ferrer —*«L'Odissea»*— ex-psuquero, poeta, i home que ha viscut des dels tretze anys entre fogons, peroles, plats i olles. Els dos van menjant i xerrant del menjar.

NAVARRO/FERRER

Mercè Navarro—El menjar, la cuina, jo crec que és de moda, potser no tant com fa un temps, però encara dura. La cuina és un fenomen lligat a la cultura, i crec que ara la gent té un gran interès per la cultura en el seu aspecte més ampli. El que trobo curiós és la valoració distinta d'aquest món que es fa ara i abans. Si fa quinze anys algú m'hagués dit que tindria un restaurant i treballaria a la cuina, no m'ho hauria cregut, em semblava una cosa rebaixant ara, en canvi, és més aviat un fet prestigiós.

Antonio Ferrer—Per a mi és important donar resposta a dos temes que es lliguen amb el món de la cuina: què és menjar? i la nostra mediterraneïtat. Nosaltres formen part d'un cert tipus de civilització, i el fet de menjar forma part del sentit de la nostra cultura. Barcelona té molta més història que París com a ciutat, i això s'ha de reflectir en tots els seus àmbits d'actuació. Per mi la cuina no és una moda, el que sí hi ha són moments de pujada i moments de baixada —una mica com els imperis— i ara ens trobem en un moment bo.

MN—Les modes s'acaben i el menjar bé no s'acabarà mai. Aquesta pujada, ¿no creus que fa que la gent normal, la del carrer, valori molt més el menjar?

AF—Estem recuperant una part del nostre passat que ha estat oblidat durant uns quants anys: aquelles mandonguilles que feia l'àvia, aquell arròs amb llet que feia la mare, aquells dinars de la tieta... això ara ho recordem, ho valorem i ho intentem recuperar. D'altra banda sempre hi ha hagut gent que ha menjat bé. La classe dirigent, sobretot. Ara, el canvi polític ha fet que es valorés més la llibertat en el seu sentit ampli, el plaer de gaudir de moltes coses, de cridar pel carrer o de menjar bé. Hi ha un ressorgiment, com el de la cultura catalana en general, provocat per la situació política. D'altra banda no hem d'oblidar que som un país turístic, que de cinc mil hotels i cinc mil restaurants, s'ha passat a molts i molts milers més de places dedicades a aquest servei, i això també pesa. A mi sempre m'ha sorprès el fet que en aquest enorme canvi no s'hagi produït paral·lelament la creació d'escoles que formessin professionals per cobrir aquest espai productiu. Tu, per exemple, on vas aprendre a cuinar?

MN—La pràctica, la pràctica i una cosa innata que duia a dins. Als catorze anys ja feia unes paelles boníssimes: I tu?

AF—Jo vaig aprendre a les cuines, als restaurants, als hotels. Hi vaig entrar una mica com un «fan», però també obligat pel moment en què m'havia de buscar la vida. Si hagués entrat en una ferreteria pensava que seria difícil menjar claus, en canvi en una cuina...

MN—Jo sempre he pensat que per saber cuinar s'ha de saber menjar.

AF—Sí, però a la vida tot s'aprèn. Pots no saber cuinar i aprendre a cuinar, pots no saber menjar i aprendre a menjar. Ara, però, no hem d'oblidar que en els nostres dies estem vivint dos sentits oposats en el món de la cuina: el menjar bé, en una bona taula, ben preparada, ben cuinada... i el menjar de les hamburgueseries uniformes, iguals...

Fotos: Eduard BERTRAN

MN—Potser també han d'existir. És una opció ràpida, barata, però realment és difícil que en aquests llocs s'hi pugui menjar bé.

AF—Jo sento una certa llàstima per la gent que menja d'aquesta manera.

MN—Poder menja bé?

AF—Jo crec que poder i menjar bé sempre van junts.

MN—Però també es pot menjar bé sense ser al poder.

AF—Aquesta és la nostra opció, la dels cuiners. Tenim el poder de la taula.

MN—Sí, un cert poder de convocatòria per a gent molt diversa.

AF—Ara la gent d'esquerra es preocupa més per menjar bé, potser perquè no ho ha pogut fer sempre, i la dreta sí i no li dóna tanta importància. Durant molt anys un senyor que era a la clandestinitat no podia anar a menjar a determinats restaurants, el podien reconèixer, i un senyor de dretes ho ha pogut fer sempre, sense cap problema.

MN—Però per menjar bé no cal només anar a bons restaurants, és també saber fer i valorar una bona verdura ben bullida, un peix ben fregit...

AF—També hi ha un canvi quantitatiu. Abans a Barcelona hi havia quatre bons restaurants, ara l'oferta és molt més elevada.

MN—Si ara et diguessin que triessis un lloc per anar a sopar, quin triaries?

AF—El Gerardet.

MN—I a Barcelona?

AF—El teu restaurant.

MN—Ah, ah, un que no sigui aquest.

AF—El Neichel. I tu?

MN—Jo potser diria el mateix, però n'hi ha d'altres de molt bons. L'Odissea...

AF—Ah, ah...

MN—Tu creus en això de la nova cuina?

AF—No hi ha nova cuina. Hi ha bons cuiners i cuiners dolents.

MN—Hi estic d'acord. La cuina no es pot renovar, no es pot inventar perquè ja està inventada, el màxim que podem fer és actualitzar-la. Això és el que hem de fer amb la catalana.

AF—La cuina catalana és molt variada, pobret del qui es cregui allò de la botifarra amb mongetes.

MN—Sí, això és tristíssim. Tots els tòpics aquests —que també són bons com a plats— donen una imatge molt equivocada de la nostra cuina.

AF—Aquí podem parlar d'una cuina catalana que són moltes cuines diverses: la del Pirineu, la de l'interior, de Tarragona, de l'Empordà, del Rosselló, del romesco, la cuina marinera... Ara que es pot trobar un peix fresc tres hores després en qualsevol lloc allunyat de la costa tot canvia. Abans només es podia fer la cuina del bacallà, del congre, del pal sec, i ara tot es por enriquir molt més.

MN—Sí, i això fa que la gent entengui més de menjars. Jo tinc la sensació que els meus clients n'entenen molt, de cuina.

AF—Hi ha de tot, hi ha de tot... jo crec que hi ha molta gent que sí, però també molta que ho fa veure això que n'entén. El cas dels vins n'és un exemple, hi ha poquíssima gent que distingeix un vi d'un altre, que els valori.

MN—Els crítics. Això del vi és molt difícil. Jo abans tenia una mica de por dels crítics gastronòmics que venien al restaurant, ara, però, penso que el millor crític és el client.

AF—Per casa meva els crítics es pot dir que no vénen mai. Què t'agrada menjar quan ets a casa, quan no treballes?

MN—A casa sempre un pa amb tomàquet, mal asseguda, al sofà...

AF—Jo no, jo no, jo intento menjar el millor que puc, fins i tot els diumenges...

MN—D'això se'n diu vocació, ah, ah...

I parlem de la diplomàcia dels restaurants, dels silencis, de les mirades que no veuen i les orelles que no senten, de l'Ajuntament i la Generalitat, de quins són millors clients...

AF—*«Tanto monta, monta tanto».*

MN—A mi m'agrada que em truquin tots dos.

AF—Ahir llegia que tot art efímer és important, i la cuina ho és. Després de menjar queda el record del nostre art. Crec que nosaltres mateixos hauríem de valorar més la nostra feina.

MN—Vols dir que ja no ho fem prou?

AF—Sí, però la gent no pensa que també fem una mica d'art, que dura poc, que, com l'amor, és efímer, però en queda el record, la memòria. No oblidem que tot poble que perd la seva memòria està condemnat a desaparèixer.

I tot deriva cap al preu del caviar iranià, a com es preparen uns bons ous, o un lluç, als clients que no paguen, autèntics Carpantes amb corbata —«que afortunadament són molt pocs»—, *al preu del xampany francès, a les anècdotes com aquella del Serra, Maragall, Obiols, etc, esperant per sopar una nit en què no van poder entrar perquè el restaurant era ple de gent* «la democràcia, clar...»—, *a les patates i, és clar, al servei. Ah! El dinar, esplèndid.*

Miquel Alzueta

JOSEP GIFREU

TELEVISIÓ DE MATINADA

Que feliços érem quan encara podíem connectar el despertador de la ràdio, amb la nostra emissora preferida, llevar-nos al compàs de Vivaldi, i tot seguit posar-nos a esmorzar llegint les notícies del dia al diari del matí. Ara s'ha acabat. Si des del primer de gener som europeus, des del 13 som més americans. Com els americans (del Nord), ja podem llevar-nos, rentar-nos, afaitar-nos, esmorzar,escombrar o preparar el dinar, amb la vídeo-activitat connectada.

En efecte, TVE ha començat les emissions de matinada, concretament a dos quarts de vuit, i no peca de pretenciosa quan anuncia un important canvi d'hàbits en la població afectada. TVE preveu un públic potencial sobre tres milions. Però segur que serà superior d'aquí a poc temps. No solament perquè els jubilats augmenten, sinó sobretot perquè cada dia hi haurà més parats. I jubilats, parats i mestresses de casa engreixeran la contribució a TVE, és a dir, constituiran la nova audiència que justificarà i generarà una nova font de recursos publicitaris de TVE. L'estratègia és ben senzilla: cal ampliar horaris (a la nit i al matí) i construir nous mercats publicitaris per tal d'afrontar amb unes mínimes garanties d'èxit la dura competència que es preveu amb la legalització de les privades.

És cert que la tendència general de les grans televisions convencionals (i també de les noves televisions, com les de cable dels EEUU) condueix cap a una «televisió total», cap a un model de cadena televisiva similar al de les grans cadenes de ràdio. Emissió contínua les 24 hores i serveis complets i variats (informació, entreteniment i espectacle, espais formatius i culturals). Però, com que aquí la televisió pública estatal ha renunciat (temeràriament) a tota mena de finançament de caràcter públic, l'interès d'ampliació d'horari sembla ser purament comercial. I la fórmula de TV matinal és lògicament un producte «made in USA» (copiada de «Good morning, America» i de «Today», de les cadenes ABC i NBC, respectivament), que almenys té l'èxit (comercial) assegurat.

16

Acció pictòrica. Avui, ***al parc de la Ciutadella,*** un grup de pintors, entre els quals es troben ***Antoni Tàpies*** (és clar!), ***Albert Ràfols Casamada, Josep Guinovart, Cesc, Maria Girona, Joan Josep Guillen*** i ***Robert Llimós,*** elaboraran i exposaran obres que serviran per finançar la I Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra. Una oportunitat única de fer de petit magnat de la cultura d'esquerres. (Tf: 237.41.12).
19 h. **Conferència.** El pas del temps s'accepta o es combat, o totes dues coses alhora, però preocupa. De l'articulació del temps com a principi inexorable del món parlarà avui Francesc Gomà, catedràtic d'Antropologia Filosòfica.
Lloc: ***Museu de la Ciència.*** Teodor Roviralta, 55.
24,30 h. **Flamenc.** el millor que podrem dir quan siguem vellets és «*que nos quiten lo bailao*», doncs ball, cante i ambient nocturn per excel·lència és el que tindreu aquesta nit a Bikini amb el flamenc de les famílies ***Flores-Heredia.***
Lloc: ***Bikini.*** Diagonal, 571.
Més Jazz que mai!: Dins aquesta campanya, en horari vespertí tenim, a les 20,30 h: ***Misty Quinteto*** a ***Necronomicón; Jac Quartet*** als ***Quatre Gats, Josep Mas «Kitflus» Trio*** al ***Casal dels Transformadors,*** i ***Solitude*** a ***L'Aula.*** I en horari nocturn tenim, a les 23 h. ***Santi Arisa Trio*** a ***Necronomicón,*** i a les 24 h. ***Gwan & Co*** a ***l'Auditori*** i ***Take Five*** a ***Zeleste.***

17

Conferència. Avui comencen les sessions de debat de la I ***Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra,*** que es duran a terme tot el cap de setmana. Aquesta Conferència pretén ser un debat polític entre persones diverses de les diferents tribus que conformen el ventall ideològic anomenat d'esquerres. Es debatran nou ponències, entre les quals destaquen: **Catalunya, un projecte d'esquerra; Organització social, econòmica i productiva; Democràcia, progrés i llibertat, i Construir Europa i una política internacional solidària.** Si sentiu la necessitat de revisar alguns dels tradicionals plantejaments del pensament d'esquerres, no dubteu d'apuntar-vos-hi. Lloc:

Palau de Congressos. Montjuïc.
21 h. **Música.** Aquesta nit actua al Palau de la Música el pianista soviètic ***Lazar Berman,*** considerat com un fenomen del món musical. El programa inclou tres peces de Lizst, sis preludis de Shostakovitx, i Quadres d'una exposició, de Mussorski.
Lloc: ***Palau de la Música.***
22 h. **Cine.** El Cine-Club de l'Associació Cultural de Granollers projecta ***«Extraños en el Paraiso»,*** de Jim Jarmusch. Una història, on el «no-futur» constitueix la quotidianitat absoluta d'uns emigrants hongaresos a Amèrica sense violència, sense alegria i sense dramatisme.
Lloc: ***Cercle Cultural.*** Joan Camps, 1. Granollers.

18

Exposició. Fins a finals de gener es pot veure encara l'exposició ***Narcís Monturiol,*** una mostra de la vida, obra i projectes de l'inventor del submarí. L'exposició està organitzada per la Diputació de Barcelona i té lloc al ***museu Marítim de Barcelona.*** **Exposició.** Al Museu de la Ciència i de la Tècnica de Terrassa té lloc la curiosa mostra ***«La Terrassa After-Tèxtil»,*** després del tèxtil el fanzine. A Terrassa s'han comptabilitzat unes vint capçaleres i més de 60 números editats de fanzines i el seu voltant s'ha anat conformant tot un conjunt de creacions de diferents tendències. Una trentena d'artiste de Terrassa es reunirà fins al 25 de gener i exposarà les seves creacions de vídeo, còmic, fanzines, pintura i música.
Lloc: ***Museu de la Ciència i de la Tècnica*** (Terrassa)
20 h. **Conferència.** Dins les Festes de Sant Ramon de Vilafranca del Penedès, aquesta tarda al col·lectiu independentista del Penedès organitza la conferència: ***Té futur el català?*** a càrrec de Ramon Barnils i Carles Castellanos. (Heavy).
21 h. **Actuació.** I també en actuacions si voleu cosa dura, provocativa i sorollosa no dubteu d'anar a Zeleste, on actuen ***Los desechables.*** (Plateria, 65).

19

D'11 a 14 h. **Exposició.** El dia 9 de gener es va inaugurar l'exposició ***«El bonze maura»*** de l'artista català ***Gabriel,*** que mostra un conjunt d'escultures que remarquen l'estètica dels materials, presentats com a dualitats. La mostra, que forma part del cicle **«El gust i les diferències»** és una reflexió sobre l'home, l'artista, davant una situació caòtica i insegura. (Fins al 2 de febrer, a l'Espai 10 de la Fundació Miró).
D'11 a 14 h. **Exposició.** També a la Fundació Miró, tenim, des del dia 16 i fins al 2 de març, una exposició de l'escultor basc ***Eduardo Chuillida,*** un conjunt de 46 obres, realitzades en ferro, forja, acer, formigó, alabastre i terra cuita, que han format part de l'exposició «Europàlia 85», que s'ha celebrat a Bèlgica. En la selecció d'aquesta mostra es poden veure els temes elaborats per Chillida del 1951 al 1985.
Lloc: ***Fundació Miró.*** Montjuïc.
D'11 a 14 h. **Exposició.** A la sala d'exposicions del carrer Montcada teniu l'exposició de pintura de Margarida Andreu, que porta per títol ***«Laberint de Vermells»,*** nou obres, totes treballades amb pintures solubles en l'aigua, sobre paper de seda, en què l'artista expressa les seves sensacions.
Lloc: ***Sala d'Exposicions.*** Montcada, 14.

20

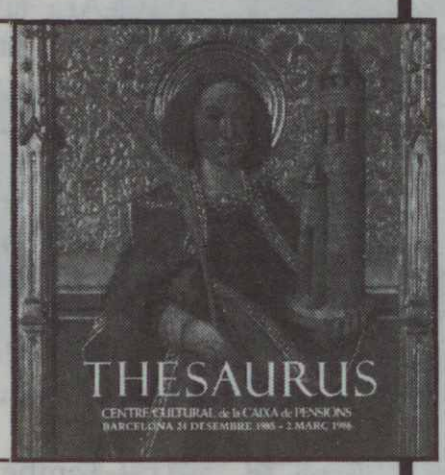
Whitney Biennal. Continuen les sessions de la Biennal de Film i Vídeo, fins al dia 24. Avui a les 18 h. es projecta ***Parafango*** de Charles Atlas, col·laborador de Merce Cunningham, que presenta una cita de 37 minuts, sobre la creació de la dansa. A les 18,40 es projecta ***Damnació de Faust: Evocació*** de Dara Birnbaun, que presenta un pati d'un col·legi, on els moviments dels nens són coreografiats. A les 20,15 es projecta ***The Comission*** (L'Encàrrec), de Woody Vasulka, el qual per mitjà d'efectes videogràfics, representa l'enfrontament entre dos temperament artístics diferents. I ***Anthem*** de Bill Viola, que investiga la relació entre imatge i so. A les 21,15 teniu ***El Doble,*** de Ken Feingold, el qual canvia el material procedent de la televisió, amb imatges creades per l'artista, i compon una obrà sobre l'espectacle de la violència que ens acompanya cada dia. I per últim podeu veure ***Informació Retinguda,*** de Juan Downey, que realitza un estudi dels signes de la moda i la política a la nostra cultura.
Lloc: ***Institut d'Estudis Nord-americans.*** Via Augusta, 123.
24 h. **Jazz.** I canviant de registre i de barri, al pioner i vell Zeleste teniu l'actuació d'***Alaen Jazz Group.*** (Plateria, 65).

21

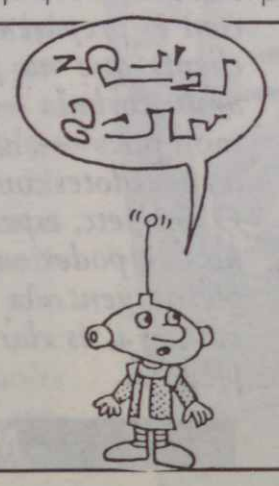
19 h. **Conferència.** Entre les activitats que es realitzen al voltant l'exposició ***Thesaurus,*** avui tindrà lloc una conferència sobre ***La Història i situació actual del patrimoni artístic a Catalunya,*** amb la intervenció de Josep Fontana, Josep M. Xarrié, Joan Ainaud de Lasarte, Josep M. Martí i Santiago Amón, l'acte serà moderat per l'historiador Miquel Izard.
Lloc: ***Palau Macaya.*** Pg. de San Joan, 108.
20 h. **Presentació.** Entre les activitats de la Whitney Biennal, aquesta nit es presentarà Douglas Davis parlant de postmodernisme, postfilm i postvídeo. Davis és teòric, crític i pioner en les realitzacions de film i vídeo, i la seva darrera producció ***Psyco Mein Amour*** s'ha presentat els dies 15 i 16.
Lloc: ***Institut d'Estudis Nord-americans.*** Via Augusta, 123.
22 h. **Teatre.** Aquesta nit s'estrena ***Romeo i Julieta,*** de William Shakespeare, en l'adaptació al català feta per Josep M. de Sagarra. En l'èxit o fracàs de l'obra hi ha posats molts ulls, ja que constitueix el primer treball d'una nova companyia estable: El Teatre de Barcelona Companyia d'Art Dramàtic. Esperem que el drama sigui un èxit.
Lloc: ***Teatre Victòria.*** Paral·lel.

22

Whitney Biennal. Continuen les projeccions de vídeo d'avantguarda. Avui a les 18 h. es projecta: **The Commission de Woody Vasulka i Anthem de Bill Viola,** i a les 20,15 Sabda de Dan Reeves que il·lustra el llenguatge de la filosofia índia, amb vistes d'imatge processada de persones i paisatges, i Vides perfectes de Robert Ashley, una obra videogràfica de tres hores i mitja, presentada abreujada, que tracta sobre els anhels i frustracions d'Amèrica.
Lloc: **Institut d'Estudis Nord-americans.** Via Augusta, 123. 19,30 h. **Conferència.** Entre les conferències que es realitzen amb ocasió de l'homenatge a García Lorca, avui José Velasco parlarà de Mariana Pineda *¿Canto de amor o himno a la libertad?* L'acte tindrà lloc a **L'Institut del Teatre.** Palau Güell. Nou de la Rambla, 3.
22 h. **Actuació.** Aquesta nit actua a Studio-54, ***Midge Ure,*** cantant del conjunt britànic ***Ultravox,*** des que va marxar John Foxx. Esperem que el cantant actuï en la mateixa línia de tecno-pop culte i acurat que ha cultivat darrerament.
lloc: ***Studio-54. Paral·lel, 64.***

Júlia Lorenz

CICLE DE CONCERTS DE LA BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA

Novembre 85 - Abril 86

19 de gener de 1986

JOSEP MUT, director

I

EL TAMBOR DE GRANADEROS. Preludi ..... *R. Chapí*
UNA NOCHE EN GRANADA ..... *E. Cebrián*
PER LA FLOR DEL LLIRI BLAU. Poema simfònic ..... *J. Rodrigo*

II

ELS PRELUDIS ..... *F. Listz*
CAPRICI ESPANYOL ..... *N. Rimski-Korsakoff*

26 de gener de 1986

ALBERT AGUDO, director
CARMEN HERNÁNDEZ, soprano

I

EL VAIXELL FANTASMA. Obertura ..... *R. Wagner*
SIS LIEDER ..... *R. Strauss*
Morge!
Für funfzehn pfennige
«Breit'über mein Haupt»...
Ständchen
Traum durch die Dämmerung
Cäcilie

II

PASTORAL. Poema simfònic ..... *J. Garreta*
1812, obertura solemne ..... *P. Txaikowski*

9 de febrer de 1986

ALBERT AGUDO, director

I

CONTES DELS BOSCOS DE VIENA ..... *J. Strauss*
EL VOL DEL BORINOT ..... *N. Rimski-Korsakoff*
CZARDES ..... *V. Monti*
FANTASIA SOBRE TEMES DE J. SERRANO ... *R. Lamote de Grignon*

II

L'ÒPERA DE TRES RALS. Suite ..... *K. Weill*
ÈXITS DE GLENN MILLER

23 de febrer de 1986

MOISÉS DAVIA, director

I

LA TORRE DEL ORO. Preludi ..... *G. Giménez*
EL SOMBRERO DE TRES PICOS ..... *M. de Falla*
RAPSODIA MANCHEGA ..... *M. Davia*

II

SIMFONIA NÚM. 5 EN MI MENOR. op. 64 .. *P. Txaikowski*

9 de març de 1986

ALBERT ARGUDO, director
ÀNGELA VILAGRAN, piano

I

LA PRESÓ DE LLEIDA ..... *J. Serra*
NITS ALS JARDINS D'ESPANYA, per piano i orquestra M. de Falla

II

SIMFONIA PER A INSTRUMENTS DE VENT .. *I. Stravinski*
QUATRE DANSES ESLAVES ..... *A. Dvorak*

concurs infantil de dibuix i de redacció «HEM FET EL CIM» CAIXA DE BARCELONA

Amb motiu de l'exposició que, sobre l'Expedició de Caixa de Barcelona a l'Everest, tindrà lloc dels dies 28 de novembre de 1985 a 12 de gener de 1986 a la sala d'exposicions de la Plaça de Sant Jaume, **l'Obra Social de la Caixa de Barcelona** convoca el present concurs que es regirà d'acord amb les següents

BASES

- Per a infants de 7 a 14 anys.
- Redaccions i dibuixos sobre el tema **«HEM FET EL CIM»**, Expedició Caixa de Barcelona a l'Everest.
- Els premis seran atorgats el proper mes d'abril.
- Es poden recollir les bases a totes les oficines de Caixa de Barcelona i a l'Obra Social, Diagonal, 530.

CAIXA DE BARCELONA | **OBRA SOCIAL**